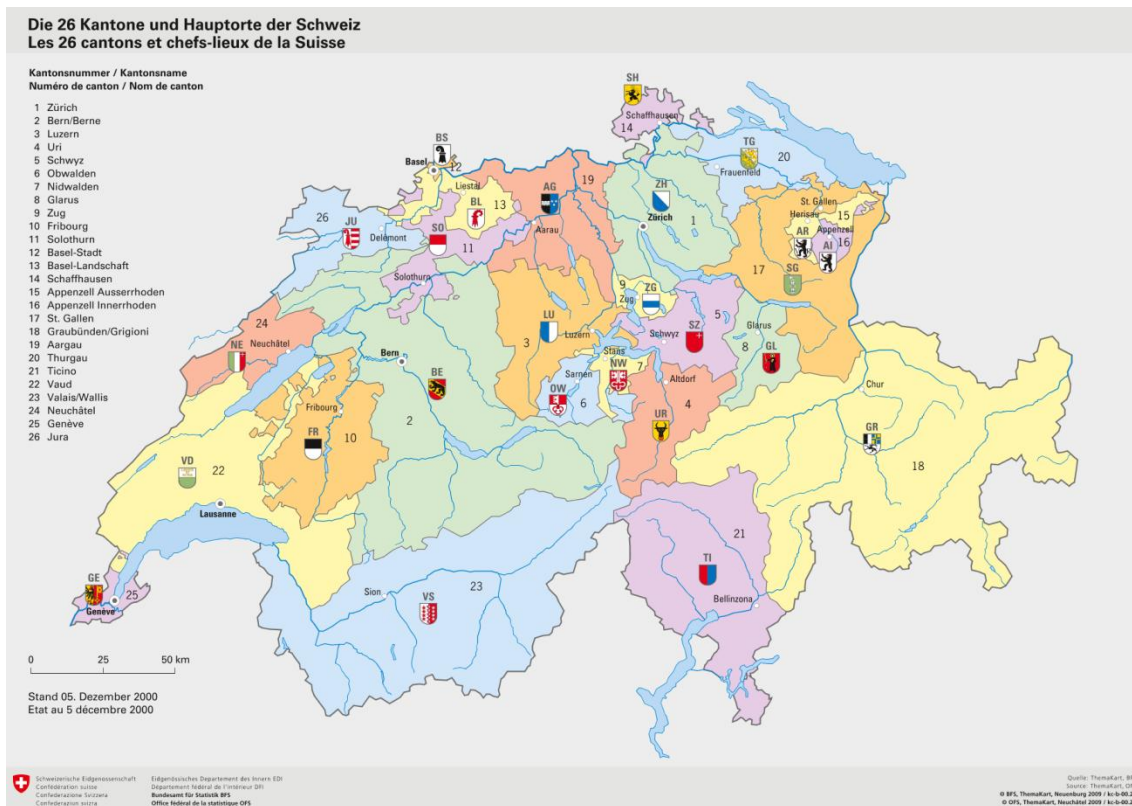
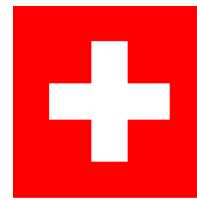

ΈΚΘΕΣΗ 2021

ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΒΕΡΝΗΣ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΕΛΒΕΤΙΑΣ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ
ΕΛΛΑΔΑΣ – ΕΛΒΕΤΙΑΣ

Νικόλαος Δούκας
Γραμματέας ΟΕΥ Α΄

Βέρνη, Ιούλιος 2022

Πίνακας περιεχομένων

1	Οικονομία Ελβετίας.....	1
1.1	Επισκόπηση της οικονομίας της Ελβετίας	1
1.1.1	Η δομή της οικονομίας.....	1
1.1.2	Βασικά οικονομικά μεγέθη	3
1.1.3	Εξωτερικό εμπόριο	4
1.1.3.1	Εμπόριο αγαθών	6
1.1.3.2	Εμπόριο υπηρεσιών	10
1.1.4	Επενδύσεις	14
1.1.4.1	Ελβετικές άμεσες επενδύσεις στο εξωτερικό (2020).....	14
1.1.4.2	Άμεσες ξένες επενδύσεις στην Ελβετία (2020).....	15
1.1.4.3	Επιχειρησιακά δεδομένα για τις πολυεθνικές(2020)	16
1.2	Στοιχεία της οικονομίας των καντονιών της Ελβετίας (2019).....	16
1.3	Οικονομικές προβλέψεις για το 2022/23	19
1.3.1	Οικονομικοί κίνδυνοι	20
1.4	Οικονομικές σχέσεις Ελβετίας	21
1.4.1	Νέα Στρατηγική Εξωτερικής Οικονομικής Πολιτικής της Ελβετίας.....	21
1.4.2	Ελβετία – ΔΝΤ	22
1.4.2.1	Τακτική αξιολόγηση Ελβετίας από ΔΝΤ (άρθρο IV)	22
1.4.2.2	Συνεργασία Ελβετίας - ΔΝΤ για την υποστήριξη των αναπτυσσόμενων χωρών. 24	
1.4.3	Ελβετία – ΠΟΕ.....	24
1.4.4	Ελβετία – Ευρωπαϊκή Ένωση.....	26
1.4.4.1	Διακοπή των διαπραγματεύσεων με την ΕΕ	27
1.4.5	Ελβετία – Κίνα	28
1.4.6	Συμμετοχή σε περιφερειακές οικονομικές / τελωνειακές Ενώσεις.....	30
1.4.6.1	ΕΖΕΣ	30
1.4.7	Συμμετοχή σε διεθνή φόρα και ομάδες χωρών.....	31
1.4.7.1	G20	31
1.4.7.2	ΟΟΣΑ.....	31
1.4.7.3	Ανταλλαγή χρηματοοικονομικών & τραπεζικών πληροφοριών	31
2	Οικονομικές σχέσεις Ελλάδας – Ελβετίας.....	33
2.1	Διμερές εμπόριο.....	33
2.1.1	Εμπόριο αγαθών	33

2.1.1.1	Ελληνικές εξαγωγές.....	38
2.1.1.2	Ελληνικές εισαγωγές.....	43
2.1.2	Εμπόριο υπηρεσιών.....	47
2.1.2.1	Ελληνικές Εισπράξεις.....	48
2.1.2.2	Τουριστικές αφίξεις.....	49
2.1.2.3	Ελληνικές Πληρωμές.....	50
2.2	Άμεσες επενδύσεις.....	51
2.2.1	Επενδύσεις της Ελλάδας στην Ελβετία.....	51
2.2.2	Επενδύσεις της Ελβετίας στην Ελλάδα.....	51
2.3	Θεσμικό πλαίσιο οικονομικής συνεργασίας Ελλάδας – Ελβετίας.....	52
2.3.1	Διμερές θεσμικό πλαίσιο.....	52
2.3.2	Εισαγωγές/εξαγωγές με την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ).....	53
2.4	Απολογισμός δράσεων οικονομικής διπλωματίας 2021.....	55
2.4.1	Ενέργειες για την υποστήριξη των Κλάδων Ενδιαφέροντος που δηλώθηκαν στον Προγραμματισμό.....	55
2.4.2	Δράσεις που πραγματοποιήθηκαν για προσέλκυση Επενδύσεων και επιχειρηματική συνεργασία.....	56
2.4.3	Επιχειρηματικές Αποστολές που πραγματοποιήθηκαν.....	57
2.4.4	Λοιπές δράσεις για την Προώθηση Εξαγωγών.....	57
2.4.5	Δράσεις για την Άρση των Εμποδίων Πρόσβασης στην Αγορά.....	58
2.4.6	Άλλες ενέργειες, πέραν αυτών που δηλώθηκαν στα κεφάλαια 2.4.1-2.4.5 ..	58
3	Συμπεράσματα – προτάσεις.....	59
3.1	Προοπτική ανάπτυξης διμερούς εμπορίου αγαθών και υπηρεσιών και προσέλκυσης επενδύσεων.....	59
3.2	Προτάσεις δράσεων ενίσχυσης εξωστρέφειας.....	59
3.2.1	Δράσεις για Επενδύσεις και Επιχειρηματική Συνεργασία.....	59
3.2.2	Δράσεις για Επιχειρηματικές Αποστολές.....	60
3.2.3	Λοιπές δράσεις για την Προώθηση Εξαγωγών.....	60
3.2.4	Δράσεις για την Άρση των Εμποδίων Πρόσβασης στην Αγορά.....	61
4	Παράρτημα.....	62
4.1	Χρήσιμες διευθύνσεις.....	62

Κατάλογος πινάκων

Πίνακας 1: Βασικά οικονομικά μεγέθη Ελβετίας.....	3
Πίνακας 2: Εξωτερικό εμπόριο Ελβετίας, αγαθά με χρυσό**	5
Πίνακας 3: Εξωτερικό εμπόριο Ελβετίας, αγαθά χωρίς χρυσό.....	5
Πίνακας 4: Εξωτερικό εμπόριο Ελβετίας, υπηρεσίες.....	5
Πίνακας 5: Εξαγωγές αγαθών Ελβετίας, αγαθά με χρυσό**	6
Πίνακας 6: Εισαγωγές αγαθών Ελβετίας, αγαθά με χρυσό**	7
Πίνακας 7: 20 Σημαντικότεροι προορισμοί εξαγωγών αγαθών Ελβετίας και η θέση της Ελλάδας (2021, χωρίς χρυσό).....	8
Πίνακας 8: 20 Σημαντικότεροι προμηθευτές αγαθών Ελβετίας και η θέση της Ελλάδας	9
Πίνακας 9: Εισπράξεις Ελβετίας.....	10
Πίνακας 10: Πληρωμές Ελβετίας.....	11
Πίνακας 11: 20 Σημαντικότεροι αγοραστές υπηρεσιών Ελβετίας και η θέση της Ελλάδας (2021)	12
Πίνακας 12: 20 Σημαντικότεροι προμηθευτές υπηρεσιών Ελβετίας και η θέση της Ελλάδας (2021)	13
Πίνακας 13: Επενδύσεις από και προς την Ελβετία.....	14
Πίνακας 14: ΑΕΠ ανά ευρύτερες περιφέρειες και ανά καντόνι	16
Πίνακας 15: ΑΕΠ καντονιών ανά κάτοικο	18
Πίνακας 16: Εμπορικό ισοζύγιο Ελλάδας – Ελβετίας, αγαθά με χρυσό*	33
Πίνακας 17: Εμπορικό ισοζύγιο Ελλάδας – Ελβετίας, αγαθά χωρίς χρυσό.....	33
Πίνακας 18: Εμπορικό ισοζύγιο Ελλάδας – Ελβετίας, 2011-2021, αγαθά χωρίς χρυσό.....	35
Πίνακας 19: Εμπορικό ισοζύγιο κατ. 30 Ελλάδας – Ελβετίας, 2011-2021.....	36
Πίνακας 20: Εμπορικό ισοζύγιο πλην κατ. 30 Ελλάδας – Ελβετίας, 2011-2021, αγαθά χωρίς χρυσό.....	37
Πίνακας 21: Ελληνικές εξαγωγές στην Ελβετία – μεγάλες κατηγορίες, με χρυσό*	38
Πίνακας 22: Ελληνικές εξαγωγές στην Ελβετία (> € 1.000.000) – κυριότερα προϊόντα, με χρυσό*	39
Πίνακας 23: Ελληνικές εισαγωγές από την Ελβετία – μεγάλες κατηγορίες, με χρυσό*	43
Πίνακας 24: Ελληνικές εισαγωγές από την Ελβετία (> € 2.000.000) – κυριότερα προϊόντα, με χρυσό*	44
Πίνακας 25: Ισοζύγιο υπηρεσιών Ελλάδος-Ελβετίας.....	47
Πίνακας 26: Ισοζύγιο υπηρεσιών Ελλάδας – Ελβετίας, 2012-2021.....	47
Πίνακας 27: Εισπράξεις της Ελλάδας από την Ελβετία.....	49
Πίνακας 28: Τουριστικές αφίξεις στην Ελλάδα από την Ελβετία	49
Πίνακας 29: Πληρωμές της Ελλάδας στην Ελβετία.....	50
Πίνακας 30: Επενδύσεις της Ελλάδας στην Ελβετία	51
Πίνακας 30α: Επενδύσεις της Ελλάδας στην Ελβετία.....	51
Πίνακας 31: Επενδύσεις της Ελβετίας στην Ελλάδα	52
Πίνακας 31α: Επενδύσεις της Ελβετίας στην Ελλάδα.....	52

1 Οικονομία Ελβετίας

1.1 Επισκόπηση της οικονομίας της Ελβετίας

1.1.1 Η δομή της οικονομίας

Η εσωτερική αγορά της Ελβετίας είναι μικρή σε σύγκριση με την εσωτερική αγορά της ΕΕ και δεν διαθέτει σχεδόν καθόλου φυσικούς πόρους πρώτων υλών. Εξαρτάται ανέκαθεν από το άνοιγμα του παγκόσμιου εμπορίου, όχι μόνο για να προμηθευτεί αυτές τις πρώτες ύλες και τα ενδιάμεσα προϊόντα, αλλά και για να πωλεί (μεταποιημένα) αγαθά και υπηρεσίες. Η αναλογία των εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών ως ποσοστό του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος ήταν περίπου 70% το 2021. Αυτό τοποθετεί την Ελβετία στην 19^η θέση της παγκόσμιας κατάταξης όσον αφορά το μερίδιο του πλούτου που παράγεται στο εξωτερικό. Ο δείκτης ανοίγματος (“openness ratio”: άθροισμα εξαγωγών και εισαγωγών ως ποσοστό του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος) ήταν περίπου 125% το 2021, γεγονός που τοποθετεί την Ελβετία στην 24^η θέση στην παγκόσμια κατάταξη όσον αφορά την εξάρτηση της οικονομίας από το εμπόριο.¹

Το υψηλό επίπεδο ανταγωνιστικότητας και καινοτομίας (ιδίως των ΜΜΕ), το άριστο σύστημα ακαδημαϊκής και επαγγελματικής κατάρτισης, η ευέλικτη αγορά εργασίας και ο υψηλός βαθμός ενσωμάτωσης στην παγκόσμια οικονομία αποτελούν τη ραχοκοκαλιά της ελβετικής οικονομίας. Η Ελβετία έχει αναπτύξει μια ισχυρή βιομηχανία υπηρεσιών που βασίζεται στα χρηματοοικονομικά, τις ασφάλειες, τη ναυτιλία και τον τουρισμό. Ο βιομηχανικός τομέας παραμένει επίσης ισχυρός, με τα χημικά, τα φαρμακευτικά προϊόντα, τα ηλεκτρικά μηχανήματα I συσκευές, τα όργανα ακριβείας (ρολόγια) και τα μεταποιημένα τρόφιμα να αποτελούν τα προπύργιά του. Επιπλέον, η Ελβετία επωφελείται οικονομικά ως χώρα υποδοχής πολλών διεθνών οργανισμών.

Με διαχρονικά σταθερά θετικό διαρθρωτικό πλεόνασμα τρεχουσών συναλλαγών σε πολλούς σημαντικούς τομείς, ορισμένοι τομείς υπηρεσιών προστατεύονται σε μεγάλο βαθμό από την παγκόσμια αγορά. Στην περίπτωση ιδίως του αγροτικού τομέα αυτό συμβαίνει με υψηλούς δασμούς και ένα επίπεδο επιδοτήσεων που είναι από τα υψηλότερα στον ΟΟΣΑ.

Ειδικότερα, χάρη στη συνεπή πολιτική ανοίγματος της αγοράς, την ικανότητα καινοτομίας, την ανταγωνιστικότητά της και τον καίριο ρόλο της στις παγκόσμιες αλυσίδες αξίας, καθώς και την αλληλεξάρτησή της με τις ξένες οικονομίες και τα φορολογικά κίνητρα, η Ελβετία έχει καταστεί ένα αποτελεσματικό εμπορικό κέντρο και μια οικονομικά ευημερούσα αγορά. Η Ελβετία είναι μέλος του ΠΟΕ και διαθέτει όχι μόνο τη σημαντική συμφωνία ελεύθερου εμπορίου με την ΕΕ, αλλά και ένα δίκτυο 77 συμφωνιών ελεύθερου εμπορίου που καλύπτουν το 55% της παγκόσμιας αγοράς. Αυτές περιλαμβάνουν διμερείς ΣΕΣ με την Κίνα και την Ιαπωνία, όπου η ελβετική πλευρά επιδιώκει κάποιο εκσυγχρονισμό. Οι διερευνητικές συνομιλίες με τις ΗΠΑ έχουν βαλτώσει εδώ και χρόνια. Σημαντικό μέρος των

¹ Πηγή: World Bank

ΣΕΣ που έχουν συναφθεί με ξένους εταίρους πραγματοποιείται από την ΕΖΕΣ, στην οποία ανήκει η Ελβετία.

Τα φορολογικά κίνητρα σε επίπεδο καντονίων αποτέλεσαν στο παρελθόν σημαντικό μοχλό για την προσέλκυση πολυεθνικών εταιρειών τις τελευταίες δεκαετίες. Ως εκ τούτου, δεν αποτελεί έκπληξη το γεγονός ότι, ακόμη και σήμερα, 13.000 πολυεθνικές εταιρείες υπό ξένο έλεγχο, με περισσότερους από 500.000 εργαζομένους έχουν την έδρα τους στην Ελβετία.

Αν και η πρόταση που εγκρίθηκε από την G20 και υιοθετήθηκε από τον ΟΟΣΑ για την καθιέρωση ενός παγκόσμιου ελάχιστου πραγματικού συντελεστή εταιρικού φόρου για τις πιο κερδοφόρες πολυεθνικές εταιρείες θα οδηγήσει σε αλλαγές στα φορολογικά καθεστώτα στην πλειονότητα των καντονίων, ο αντίκτυπος στην Ελβετία ως τόπο εγκατάστασης επιχειρήσεων κρίνεται ανεκτός. Ορισμένα καντόνια, ωστόσο, είναι πιθανό να επηρεαστούν περισσότερο από άλλα.

Οι άνευ προηγουμένου νομισματικές παρεμβάσεις της Κεντρικής Τράπεζας της Ελβετίας (SNB), ιδίως τα δύο τελευταία έτη, κατά της ανατίμησης του ελβετικού φράγκου, λόγω των εισροών ασφαλούς χρήματος και μιας πιθανής διεύρυνσης του πληθωριστικού κενού, έχουν στηρίξει την εγχώρια εξαγωγική βιομηχανία και τον τουριστικό τομέα, αλλά έχουν προκαλέσει επίσημες καταγγελίες από το Υπουργείο Οικονομικών των ΗΠΑ ως προς την υποτιθέμενη στρέβλωση του εμπορίου. Παράλληλα, η νομισματική πολιτική της SNB είναι επεκτατική μετά την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση και επίσης άμβλυσε τις εγχώριες οικονομικές πιέσεις κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID, με το βασικό επιτόκιο να παραμένει στο -0,75% από το 2015.

COVID

Η ελβετική οικονομία ήταν συνολικά σχετικά ανθεκτική στην πανδημία COVID, λόγω του ποικίλου και ανταγωνιστικού βιομηχανικού της τομέα, της ταχείας και στοχευμένης δημοσιονομικής βοήθειας προς τις πληγείσες επιχειρήσεις και των λιγότερο αυστηρών μέτρων περιορισμού. Η Ελβετία αναμένεται να επωφεληθεί από τα φιλόδοξα εθνικά σχέδια ανάκαμψης της ΕΕ, ιδίως αυτά που εφαρμόζονται στις γειτονικές της χώρες, χάρη στο σημαντικό ποσοστό εξαγωγών της προς την ΕΕ. Αυτή η οικονομικά δύσκολη κατάσταση ανέδειξε μια πρόσφατη στροφή των ελβετικών επιχειρήσεων, οι οποίες προσαρμόζουν όλο και περισσότερο τις αλυσίδες εφοδιασμού τους, επιλέγοντας να δίνουν περισσότερες παραγγελίες σε ευρωπαϊκές επιχειρήσεις, οι οποίες είναι γεωγραφικά πιο κοντά και πιο αξιόπιστες ως πάροχοι σε ένα πλαίσιο διακοπτόμενων εμπορικών συνδέσεων. Η ελβετική οικονομία αναμένεται να αναπτυχθεί σημαντικά ταχύτερα από ό,τι πριν από την κρίση. Παρόλο που τα χρέη που δημιουργήθηκαν εξαιτίας της πανδημίας έχουν προκαλέσει ένα ιστορικά μεγάλο έλλειμμα στον ομοσπονδιακό προϋπολογισμό, ύψους περίπου 30 δισ. ελβετικών φράγκων συνολικά για τη διετία 2020/21, το ακαθάριστο χρέος της γενικής κυβέρνησης παραμένει συγκριτικά χαμηλό.

1.1.2 Βασικά οικονομικά μεγέθη

Πίνακας 1: Βασικά οικονομικά μεγέθη Ελβετίας

	2017	2018	2019	2020	2021
Όνομαστικό ΑΕΠ (σε δις. CHF)	694,0	720,2	727,6	702,7	742,8
Μεταβολή ΑΕΠ	+1,3%	+3,8%	+1,0%	-3,4%	+5,1%
Κατά κεφαλήν ΑΕΠ (σε CHF)	82.076	84.518	84.769	83.871	85.027
Ανεργία	3,2%	2,5%	2,3%	3,1%	3,0%
Πληθωρισμός	0.5%	0.9%	0.4%	-0.7%	+0,6%
Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης (σε δις. CHF, % ΑΕΠ)	+2,8 (+0,4%)	+3,2 (+0,4%)	+3,6 (+0,5%)	-15,8 (-2,2%)	-12,2 (-1,6%)
Ακαθ. Χρέος Γενικής Κυβέρνησης (σε δις. CHF, % ΑΕΠ)	105,2 (15,1%)	99,4 (13,8%)	96,9 (13,3%)	103,6 (14,7%)	108,6 (14,6%)
Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών (% ΑΕΠ, σε δις. CHF)	43,4 (+6,3%)	43,8 (+6,1%)	39,5 (+5,4%)	19,9 (+2,8%)	69,0 (+9,3%)
Συναλλαγματική ισοτιμία (1€ => CHF)	1.11157	1.15487	1.11247	1.07045	1.08101
Βασικό επιτόκιο (*ισχύει από 13.6.2019)	μεταξύ -1,25% και -0,25%	μεταξύ -1,25% και -0,25%	-0,75%*	-0,75%	-0,75%
Συναλλαγματικά διαθέσιμα (σε δις. CHF, τέλος έτους αναφοράς)	792,1	776,5	826,4	954,1	1.014,1

Πηγές: *Schweizerische Nationalbank (SNB), Staatssekretariat für Wirtschaft (SECO), Eidgenössisches Finanzdepartement (EFD)*

Το 2021, η παγκόσμια οικονομία ανέκαμψε από την έντονη ύφεση του προηγούμενου έτους. Ωστόσο, η πανδημία COVID συνέχισε να επηρεάζει τη διεθνή οικονομική κατάσταση και το δεύτερο έτος μετά το ξέσπασμά της. Λόγω της τεταμένης κατάστασης της πανδημίας, σε πολλές χώρες εφαρμόστηκαν εκτεταμένα μέτρα περιορισμού μέχρι και την άνοιξη. Ωστόσο, δεν είχαν τόσο αρνητικό αντίκτυπο στην οικονομική δραστηριότητα, όσο στην αρχή της παγκόσμιας εξάπλωσης του κορωνοϊού.

Αφενός, τα μέτρα ήταν συνολικά λιγότερο δραστικά και αφετέρου, οι επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά μπόρεσαν να αντιμετωπίσουν καλύτερα την κατάσταση. Προς το καλοκαίρι η κατάσταση της πανδημίας εξομαλύνθηκε σε πολλά μέρη. Σημαντική πρόοδος σημειώθηκε στον εμβολιασμό. Οι περιορισμοί αμβλύθηκαν σε πολλές χώρες, συμβάλλοντας στην ισχυρή παγκόσμια οικονομική ανάπτυξη κατά το δεύτερο και τρίτο τρίμηνο.

Από το φθινόπωρο και μετά, τα επίπεδα μόλυνσης αυξήθηκαν και πάλι με ταχείς ρυθμούς σε αρκετές χώρες, απαιτώντας εκ νέου αυστηρότερα μέτρα περιορισμού σε πολλές περιοχές. Επιπλέον, κατά τη διάρκεια του έτους δημιουργήθηκαν συμφορήσεις στον

εφοδιασμό σε διάφορους βιομηχανικούς τομείς. Αυτές οφείλονταν στην έντονη ανάκαμψη της ζήτησης αγαθών και στις διαταραχές των διεθνών αλυσίδων παραγωγής. Η παγκόσμια οικονομική ανάκαμψη συνεχίστηκε ωστόσο το τέταρτο τρίμηνο, αν και κάπως υποτονική.

Στην Ελβετία, της οποίας η οικονομία είναι άρρηκτα εξαρτώμενη από τις διεθνείς οικονομικές εξελίξεις, η οικονομία ανέκαμψε επίσης από την ύφεση του προηγούμενου έτους. Το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (ΑΕΠ) αυξήθηκε κατά +5,1%, υπερβαίνοντας το προ κρίσης επίπεδο του 2019. Συγκριτικά με τη διεθνή κατάσταση, η ελβετική οικονομία ανέκαμψε με ταχείς ρυθμούς. Με τη χαλάρωση των μέτρων περιορισμού, το ΑΕΠ αυξήθηκε έντονα από το δεύτερο τρίμηνο. Ειδικότερα, ο τομέας των υπηρεσιών, ο οποίος είχε υποφέρει πολύ από την πανδημία, ανέκαμψε σημαντικά. Επιπλέον, ο δευτερογενής τομέας επωφελήθηκε από την ενίσχυση της ζήτησης από το εξωτερικό. Το τέταρτο τρίμηνο η αύξηση του ΑΕΠ επιβραδύνθηκε. Οι δυσχέρειες στον εφοδιασμό αποτέλεσαν επίσης πρόκληση για τις ελβετικές επιχειρήσεις. Ωστόσο, είχαν μόνο περιορισμένο αντίκτυπο στην οικονομική ανάκαμψη. Η κατάσταση στην αγορά εργασίας βελτιώθηκε κατά τη διάρκεια του έτους, καθώς τόσο η ανεργία, όσο και η εργασία βραχυχρόνιας απασχόλησης μειώθηκαν σημαντικά.

Ο ετήσιος πληθωρισμός αυξήθηκε σταθερά από -0,4% το πρώτο τρίμηνο σε 1,4% το τέταρτο τρίμηνο. Έτσι, διαμορφώθηκε κατά μέσο όρο στο +0,6% για το έτος, έναντι -0,7% το 2020. Η αύξηση αυτή οφειλόταν κυρίως στη σημαντική αύξηση των τιμών των πετρελαιοειδών και ορισμένων εισαγόμενων αγαθών, οι οποίες τιμές επηρεάστηκαν από τις παγκόσμιες δυσχέρειες εφοδιασμού.

Η Κεντρική Τράπεζα της Ελβετίας (SNB) συνέχισε το 2021 την επεκτατική νομισματική πολιτική της, στηρίζοντας έτσι την ανάκαμψη της ελβετικής οικονομίας. Άφησε το βασικό επιτόκιο και το επιτόκιο των καταθέσεων όψεως σε -0,75% και παρενέβη στην αγορά συναλλάγματος, όταν ήταν αναγκαίο. Αυτή η νομισματική πολιτική κρίθηκε αναγκαία, για να διασφαλιστούν οι κατάλληλες νομισματικές συνθήκες. Το ελβετικό φράγκο παρέμεινε σε υψηλή τιμή και κατά καιρούς δεχόταν πιέσεις ανατίμησης. Εν όψει του πληθωρισμού στο εξωτερικό και του αυξανόμενου πληθωρισμού στην Ελβετία, η SNB επέτρεψε στο ελβετικό φράγκο να ανατιμηθεί σε ορισμένο βαθμό. Η ανατίμηση του ελβετικού φράγκου αντιστάθμισε την αύξηση των εγχώριων τιμών, καθιστώντας τις εισαγωγές φθηνότερες, συμβάλλοντας έτσι στη σταθερότητα των τιμών.

1.1.3 Εξωτερικό εμπόριο

Το εξωτερικό εμπόριο αγαθών επανέκαμψε θεαματικά το 2021 (+16,1%), μετά τη μεγάλη υποχώρηση του 2020. Από την πλευρά της ζήτησης, η κατακόρυφη αύξηση των εξαγωγών εμπορευμάτων απεικονίζει την έντονη ανάκαμψη του ελβετικού δευτερογενούς τομέα. Το τέταρτο τρίμηνο του 2021, οι εξαγωγές εμπορευμάτων ξεπέρασαν το προ κρίσης επίπεδο του τέταρτου τριμήνου του 2019 κατά 13%. Η αύξηση των εξαγωγών το 2021 είχε ευρεία βάση σε όλους τους κλάδους και τις χώρες. Εκτός από τις εξαγωγές χημικών και φαρμακευτικών προϊόντων, αυξήθηκαν επίσης οι εξαγωγές ρολογιών, οργάνων ακριβείας, μηχανημάτων και μετάλλων. Η ανάπτυξη των εισαγωγών (+8,3%) επιβραδύνθηκε από τα

παγκόσμια προβλήματα εφοδιασμού και δεν μπόρεσε να συμβαδίσει με τον υψηλό ρυθμό αύξησης των εξαγωγών. Συνολικά, το εμπόριο αγαθών συνέβαλε με ρεκόρ 2,8% στην αύξηση του ΑΕΠ. Το εμπόριο υπηρεσιών (+12,7%) συνέχισε επίσης να ανακάμπτει το 2021, αλλά με βραδύτερο ρυθμό, εν μέρει λόγω των ακόμη δύσκολων ταξιδιωτικών συνθηκών.

Πίνακας 2: Εξωτερικό εμπόριο Ελβετίας, αγαθά με χρυσό**

(αξία σε CHF)	2017	2018	2019	2020	2021
Εξαγωγές αγαθών	294,893,856,892	303,885,759,540	311,976,706,436	299,461,579,904	347,727,709,813
Εισαγωγές αγαθών	265,571,542,294	273,389,090,124	276,058,116,020	273,766,959,560	296,503,930,364
Εμπορικό ισοζύγιο	+29,322,314,598	+30,496,669,416	+35,918,590,416	+25,694,620,344	+51,223,779,449

Πηγές: *Eidgenössische Zollverwaltung EZV*

** Χρυσός σε ράβδους, πολύτιμα μέταλλα, νομίσματα, πολύτιμοι λίθοι, έργα τέχνης και αντίκες.

Πίνακας 3: Εξωτερικό εμπόριο Ελβετίας, αγαθά χωρίς χρυσό

(αξία σε CHF)	2017	2018	2019	2020	2021
Εξαγωγές αγαθών	220,582,404,650	233,224,179,642	242,343,841,997	225,291,228,927	259,779,830,789
Εισαγωγές αγαθών	185,773,762,795	201,848,798,541	205,150,130,088	182,312,291,606	201,318,635,213
Εμπορικό ισοζύγιο	+34,808,641,855	+31,375,381,101	+37,193,711,909	+42,978,937,321	+58,461,195,576

Πηγές: *Eidgenössische Zollverwaltung EZV*

Πίνακας 4: Εξωτερικό εμπόριο Ελβετίας, υπηρεσίες

(αξία σε CHF)	2017	2018	2019	2020	2021
Εξαγωγές υπηρεσιών	125,036,878,135	134,587,843,554	132,157,338,861	109,321,417,082	123,240,524,631
Εισαγωγές υπηρεσιών	127,019,872,063	130,340,559,206	131,361,176,568	118,608,444,015	130,149,487,185
Ισοζύγιο υπηρεσιών	-1,982,993,928	4,247,284,348	796,162,294	-9,287,026,933	-6,908,962,554

Πηγές: *Schweizerische Nationalbank (SNB)*

1.1.3.1 Εμπόριο αγαθών

Κυριότερη κατηγορία εξαγωγών της Ελβετίας το 2021 ήταν η κατ. 71 αντιπροσωπεύοντας 28% των συνολικών εξαγωγών, με 82% της κατηγορίας να αφορά τον χρυσό, 11% μέρη κοσμημάτων από πολύτιμα μέταλλα και από 2% πλατίνα, ασήμι και διαμάντια, αντίστοιχα. Ακολουθούν οι κατηγορίες των φαρμακευτικών, οργανικών χημικών, ρολογιών, μηχανολογικού εξοπλισμού και ιατρικών μηχανημάτων. Εντυπωσιακή ήταν η αύξηση κατ'έτος της κατ. 27 (+104,6%), οποία οφειλόταν σχεδόν εξ ολοκλήρου στις εξαγωγές ηλεκτρικής ενέργειας.

Πίνακας 5: Εξαγωγές αγαθών Ελβετίας, αγαθά με χρυσό**

	2020		2021		Μεταβολή στην αξία
	Αξία σε CHF	% στο σύνολο	Αξία σε CHF	% στο σύνολο	
2ψήφιο κεφάλαιο συνδυασμένης ονοματολογίας					
71 - Natural or cultured pearls, precious or semi-precious stones, precious metals, metals clad with precious metal, and articles thereof; imitation jewellery; coin	80,886,339,571	27.0	97,289,838,686	28.0	+20.3
30 - Pharmaceutical products	82,896,015,790	27.7	92,820,053,458	26.7	+12.0
29 - Organic chemicals	23,915,982,301	8.0	27,133,709,833	7.8	+13.5
91 - Clocks and watches and parts thereof	16,999,675,179	5.7	22,302,134,552	6.4	+31.2
84 - Nuclear reactors, boilers, machinery and mechanical appliances; parts thereof	19,830,976,689	6.6	21,939,364,538	6.3	+10.6
90 - Optical, photographic, cinematographic, measuring, checking, precision, medical or surgical instruments and apparatus; parts and accessories thereof	15,720,898,704	5.2	17,519,567,427	5.0	+11.4
85 - Electrical machinery and equipment and parts thereof; sound recorders and reproducers, television image and sound recorders and reproducers, and parts and accessories of such articles	11,388,072,161	3.8	12,655,181,722	3.6	+11.1
39 - Plastics and articles thereof	4,718,351,372	1.6	5,666,313,435	1.6	+20.1
27 - Mineral fuels, mineral oils and products of their distillation; bituminous substances; mineral waxes	1,910,928,061	0.6	3,909,282,244	1.1	+104.6

33 - Essential oils and resinoids; perfumery, cosmetic or toilet preparations	3,566,501,738	1.2	3,634,778,149	1.0	+1.9
Μερικό Σύνολο	261,833,741,566	87.4	304,870,224,044	87.5	+16.4
Σύνολο	299,461,579,904	100.0	347,727,709,813	100.0	+16.1

Πηγές: *Eidgenössische Zollverwaltung EZV*

**** Χρυσός σε ράβδους, πολύτιμα μέταλλα, νομίσματα, πολύτιμοι λίθοι, έργα τέχνης και αντίκες.**

Κυριότερη κατηγορία εισαγωγών της Ελβετίας το 2021 ήταν επίσης η κατ. 71 αντιπροσωπεύοντας 34% των συνολικών εισαγωγών, με 84% της κατηγορίας να αφορά τον χρυσό, 8% μέρη κοσμημάτων από πολύτιμα μέταλλα, 3% πλατίνα, 2% ασήμι και 1% διαμάντια. Ακολουθούν οι κατηγορίες των φαρμακευτικών, μηχανολογικού εξοπλισμού, ηλεκτρολογικού εξοπλισμού και οχημάτων. Και εδώ ξεχωρίζει η αύξηση κατ'έτος της κατ. 27 (+79,2%), οποία οφειλόταν σε εισαγωγές ηλεκτρικής ενέργειας (38% της κατηγορίας, αύξηση +205%), πετρελαιοειδών (35%), αερίων υδρογονανθράκων (14%) και αργού (11%).

Πίνακας 6: Εισαγωγές αγαθών Ελβετίας, αγαθά με χρυσό**

	2020		2021		Μεταβολή στην αξία
	Αξία σε CHF	% στο σύνολο	Αξία σε CHF	% στο σύνολο	
2ψήφιο κεφάλαιο συνδυασμένης ονοματολογίας					
71 - Natural or cultured pearls, precious or semi-precious stones, precious metals, metals clad with precious metal, and articles thereof; imitation jewellery; coin	98,562,827,687	36.0	101,391,607,107	34.2	+2.9
30 - Pharmaceutical products	36,543,448,468	13.3	38,617,863,323	13.0	+5.7
84 - Nuclear reactors, boilers, machinery and mechanical appliances; parts thereof	17,899,289,573	6.5	19,287,091,505	6.5	+7.8
85 - Electrical machinery and equipment and parts thereof; sound recorders and reproducers, television image and sound recorders and reproducers, and parts and accessories of such articles	13,952,620,457	5.1	15,663,165,004	5.3	+12.3
87 - Vehicles other than railway or tramway rolling stock, and parts and accessories thereof	14,199,027,719	5.2	14,607,680,711	4.9	+2.9
27 - Mineral fuels, mineral oils and products of their distillation; bituminous substances; mineral waxes	5,558,430,976	2.0	9,958,275,346	3.4	+79.2
90 - Optical, photographic, cinematographic, measuring,	7,726,455,796	2.8	8,301,043,684	2.8	+7.4

checking, precision, medical or surgical instruments and apparatus; parts and accessories thereof					
39 - Plastics and articles thereof	6,058,494,284	2.2	7,453,833,861	2.5	+23.0
29 - Organic chemicals	6,971,661,123	2.5	7,269,374,869	2.5	+4.3
94 - Furniture; bedding, mattresses, mattress supports, cushions and similar stuffed furnishings; luminaires and lighting fittings, not elsewhere specified or included; illuminated signs, illuminated namep	4,252,452,713	1.6	4,864,472,725	1.6	+14.4
73 - Articles of iron or steel	3,405,069,012	1.2	4,129,922,534	1.4	+21.3
62 - Articles of apparel and clothing accessories, not knitted or crocheted	3,901,148,048	1.4	4,041,828,624	1.4	+3.6
61 - Articles of apparel and clothing accessories, knitted or crocheted	3,124,576,472	1.1	3,536,164,813	1.2	+13.2
Μερικό Σύνολο	222,155,502,328	80.9	239,122,324,106	80.7	+7.6
Σύνολο	273,766,959,560	100.0	296,503,930,364	100.0	+8.3

Πηγές: Eidgenössische Zollverwaltung EZV

**** Χρυσός σε ράβδους, πολύτιμα μέταλλα, νομίσματα, πολύτιμοι λίθοι, έργα τέχνης και αντικές.**

Το ήμισυ των ελβετικών εξαγωγών (50,1%) κατευθύνθηκε προς την ΕΕ, κυρίως προς τις γειτονικές Γερμανία (17% επί του ελβετικού συνόλου), Ιταλία (6%) και Γαλλία (5,7%). Κορυφαία, όμως, χώρα προορισμού των ελβετικών αγαθών, το 2021, ήταν οι ΗΠΑ (18,1%), ενώ τρίτη σημαντικότερη ήταν η Κίνα (6%). Η Ελλάδα ήταν, το 2021, ο 38^{ος} αγοραστής της Ελβετίας.

Πίνακας 7: 20 Σημαντικότεροι προορισμοί εξαγωγών αγαθών Ελβετίας και η θέση της Ελλάδας (2021, χωρίς χρυσό)

Κατά ταξη	Χώρα	Αξία εξαγωγών σε CHF	% στο σύνολο	Μεταβολή μεταξύ 2 τελευταίων χρόνων
	Total trade	259,779,830,789	100	+15.3
	Non-EU	129,521,445,408	49.9	11.2
	EU	130,258,385,381	50.1	19.7
	Euro zone	119,051,249,506	45.8	20.5
	Non-euro zone	11,207,135,875	4.3	12.1

1	USA	46,951,609,956	18.1	18.9
2	Germany	44,176,149,929	17	9.3
3	China	15,572,977,303	6	5.7
4	Italy	15,526,910,503	6	19.6
5	France	14,937,293,836	5.7	26.3
6	Spain	12,595,535,896	4.8	68.3
7	Slovenia	7,992,540,090	3.1	65.7
8	United Kingdom	7,821,221,512	3	0.2
9	Japan	7,582,203,994	2.9	9
10	Austria	7,295,453,682	2.8	18.6
11	Netherlands	6,709,275,276	2.6	11.1
12	Singapore	5,514,584,929	2.1	13.5
13	Hong Kong	4,464,175,747	1.7	23.1
14	Belgium	4,422,019,373	1.7	8.7
15	Canada	3,628,601,922	1.4	-2.2
16	Russia	3,213,073,231	1.2	15.6
17	Korea (South)	3,208,430,673	1.2	12.2
18	Poland	2,914,273,006	1.1	11.8
19	Emirates, Arab	2,611,761,945	1	21.3
20	Brazil	2,164,904,221	0.8	2.6
38	Greece	715,536,809	0.3	0.1

Πηγές: Eidgenössische Zollverwaltung EZV

Τα δύο τρίτα των ελβετικών εισαγωγών προέρχονται από την ΕΕ (67,5%) καταδεικνύοντας την ισχυρή διασύνδεση της ελβετικής οικονομίας με εκείνη της ΕΕ. Κυριότερος προμηθευτής της Ελβετίας μακράν η Γερμανία (27,4%). Ακολουθούν Ιταλία (9,4%), Κίνα (8,9%), Γαλλία (7,6%) και ΗΠΑ (6%). Η Ελλάδα ήταν, το 2021, ο 53^{ος} προμηθευτής της Ελβετίας.

Πίνακας 8: 20 Σημαντικότεροι προμηθευτές αγαθών Ελβετίας και η θέση της Ελλάδας (2021, χωρίς χυρό)

Κατάταξη	Χώρα	Αξία εισαγωγών σε CHF	% στο σύνολο	Μεταβολή μεταξύ 2 τελευταίων χρόνων
	Total trade	201,318,635,213	100	10.4
	EU	135,806,715,979	67.5	12.3
	Euro zone	124,952,077,135	62.1	12.5
	Non-euro zone	10,854,638,844	5.4	10.2
	Non-EU	65,511,919,234	32.5	6.7

1	Germany	55,132,644,467	27.4	11.4
2	Italy	18,893,266,941	9.4	12.5
3	China	17,948,303,816	8.9	11.5
4	France	15,318,670,761	7.6	19.7
5	USA	12,148,752,163	6	5.9
6	Austria	9,074,119,639	4.5	9.1
7	Spain	8,165,331,867	4.1	21.7
8	Netherlands	5,400,199,872	2.7	8.1
9	United Kingdom	4,338,954,177	2.2	-15.1
10	Singapore	4,174,482,981	2.1	20.3
11	Japan	3,936,467,459	2	6.7
12	Ireland	3,850,353,800	1.9	-15.8
13	Belgium	3,416,433,062	1.7	13.3
14	Poland	2,774,010,233	1.4	16.9
15	Czechia	2,694,108,268	1.3	7.8
16	Slovenia	2,098,796,804	1	91.3
17	India	1,955,306,793	1	18.2
18	Korea (South)	1,926,471,372	1	130
19	Viet Nam	1,710,424,791	0.8	-34.5
20	Turkey	1,697,188,376	0.8	12.6
53	Greece	228,557,263	0.1	-3.7

Πηγές: Eidgenössische Zollverwaltung EZV

1.1.3.2 Εμπόριο υπηρεσιών

Ξεχώρισαν από τις εξαγόμενες ελβετικές υπηρεσίες, το 2021, οι Χρεώσεις για τη χρήση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας (Royalties) (αύξηση +25,9%), οι Υπηρεσίες μεταφορών (+20,5%) και οι Υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών, πληροφορικής και πληροφόρησης (+17,9%), υπερβαίνοντας σε επίδοση τη μέση συνολική αύξηση των εξαγόμενων ελβετικών υπηρεσιών (+12,7%). Δεν επανήλθε στον ίδιο βαθμό ο τομέας των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών (+6,9%).

Πίνακας 9: Εισπράξεις Ελβετίας

	2020		2021		Μεταβολή στην αξία
	Αξία σε CHF	% στο σύνολο	Αξία σε CHF	% στο σύνολο	
Υπηρεσίες με βάση την κωδικοποίηση BPM6					
Χρεώσεις για τη χρήση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας (Royalties)	21,741,289,802	19.9%	27,365,530,776	22.2%	25.9%

Χρηματοοικονομικές	20,575,602,409	18.8%	21,988,004,663	17.8%	6.9%
Υπηρεσίες μεταφορών	12,171,231,206	11.1%	14,666,877,324	11.9%	20.5%
Υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών, πληροφορικής και πληροφόρησης	10,202,460,618	9.3%	12,029,443,184	9.8%	17.9%
Ταξιδιωτικές υπηρεσίες	9,366,393,561	8.6%	9,453,753,310	7.7%	0.9%
Λοιπές υπηρεσίες	7,859,330,432	7.2%	8,413,702,034	6.8%	7.1%
Τεχνικές, εμπορικές και άλλες επιχειρηματικές υπηρεσίες	7,287,207,950	6.7%	7,829,692,826	6.4%	7.4%
Συμβουλευτικές Υπηρεσίες	7,065,709,140	6.5%	7,677,666,586	6.2%	8.7%
Ασφαλιστικές και συνταξιοδοτικές	7,294,108,575	6.7%	7,326,571,212	5.9%	0.4%
Έρευνα και Ανάπτυξη	5,758,083,390	5.3%	6,489,282,715	5.3%	12.7%
ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΑΓ. ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	109,321,417,082	100.0%	123,240,524,631	100.0%	12.7%

Πηγές: Schweizerische Nationalbank (SNB)

Στις εισαγόμενες υπηρεσίες πρωτοστατούν και εδώ οι Χρεώσεις για τη χρήση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας (Royalties) (+1,3%), η Έρευνα και Ανάπτυξη (+6,5%) και οι Συμβουλευτικές Υπηρεσίες που σημείωσαν ισχυρή αύξηση (+20,1%). Σημαντικές οι αυξήσεις και στις Υπηρεσίες μεταφορών (+17,7%) και στις Λοιπές υπηρεσίες (+30,7%).

Πίνακας 10: Πληρωμές Ελβετίας

	2019		2020		Μεταβολή στην αξία
	Αξία σε CHF	% στο σύνολο	Αξία σε CHF	% στο σύνολο	
Υπηρεσίες με βάση την κωδικοποίηση ΒΡΜ6					
Χρεώσεις για τη χρήση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας (Royalties)	24,748,708,289	20.9%	25,075,247,762	19.3%	1.3%
Έρευνα και Ανάπτυξη	20,043,857,073	16.9%	21,337,131,436	16.4%	6.5%
Συμβουλευτικές Υπηρεσίες	14,063,593,837	11.9%	16,893,639,572	13.0%	20.1%
Υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών, πληροφορικής και πληροφόρησης	14,835,229,487	12.5%	15,415,815,875	11.8%	3.9%
Τεχνικές, εμπορικές και άλλες επιχειρηματικές υπηρεσίες	12,015,995,093	10.1%	13,149,435,067	10.1%	9.4%
Υπηρεσίες μεταφορών	11,084,745,246	9.3%	13,050,751,184	10.0%	17.7%
Ταξιδιωτικές υπηρεσίες	9,656,368,310	8.1%	10,270,778,656	7.9%	6.4%
Λοιπές υπηρεσίες	6,767,937,655	5.7%	8,846,215,636	6.8%	30.7%
Χρηματοοικονομικές	3,367,316,918	2.8%	3,810,278,420	2.9%	13.2%
Ασφαλιστικές και συνταξιοδοτικές	2,024,692,107	1.7%	2,300,193,577	1.8%	13.6%
ΣΥΝΟΛΟ ΕΙΣΑΓ. ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	118,608,444,015	100.0%	130,149,487,185	100.0%	9.7%

Πηγές: Schweizerische Nationalbank (SNB)

Οι ελβετικές υπηρεσίες απευθύνονται κυρίως στην ευρωπαϊκή ήπειρο (53,1%: ΕΕ 38,8%, Ηνωμ. Βασίλειο 9,4% κ.α.) και ακολουθούν η αμερικανική (24,2%: ΗΠΑ 16,7% κ.α.) και η ασιατική ήπειρος (16,7%). Κυριότερες χώρες-αγοραστές είναι οι ΗΠΑ, Γερμανία (10,6%), Ηνωμ. Βασίλειο, Γαλλία (5,4%) και Κίνα (3,7%). Η Ελλάδα ήταν, το 2021, ο 29^{ος} αγοραστής ελβετικών υπηρεσιών.

Πίνακας 11: 20 Σημαντικότεροι αγοραστές υπηρεσιών Ελβετίας και η θέση της Ελλάδας (2021)

α/α	Χώρα	Αξία εξαγωγών σε CHF	% στο σύνολο	Μεταβολή μεταξύ 2 τελευταίων χρόνων
	All countries –Total	123,240,524,631	100.0%	12.7%
	Europe - Total	65,970,008,991	53.5%	7.3%
	<i>EU - Total</i>	47,864,174,154	38.8%	11.1%
	America - Total	29,855,471,277	24.2%	17.9%
	Asia - Total	20,605,370,611	16.7%	25.2%
	Africa - Total	2,401,364,989	1.9%	5.9%
	Australia, Oceania and Polar regions - Total	1,947,784,071	1.6%	13.8%
1	USA	20,565,760,298	16.7%	25.0%
2	Germany	13,076,864,438	10.6%	16.1%
3	United Kingdom	11,567,954,294	9.4%	-7.4%
4	France	6,715,320,524	5.4%	7.0%
5	China	4,545,947,862	3.7%	34.9%
6	Italy	4,540,291,710	3.7%	-9.0%
7	Netherlands	4,118,058,050	3.3%	18.4%
8	Luxemburg	4,034,860,984	3.3%	16.4%
9	Ireland	3,815,080,009	3.1%	7.7%
10	Japan	2,893,363,415	2.3%	34.7%
11	Asia – Gulf countries	2,800,014,596	2.3%	5.4%
12	Singapore	2,599,959,017	2.1%	18.5%
13	Russia	2,290,907,604	1.9%	0.3%
14	Spain	1,924,183,256	1.6%	15.7%
15	Belgium	1,836,199,494	1.5%	23.0%
16	Austria	1,693,916,084	1.4%	18.7%
17	Australia	1,635,761,922	1.3%	18.2%
18	Canada	1,332,751,385	1.1%	18.8%
19	Hong Kong	1,131,348,922	0.9%	21.4%
20	Mexico	1,096,762,295	0.9%	15.7%
29	Greece	574,351,304	0.5%	0.9%

Πηγές: Schweizerische Nationalbank (SNB)

Η Ελβετία προμηθεύεται υπηρεσίες πρωτίστως από την ευρωπαϊκή ήπειρο (52,6%: ΕΕ 41,6%, Ηνωμ. Βασίλειο 8,3% κ.α.) και ακολουθεί η αμερικανική (33,6%: ΗΠΑ 28,5% κ.α.) και η ασιατική ήπειρος (12,4%). Κυριότεροι προμηθευτές είναι οι ΗΠΑ, η Γερμανία (13,3%), το Ηνωμ. Βασίλειο, η Γαλλία (5%) και η Ιταλία (4%). Η Ελλάδα ήταν, το 2021, η 33^η προμηθεύτρια υπηρεσιών της Ελβετίας.

Πίνακας 12: 20 Σημαντικότεροι προμηθευτές υπηρεσιών Ελβετίας και η θέση της Ελλάδας (2021)

α/α	Χώρα	Αξία εισαγωγών σε CHF	% στο σύνολο	Μεταβολή μεταξύ 2 τελευταίων χρόνων
	All countries –Total	130,149,487,185	100.0%	9.7%
	Europe - Total	68,500,989,497	52.6%	10.3%
	<i>EU - Total</i>	54,141,002,631	41.6%	10.4%
	America - Total	43,702,903,380	33.6%	7.0%
	Asia - Total	16,086,520,910	12.4%	16.0%
	Australia, Oceania and Polar regions - Total	1,086,824,392	0.8%	14.2%
	Africa - Total	952,310,389	0.7%	8.2%
1	USA	37,117,952,707	28.5%	13.2%
2	Germany	17,313,820,182	13.3%	9.7%
3	United Kingdom	10,850,298,337	8.3%	7.6%
4	France	6,460,220,099	5.0%	4.1%
5	Italy	5,195,513,854	4.0%	8.4%
6	Japan	4,452,413,797	3.4%	27.9%
7	Netherlands	3,643,808,571	2.8%	12.0%
8	Spain	3,428,709,604	2.6%	6.1%
9	Austria	3,044,718,325	2.3%	10.4%
10	Ireland	2,775,576,811	2.1%	25.4%
11	China	2,512,824,697	1.9%	20.3%
12	India	2,289,935,325	1.8%	6.6%
13	Poland	2,243,154,749	1.7%	15.2%
14	Belgium	1,981,150,460	1.5%	19.1%
15	Singapore	1,610,231,688	1.2%	15.5%
16	Asia – Gulf countries	1,606,166,872	1.2%	12.0%
17	Canada	1,195,846,459	0.9%	16.0%
18	Czech Republic	1,129,439,991	0.9%	35.9%
19	Russia	1,123,823,412	0.9%	21.1%
20	Denmark	919,886,918	0.7%	-21.5%
33	Greece	411,442,221	0.3%	-6.4%

Πηγές: Schweizerische Nationalbank (SNB)

1.1.4 Επενδύσεις

Πίνακας 13: Επενδύσεις από και προς την Ελβετία

2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ξένες Άμεσες Επενδύσεις στην Ελβετία (συνολικά κεφάλαια σε CHF – απόθεμα τέλος έτους αναφοράς)					
1,264,186,538,697	1,347,821,103,030	1,337,411,454,916	1,375,982,778,271	1,216,319,197,428	n/a
Άμεσες επενδύσεις της Ελβετίας στο εξωτερικό (συνολικά κεφάλαια σε CHF – απόθεμα τέλος έτους αναφοράς)					
1,357,314,377,177	1,387,098,798,714	1,475,545,231,766	1,477,095,349,050	1,460,049,658,901	n/a

Πηγές: Schweizerische Nationalbank (SNB)

1.1.4.1 Ελβετικές άμεσες επενδύσεις στο εξωτερικό (2020)

Οι εταιρείες με έδρα την Ελβετία συνέχισαν να αποσύρουν κεφάλαια από θυγατρικές στο εξωτερικό το 2020. Συνολικά, οι αποεπενδύσεις ανήλθαν σε 34 δις. ελβετικά φράγκα, έναντι 54 δις. ελβετικών φράγκων το προηγούμενο έτος. Αυτό οφειλόταν, κυρίως, σε "χρηματοοικονομικές εταιρείες και εταιρείες χαρτοφυλακίου", οι οποίες απέσυραν 53 δις. ελβετικά φράγκα από θυγατρικές στο εξωτερικό. Συγκεκριμένα, μείωσαν τα ίδια κεφάλαιά τους στο πλαίσιο εταιρικής αναδιάρθρωσης. Αντίθετα, οι εγχώριες εταιρείες στους άλλους τομείς αύξησαν τις άμεσες επενδύσεις τους. Στον τομέα των υπηρεσιών, αυτό συνέβη ιδίως για τις επιχειρήσεις του εμπορίου (12 δις. ελβετικά φράγκα) και των λοιπών υπηρεσιών (7 δις. ελβετικά φράγκα). Στον βιομηχανικό τομέα, αυτό ίσχυσε ιδιαίτερα για την ομάδα βιομηχανίας "Χημικά και πλαστικά" (12 δις. ελβετικά φράγκα).

Οι αποσύρσεις κεφαλαίων επηρέασαν κυρίως τις θυγατρικές σε τοποθεσίες εκμετάλλευσης (holding). Οι αποεπενδύσεις στο Λουξεμβούργο, την Ιρλανδία και τις Κάτω Χώρες ανήλθαν σε 49 δις. ελβετικά φράγκα. Οι εταιρείες με έδρα την Ελβετία απέσυραν επιπλέον 42 δις. ελβετικά φράγκα από την Κύπρο και 27 δις. ελβετικά φράγκα από τα υπεράκτια χρηματοπιστωτικά κέντρα της Κεντρικής και Νότιας Αμερικής. Άλλες τοποθεσίες εκμετάλλευσης, από την άλλη, μπόρεσαν να επωφεληθούν από την εσωτερική αναδιάρθρωση των ομίλων. Πρώτα απ' όλα η Ουγγαρία, όπου εισέρρευσαν άμεσες επενδύσεις ύψους 25 δις. ελβετικών φράγκων. Στην Ευρώπη, οι εγχώριες εταιρείες επένδυσαν, επίσης, στην Ισπανία (3 δις. ελβετικά φράγκα), όπου πραγματοποίησαν εξαγορές, και στο Ηνωμένο Βασίλειο (5 δις. ελβετικά φράγκα). Εκτός Ευρώπης, οι πιο δημοφιλείς προορισμοί για τις ελβετικές άμεσες επενδύσεις ήταν οι ΗΠΑ (16 δις. ελβετικά φράγκα) και η Σιγκαπούρη (11 δις. ελβετικά φράγκα).

Το απόθεμα των άμεσων επενδύσεων στο εξωτερικό ανήλθε σε 1460 δις. ελβετικά φράγκα. Από αυτά, τα 1354 δις. ελβετικά φράγκα ήταν ίδια κεφάλαια (93%) και 106 δις. ελβετικά φράγκα (7%) ήταν εταιρικά δάνεια. Με 578 δις. ελβετικά φράγκα (40%), οι "εταιρείες χρηματοδότησης και χαρτοφυλακίου" είχαν στη διάθεσή τους μακράν το μεγαλύτερο απόθεμα κεφαλαίου στο εξωτερικό, παρά τις αποεπενδύσεις των τελευταίων δύο ετών,

ακολουθούμενη από την ομάδα βιομηχανίας "χημικά και πλαστικά" με 179 δις. ελβετικά φράγκα (12%).

Τα έσοδα από άμεσες επενδύσεις στο εξωτερικό μειώθηκαν υπό την επίδραση της πανδημίας, κατά 27%, από 105 δις. ελβετικά φράγκα σε 77 δις. ελβετικά φράγκα σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος. Οι εγχώριοι επενδυτές έλαβαν σημαντικά λιγότερα μερίσματα από θυγατρικές στο εξωτερικό (-28 δις., σε 61 δις. ελβετικά φράγκα). Χαμηλότερα κέρδη καταγράφηκαν τόσο από τις θυγατρικές στον τομέα των υπηρεσιών (-22 δις., σε 41 δις. ελβετικά φράγκα), καθώς και από εκείνες στον βιομηχανικό τομέα (-6 δις, σε 36 δις. ελβετικά φράγκα).

1.1.4.2 Άμεσες ξένες επενδύσεις στην Ελβετία (2020)

Οι επενδυτές στο εξωτερικό απέσυραν και πάλι σημαντικά κεφάλαια από εταιρείες στην Ελβετία το 2020. Συνολικά, οι αποεπενδύσεις ανήλθαν σε 153 δις. ελβετικά φράγκα, εν συγκρίσει με αποεπενδύσεις 105 δις. ελβετικών φράγκων το 2019 και 82 δις. ελβετικών φράγκων το 2018. Οι αποσύρσεις προέρχονταν σε μεγάλο βαθμό από "χρηματοοικονομικές εταιρείες και εταιρείες χαρτοφυλακίου" (165 δις. ελβετικά φράγκα). Σε αυτή την ομάδα κλάδων, οι μητρικές εταιρείες από ΗΠΑ εκκαθάρισαν θυγατρικές στην Ελβετία ή μείωσαν τους ισολογισμούς τους. Οι περισσότερες από τις εν λόγω θυγατρικές ήταν Οντότητες Ειδικού Σκοπού (SPEs), δηλαδή εταιρείες ειδικού σκοπού που έχουν συσταθεί για έναν επακριβώς καθορισμένο σκοπό, όπως η χρηματοδότηση ομίλων ή για φορολογική βελτιστοποίηση.

Εταιρείες σε βιομηχανικούς ομίλους εκτός του τομέα των "χρηματοοικονομικών εταιρειών και εταιρειών χαρτοφυλακίου", από την άλλη, κατέγραψαν κυρίως εισροές κεφαλαίων. Στον τομέα των υπηρεσιών, οι ξένες επενδύσεις αφορούσαν κυρίως εταιρείες της ομάδας "λοιπές υπηρεσίες". (11 δις. ελβετικά φράγκα), ενώ στη βιομηχανία, κυρίως σε εταιρείες της ομάδας τομέων "λοιπές βιομηχανίες και κατασκευές" (12 δις. ελβετικά φράγκα).

Το απόθεμα των άμεσων ξένων επενδύσεων στην Ελβετία ανήλθε σε 1216 δις. ελβετικά φράγκα. Από αυτά, 1159 δις. ελβετικά φράγκα (95%) ήταν υπό μορφή μετοχικού κεφαλαίου και 58 δις. ελβετικά φράγκα (5%) υπό μορφή εταιρικών δανείων. Αναλυτικά, με βάση τον άμεσο επενδυτή, το 73% του μετοχικού κεφαλαίου ήταν επενδυτές από την ΕΕ και 13% από τις ΗΠΑ. Η κατανομή ανά άμεσο επενδυτή, ωστόσο, αντικατοπτρίζει μόνο εν μέρει την έδρα των τελικών δικαιούχων που ελέγχουν τις εταιρείες στην Ελβετία. Ο λόγος για αυτό είναι ότι η πλειονότητα των άμεσων ξένων επενδύσεων στην Ελβετία κατέχεται κυρίως μέσω ενδιάμεσων εταιρειών, οι οποίες με τη σειρά τους ελέγχονται από ομίλους τρίτης χώρας. Για το λόγο αυτό, η Κεντρική Τράπεζα της Ελβετίας δημοσιεύει μία εναλλακτική ανάλυση του μετοχικού κεφαλαίου κατά χώρα, σύμφωνα με τη χώρα του τελικού πραγματικού δικαιούχου. Σύμφωνα με την κατανομή αυτή, οι επενδυτές από τις ΗΠΑ ήλεγχαν το 47% και οι επενδυτές από την ΕΕ ήλεγχαν το 29% του επενδεδυμένου μετοχικού κεφαλαίου.

Τα έσοδα από άμεσες επενδύσεις στην Ελβετία μειώθηκαν κατά 36% από 109 δις. ελβετικά φράγκα σε 69 δις. ελβετικά φράγκα, λόγω της πανδημίας. Ταυτόχρονα, τα μερίσματα και οι καθαροί τόκοι που μεταφέρθηκαν σε επενδυτές στο εξωτερικό ανήλθαν σε 73 δις. ελβετικά φράγκα, με αποτέλεσμα αρνητικά επανεπενδυμένα κέρδη ύψους 4 δις. ελβετικών φράγκων. Η μείωση επηρέασε τόσο τις θυγατρικές στον τομέα των υπηρεσιών (-35 δις., σε

53 δις. ελβετικά φράγκα), όσο και εκείνες της βιομηχανίας (-5 δις., σε 16 δις. ελβετικά φράγκα).

1.1.4.3 Επιχειρησιακά δεδομένα για τις πολυεθνικές(2020)

Οι ελβετικές πολυεθνικές εταιρείες που ελέγχονται από την Κεντρική Τράπεζα της Ελβετίας διατηρούσαν 19.200 θυγατρικές στο εξωτερικό. Σε αυτές τις θυγατρικές απασχολούσαν 2.019.000 άτομα με ετήσιο κύκλο εργασιών 696 δις. ελβετικών φράγκων.

Σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος, οι ελβετικές εταιρείες υπέστησαν πτώση του κύκλου εργασιών, εξαιτίας της πανδημίας και έπρεπε να δεχτούν μείωση του κύκλου εργασιών των θυγατρικών τους στο εξωτερικό κατά 7%. Ο αριθμός των εργαζομένων στο εξωτερικό μειώθηκε κατά 3%. Οι εν λόγω ελβετικές πολυεθνικές εταιρείες είναι επίσης σημαντικοί εργοδότες στην Ελβετία, απασχολώντας 539.000 άτομα στην Ελβετία.

1.2 Στοιχεία της οικονομίας των καντονιών της Ελβετίας (2019)

Πίνακας 14: ΑΕΠ ανά ευρύτερες περιφέρειες και ανά καντόνι

ΑΕΠ ανά ευρύτερες περιφέρειες (σε εκατ. CHF)	2017	2018	2019*	Μεταβολή ΑΕΠ
Lake Geneva Region	126'725	133'241	134'754	1.4
Espace Mittelland	137'452	141'322	143'922	1.6
Northwestern Switzerland	101'843	104'203	105'260	1.6
Zurich	150'715	158'753	157'389	-0.5
Eastern Switzerland	83'072	85'087	87'094	2.0
Central Switzerland	64'250	65'721	67'340	2.4
Ticino	29'638	30'946	31'453	1.4
Schweiz	693'694	719'272	727'212	1.2
ΑΕΠ ανά καντόνι (σε εκατ. CHF)	2017	2018	2019*	Μεταβολή ΑΕΠ
Zürich	150'715	158'753	157'389	-0.5
Bern	79'627	81'727	83'337	1.6
Luzern	27'658	28'132	28'656	2.6
Uri	1'916	1'983	2'019	1.4
Schwyz	9'578	9'834	10'082	2.3
Obwalden	2'502	2'549	2'664	3.5
Nidwalden	3'058	3'103	3'088	-0.3
Glarus	2'887	2'826	2'932	3.2
Zug	19'537	20'119	20'831	2.7

Freiburg	18'933	19'385	19'828	2.2
Solothurn	18'220	18'629	18'879	1.2
Basel-Stadt	38'212	39'071	39'193	2.6
Basel-Landschaft	20'798	21'046	21'062	-0.1
Schaffhausen	7'179	7'458	7'583	3.3
Appenzell A. Rh.	3'147	3'259	3'312	1.4
Appenzell I. Rh.	1'015	1'049	1'061	0.5
St. Gallen	37'882	38'596	39'489	1.5
Graubünden	14'191	14'624	15'070	2.6
Aargau	42'832	44'086	45'005	1.5
Thurgau	16'771	17'274	17'648	1.9
Ticino	29'638	30'946	31'453	1.4
Waadt	55'816	59'199	59'503	0.5
Wallis	18'539	19'512	20'016	2.5
Neuenburg	15'818	16'507	16'704	1.4
Genf	52'370	54'530	55'235	1.8
Jura	4'853	5'073	5'173	1.7
Schweiz	693'694	719'272	727'212	1.2

Πηγές: *Bundesamt für Statistik (BFS)*

**προσωρινά στοιχεία*

Το 2019, το εθνικό ΑΕΠ αυξήθηκε κατά 1,2% σε τιμές προηγούμενου έτους, βραδύτερα από ό,τι το 2018 (+2,9%). Ο φαρμακευτικός κλάδος (+10,4%), ο τραπεζικός τομέας (+3,1%) και ο τομέας της υγειονομικής περίθαλψης (+3,0%), μεταξύ άλλων, ήταν ιδιαίτερα δυναμικοί το 2019. Αντίθετα, η ανάπτυξη επιβραδύνθηκε σε οικονομικούς τομείς, όπως ο μηχανολογικός εξοπλισμός (-6,2%), το χονδρικό εμπόριο (-2,4%) και τη διοίκηση και διαχείριση εταιρειών και επιχειρήσεων (-4,5%). Ανάλογα με την οικονομική δομή των καντονίων, οι εξελίξεις σε επίπεδο Ελβετίας είχαν διαφορετικές περιφερειακές επιπτώσεις.

Η ανάπτυξη των καντονίων ακολούθησε σχετικά κοντά τις οικονομικές επιδόσεις σε εθνικό επίπεδο. Ήταν ιδιαίτερα έντονη στα καντόνια Obwalden (+3,5%), Glarus (+3,2%), Zug (+2,7%), Basel-Stadt (+2,6%), Lucerne (+2,6%) και Valais (+2,5%).

Στα καντόνια Obwalden και Λουκέρνη, οι μεταποιητικές βιομηχανίες και ο τριτογενής τομέας (εμπόριο, ακίνητα και κατοικίες, υπηρεσίες πληροφόρησης, επαγγελματικές υπηρεσίες) αποδείχθηκαν σε μεγάλο βαθμό αποδοτικές. Στο καντόνι Glarus, η οικονομία αναπτύχθηκε επίσης ισχυρά, ιδίως στους κλάδους του ενεργειακού εφοδιασμού και των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Στο Zug, η μεταποίηση και ο τριτογενής τομέας (χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, επιχειρηματικές υπηρεσίες) συνέβαλαν στην ανάπτυξη του καντονιού.

Η πόλη της Βασιλείας επωφελήθηκε από τον ισχυρό τομέα των υπηρεσιών (εμπόριο, υπηρεσίες πληροφόρησης, επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές υπηρεσίες) και την ευνοϊκή οικονομική κατάσταση στη φαρμακοβιομηχανία. Το Valais είχε επίσης μια καλή οικονομική χρονιά το 2019, με τη μεταποίηση, τον ενεργειακό εφοδιασμό, τις επιχειρηματικές υπηρεσίες, αλλά και την υγειονομική περίθαλψη να καταγράφουν σημαντική ανάπτυξη.

Ωστόσο, στα τρία καντόνια της Βασιλείας-Landschaft (-0,1%), του Nidwalden (-0,3%) και της Ζυρίχης (-0,5%), το ΑΕΠ σε τιμές προηγούμενου έτους ήταν αρνητικό. Τόσο η Βασιλεία-Landschaft όσο και το Nidwalden υπέφεραν από την πτώση σε επιμέρους τομείς της μεταποιητικής βιομηχανίας, η οποία είναι ιδιαίτερα σημαντική για το Nidwalden. Η Βασιλεία-Landschaft επηρεάστηκε επίσης ιδιαίτερα από την επιβράδυνση του εμπορίου και των μεταφορών. Η Ζυρίχη αποτέλεσε ειδική περίπτωση. Το καντόνι αισθάνθηκε την πτώση στον τομέα των υπηρεσιών (και συγκεκριμένα στο χονδρικό εμπόριο) και, κυρίως, τον αντίκτυπο από τις διεθνείς αθλητικές διοργανώσεις που έλαβαν χώρα το 2018. Αυτές οι κυκλικές επιδράσεις είχαν ισχυρό αντίκτυπο στο ΑΕΠ της Ζυρίχης για το 2019.

Η μικρή μόνο εξασθένηση του ΑΕΠ στη Βασιλεία-Landschaft και το Nidwalden και το γεγονός ότι η μείωση της ανάπτυξης της Ζυρίχης οφειλόταν σε ειδικές περιστάσεις σχετικοποιούν τη σημασία αυτών των αρνητικών οικονομικών εξελίξεων.

Το 2019, το καντόνι της Ζυρίχης (-0,1%) έχασε τον παραδοσιακό του ρόλο ως εθνικός οικονομικός μοχλός υπέρ της Βέρνης (+0,19%), της Βασιλείας-Πόλης (+0,14%) και της Γενεύης (+0,14%). Έτσι, οι συνεισφορές στην ανάπτυξη ήταν πιο ομοιόμορφα κατανεμημένες μεταξύ των καντονιών.

Πίνακας 15: ΑΕΠ καντονιών ανά κάτοικο

ΑΕΠ καντονιών ανά κάτοικο (σε CHF)	2017	2018	2019*	Μεταβολή ΑΕΠ ανά κάτοικο
Zürich	100'735	104'950	102'861	-1.6
Bern	77'397	79'112	80'346	1.2
Luzern	68'300	68'946	69'664	1.8
Uri	52'898	54'529	55'217	0.8
Schwyz	61'169	62'151	63'085	1.2
Obwalden	66'751	67'590	70'327	3.0
Nidwalden	71'521	72'006	71'546	-0.5
Glarus	71'731	69'985	72'405	2.9
Zug	156'695	159'514	163'718	1.8
Freiburg	60'394	61'173	61'914	1.1
Solothurn	67'374	68'409	68'846	0.5
Basel-Stadt	197'491	201'046	200'675	2.0
Basel-Landschaft	72'639	73'184	72'929	-0.6
Schaffhausen	88'570	91'321	92'280	2.7

Appenzell A. Rh.	57'143	59'036	59'841	1.2
Appenzell I. Rh.	63'221	65'050	65'723	0.4
St. Gallen	75'220	76'248	77'548	0.9
Graubünden	71'771	73'810	75'841	2.3
Aargau	64'195	65'351	65'988	0.4
Thurgau	61'599	62'784	63'481	0.9
Ticino	83'712	87'536	89'248	1.7
Waadt	70'745	74'358	74'182	-0.2
Wallis	54'475	56'935	58'060	1.9
Neuenburg	88'733	93'048	94'550	1.9
Genf	106'359	109'637	110'074	0.9
Jura	66'297	69'162	70'383	1.5
Schweiz	82'076	84'478	84'803	0.5

Πηγές: *Bundesamt für Statistik (BFS)*

**προσωρινά στοιχεία*

1.3 Οικονομικές προβλέψεις για το 2022/23

Η ομάδα εμπειρογνομόνων του ελβετικού Υφυπουργείου Οικονομικών (SECO) αναθεώρησε την πρόβλεψή της για την ανάπτυξη της Ελβετίας σε +2,6% το 2022 και σε +1,9% το 2023. Η ελβετική οικονομία ξεκίνησε θετικά το 2022, αλλά οι προοπτικές για το διεθνές περιβάλλον έχουν θολώσει. Κίνδυνοι για την παγκόσμια οικονομία προέρχονται ιδίως από τον πόλεμο στην Ουκρανία και τις εξελίξεις στην Κίνα.

Κατά το πρώτο τρίμηνο του 2022, η ελβετική οικονομία συνέχισε να ανακάμπτει όπως αναμενόταν. Η αύξηση του ΑΕΠ διαμορφώθηκε στο ανώτερο άκρο των προσδοκιών, με τη στήριξη ιδίως της βιομηχανίας. Αντίθετα, τμήματα του τομέα των υπηρεσιών εξακολουθούσαν να επιβραδύνονται στις αρχές του έτους, λόγω του πρόσφατου νέου κύματος της πανδημίας και των συναφών μέτρων.

Με την άρση των μέτρων υγειονομικής πολιτικής, αναμένεται περαιτέρω ανάκαμψη της εγχώριας οικονομίας. Ιδιαίτερα στους τομείς της αναψυχής και της φιλοξενίας και είναι έτσι πιθανό να προκύψει δυνατότητα κάλυψης της υστέρησης. Η ευνοϊκή εξέλιξη της αγοράς εργασίας στηρίζει την ιδιωτική καταναλωτική δαπάνη και ο πληθωρισμός παραμένει μέτριος σε σχέση με τα διεθνή πρότυπα. Με βάση τους τρέχοντες δείκτες, η ομάδα εμπειρογνομόνων αναμένει ότι η ανάκαμψη της ελβετικής οικονομίας θα συνεχιστεί στο εγγύς μέλλον.

Ωστόσο, στην περαιτέρω πορεία του χρονικού ορίζοντα των προβλέψεων, οι επιπτώσεις του πολέμου στην Ουκρανία θα μπορούσαν να είναι ισχυρότερες από ό,τι αναμενόταν προηγουμένως. Οι προοπτικές της διεθνούς οικονομίας έχουν θολώσει. Στις παγκόσμιες αγορές, οι τιμές σημαντικών εξαγωγών από τη Ρωσία και την Ουκρανία, δηλαδή των ενεργειακών πηγών και ορισμένων βασικών τροφίμων και ζωοτροφών, αυξήθηκαν απότομα. Οι σχετικές πληθωριστικές πιέσεις επιβαρύνουν τη ζήτηση σε σημαντικές χώρες

εμπορικούς εταίρους, με επιβαρυντικές επιπτώσεις στους εκτεθειμένους τομείς της ελβετικής οικονομίας. Επιπλέον, αναμένεται σημαντικά ασθενέστερη εξέλιξη στην Κίνα λόγω των εκτεταμένων μέτρων κατά της πανδημίας.

Σε αυτό το πλαίσιο, η ομάδα εμπειρογνομόνων μείωσε περαιτέρω την πρόβλεψή της για την ανάπτυξη της Ελβετίας για το 2022 σε +2,6% από +2,8%. Επίσης, αναθεωρεί προς τα πάνω τις προσδοκίες της για τον πληθωρισμό στην Ελβετία σε +2,5% από +1,9% και υποθέτει αντίστοιχες επιπτώσεις στην ιδιωτική κατανάλωση. Η αυξημένη αβεβαιότητα, οι δυσχέρειες στην προσφορά και οι εξελίξεις των τιμών επιβαρύνουν την επενδυτική δραστηριότητα. Έτσι, προς το παρόν, η ελβετική οικονομία θα συνεχίσει την ανάκαμψή της από την κρίση της πανδημίας με αύξηση του ΑΕΠ άνω του μέσου όρου, αλλά λιγότερο δυναμικά απ' ό,τι αναμενόταν στις προκαταρκτικές προβλέψεις. Αυτό, υπό την προϋπόθεση ότι δεν θα υπάρξει σημαντική ύφεση σε σημαντικούς εμπορικούς εταίρους και, ιδίως, ότι δεν θα υπάρξουν έντονα ενεργειακά και εμπορευματικά κενά στην Ευρώπη.

Κατά το δεύτερο μισό της περιόδου πρόβλεψης, τα αποτελέσματα της αναπλήρωσης που σχετίζονται με την κρίση της πανδημίας αναμένεται να εξασθενήσουν. Αναμένεται ομαλοποίηση της οικονομίας, υπό την προϋπόθεση ότι θα υποχωρήσουν σταδιακά οι σημερινοί περιοριστικοί παράγοντες, ιδίως τα προβλήματα της παγκόσμιας αλυσίδας εφοδιασμού και ο υψηλός διεθνής πληθωρισμός. Η πιο περιοριστική πορεία της διεθνούς νομισματικής πολιτικής είναι πιθανό να έχει ανασχετικό αποτέλεσμα.

Για το 2023 συνολικά, η ομάδα εμπειρογνομόνων μείωσε την πρόβλεψή της για την ανάπτυξη στο +1,9% από +2,0%. Ο πληθωρισμός αναμένεται να μειωθεί στο +1,4% κατά μέσο όρο για το έτος, αντί για +0,7 %.

Όσον αφορά στην αγορά εργασίας, η ομάδα εμπειρογνομόνων υποθέτει περαιτέρω ανάκαμψη και αναμένει μέσο ετήσιο ποσοστό ανεργίας 2,1% το 2022, ακολουθούμενο από 2,0% το 2023.

1.3.1 Οικονομικοί κίνδυνοι

Η αβεβαιότητα σε σχέση με τη σύγκρουση στην Ουκρανία είναι πολύ υψηλή. Ακόμη και χωρίς διεθνή στρατιωτική κλιμάκωση, υπάρχει κίνδυνος μεγαλύτερων οικονομικών επιπτώσεων από αυτές που υποθέτουν οι τρέχουσες προβλέψεις.

Η ελβετική οικονομία θα επηρεαστεί σοβαρά εάν υπάρξει σημαντική οικονομική ύφεση σε σημαντικές χώρες εμπορικούς εταίρους, για παράδειγμα μετά από μια εκτεταμένη απώλεια των ενεργειακών προμηθειών από τη Ρωσία. Σε ένα τέτοιο σενάριο, θα αναμένονταν υψηλές πιέσεις στις τιμές τόσο στο εσωτερικό, όσο και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες, με ταυτόχρονη μείωση της οικονομικής ανάπτυξης.

Ενόψει της αύξησης των επιτοκίων, οι κίνδυνοι που συνδέονται με την απότομη αύξηση του διεθνούς χρέους εντείνονται. Η πιθανότητα διορθώσεων στις χρηματοπιστωτικές αγορές είναι αυξημένη. Κίνδυνοι εξακολουθούν επίσης να υπάρχουν στον τομέα των ακινήτων, τόσο στο εσωτερικό, όσο και διεθνώς.

Τέλος, δεν μπορούν να αποκλειστούν επιπλοκές με την πανδημία, π.χ. λόγω νέων παραλλαγών του ιού. Ειδικότερα, υπάρχει κίνδυνος να επηρεάσουν δυσμενώς τη διεθνή οικονομία τυχόν περαιτέρω αυστηρά περιοριστικά μέτρα κατά της πανδημίας στην Κίνα.

1.4 Οικονομικές σχέσεις Ελβετίας

1.4.1 Νέα Στρατηγική Εξωτερικής Οικονομικής Πολιτικής της Ελβετίας.

Το Ομοσπονδιακό Συμβούλιο ενέκρινε το 2021 τη νέα Στρατηγική Εξωτερικής Οικονομικής Πολιτικής της Ελβετίας. Σκοπός αυτής της αναθεώρησης είναι η προσπάθεια αντιμετώπισης των οικονομικών, περιβαλλοντικών, κοινωνικών και γεωπολιτικών εξελίξεων που από την αρχή της χλιετίας έχουν αλλάξει ριζικά τον κόσμο. Η στρατηγική καλείται να χρησιμεύσει ως μεσοπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη «πυξίδα» για την εξωτερική οικονομική πολιτική της Ελβετικής Συνομοσπονδίας τα επόμενα χρόνια.

Το κεντρικό σκεπτικό της αναθεωρημένης στρατηγικής συνοψίζεται ως ακολούθως: Το κατά κεφαλήν εισόδημα της Ελβετίας είναι ένα από τα υψηλότερα στον κόσμο. Με λίγους φυσικούς πόρους και περιορισμένη εσωτερική αγορά, η Ελβετία εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από το διεθνές εμπόριο και, ως εκ τούτου, έχει επωφεληθεί σε μεγάλο βαθμό από την παγκοσμιοποίηση τις τελευταίες δεκαετίες. Η ομοσπονδιακή κυβέρνηση σκοπεύει να χρησιμοποιήσει την εξωτερική οικονομική πολιτική της για να διατηρήσει και να αυξήσει την ευημερία της χώρας, αποσκοπώντας μεσοπρόθεσμα έως μακροπρόθεσμα στην επίτευξη των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης. Με τον τρόπο αυτό, η Ελβετία θα επικεντρωθεί στο διεθνές ρυθμιστικό σύστημα που βασίζεται σε κανόνες, στην πρόσβαση σε ξένες αγορές και στις βιώσιμες οικονομικές σχέσεις. Αυτό καθιστά την Ελβετία ελκυστική τοποθεσία για επιχειρήσεις υψηλής προστιθέμενης αξίας, οι οποίες φέρνουν περαιτέρω απασχόληση και ευημερία.

Η αναθεωρημένη στρατηγική έχει σκοπό να παρέχει τον αναγκαίο προσανατολισμό για την τοποθέτηση της εξωτερικής οικονομικής πολιτικής της Ελβετίας σε ένα ταχέως μεταβαλλόμενο περιβάλλον. Οι τρέχουσες προκλήσεις περιλαμβάνουν, ιδίως, την παγκόσμια τάση που δέχεται πιέσεις, τις τάσεις προστατευτισμού και τις διάφορες μορφές κριτικής της παγκοσμιοποίησης. Η στρατηγική προσπαθεί, επίσης, να αναδείξει πώς η Ελβετία αντιμετωπίζει τις απαιτήσεις της βιώσιμης ανάπτυξης και της αυξανόμενης ψηφιοποίησης.

Χάρη σε μια πολιτική διεθνούς ανοίγματος, η Ελβετία μπόρεσε να ενσωματωθεί στην παγκόσμια οικονομία τις τελευταίες δεκαετίες και να επωφεληθεί από τις διεθνείς αλυσίδες αξίας. Η αναθεωρημένη στρατηγική βασίζεται σε αυτήν την επιτυχία και προσδιορίζει εννέα κεντρικούς άξονες-τομείς δράσης που θα πρέπει να διέπουν τη χάραξη και τον σχεδιασμό της εξωτερικής οικονομικής πολιτικής της Ελβετίας:

- 1) Η Ελβετία καθορίζει τα συμφέροντα της εξωτερικής οικονομικής πολιτικής της με τρόπο σαφή και διαφανή για όλους τους ενδιαφερόμενους.

- 2) Ως μεσαίου μεγέθους ανοικτή οικονομία, η Ελβετία δίνει προτεραιότητα στην πολυμερή προσέγγιση για τη διεκδίκηση των συμφερόντων της.
- 3) Η Ελβετία προσπαθεί να διατηρήσει τόσο το εισαγωγικό, όσο και το εξαγωγικό της εμπόριο, κατά το δυνατόν πιο ανοικτό και ρυθμιζόμενο.
- 4) Επικεντρώνεται στους σημαντικότερους οικονομικούς εταίρους της. Ταυτόχρονα, παραμένει ανεξάρτητη ως προς την τοποθέτησή της στο μεταβαλλόμενο γεωπολιτικό περιβάλλον.
- 5) Η Ελβετία ενισχύει την ανθεκτικότητά της σε καταστάσεις κρίσης επιδιώκοντας πρόσβαση σε γεωγραφικά διαφοροποιημένες και ανθεκτικές αγορές.
- 6) Η Ελβετία συμβάλλει στη βιώσιμη ανάπτυξη τόσο στο εσωτερικό της, όσο και στις χώρες εταίρους.
- 7) Για την προώθηση της ψηφιακής οικονομίας της, η Ελβετία υποστηρίζει την ελεύθερη ροή δεδομένων, διασφαλίζοντας παράλληλα την προστασία των δεδομένων.
- 8) Η Ελβετία εφαρμόζει μια διαφανή εξωτερική οικονομική πολιτική. Παρέχει συστηματικά πληροφορίες σχετικά με τους νέους κανονισμούς και υποβάλλει εκθέσεις για την τακτική ανταλλαγή πληροφοριών με τα ενδιαφερόμενα μέρη.
- 9) Η Ελβετία αξιολογεί προσεκτικά τις επιπτώσεις των νέων κανονισμών και διασφαλίζει τη συνοχή μεταξύ της εξωτερικής οικονομικής πολιτικής και της πολιτικής της εσωτερικής αγοράς.

Η αναθεωρημένη στρατηγική παρέχει μια συνολική κατεύθυνση για το ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων εξωτερικής οικονομικής πολιτικής της Ελβετίας, λαμβάνοντας υπόψη τις διεθνείς υποχρεώσεις της Ελβετίας και τις λοιπές στρατηγικές του Ομοσπονδιακού Συμβουλίου. Δεν αποτελεί θεμελιώδη αναπροσανατολισμό της εξωτερικής οικονομικής πολιτικής, αλλά διά της συμπερίληψης των τρεχουσών τάσεων στο πλαίσιο της εξωτερικής οικονομικής πολιτικής, επιδιώκεται να καταστεί δυνατή η στοχοθεσία με διαφάνεια και οι ανησυχίες των ενδιαφερομένων μερών να ενσωματώνονται σε πρώιμο στάδιο του σχεδιασμού.

Η εν λόγω αναθεώρηση αντικατέστησε την εξωτερική οικονομική στρατηγική του 2004, η οποία συμπληρώθηκε με θεματικές προσθήκες το 2009 και το 2014.

1.4.2 Ελβετία – ΔΝΤ

1.4.2.1 Τακτική αξιολόγηση Ελβετίας από ΔΝΤ (άρθρο IV)

Αντιπροσωπεία του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ) διεξήγαγε την τακτική διαβούλευση με την Ελβετία, στο πλαίσιο του άρθρου IV του Ταμείου, από τις 17 Μαρτίου έως τις 7 Απριλίου 2021, μέσω τηλεδιάσκεψης, μετά την ακύρωση της αξιολόγησης του περασμένου έτους, λόγω της πανδημίας.

Σύμφωνα με το “Staff Concluding Statement”, το ΔΝΤ πιστεύει ότι η Ελβετία έχει μέχρι στιγμής διαχειριστεί καλά την πανδημία COVID-19, επιτυγχάνοντας ιδίως τον περιορισμό της μείωσης των οικονομικών επιδόσεων. Τα οικονομικά μέτρα θα πρέπει τώρα να προσανατολιστούν προς μια ισχυρή και βιώσιμη ανάκαμψη. Για το έτος 2021, το ΔΝΤ αναμένει αύξηση του ελβετικού ΑΕΠ κατά +3,5%, για το 2022 κατά +2,8%, σε ένα βελτιωμένο παγκόσμιο περιβάλλον με υψηλότερη ιδιωτική κατανάλωση και επενδύσεις. Προσδιορίζει, επίσης, δύο προκλήσεις που θα πρέπει μακροπρόθεσμα να αντιμετωπίσει η Ελβετία: τη μεταρρύθμιση της συνταξιοδότησης και την κλιματική αλλαγή.

Το 2020, κατά το ΔΝΤ, η ελβετική οικονομία συρρικνώθηκε κατά -2,9%, ποσοστό μικρότερο από εκείνο άλλων ευρωπαϊκών κρατών. Η ισχυρή δημοσιονομική θέση εκκίνησης δημοσίου και ιδιωτικού τομέα, οι ανταγωνιστικές εξαγωγικές βιομηχανίες, ο μεγάλος και καλά κεφαλαιοποιημένος χρηματοπιστωτικός τομέας, η χαμηλή εξάρτηση από τομείς «έντασης επαφής», το καλά εξοπλισμένο σύστημα υγείας και τα στοχευμένα μέτρα περιορισμού είχαν ως αποτέλεσμα να μετριασθούν οι επιπτώσεις της πανδημίας. Η άμεση λήψη στοχευμένων μέτρων έκτακτης ανάγκης, συνολικού ύψους άνω του 10% του ελβετικού ΑΕΠ, για τη στήριξη του εισοδήματος και των επιχειρήσεων ήταν επίσης καθοριστικά για τον περιορισμό της οικονομικής ύφεσης.

Πέραν της αβεβαιότητας που επικρατεί, γενικώς, αλλά και για την Ελβετία ειδικότερα, σε βραχυπρόθεσμη κλίμακα, με την εξέλιξη της πανδημίας και των αρνητικών επιπτώσεων αυτής στην παγκόσμια οικονομία, στο διεθνές εμπόριο και την επιτάχυνση της από παγκοσμιοποίησης, ξεχωριστή αναφορά γίνεται και για την ανάγκη προόδου στις συζητήσεις με την Ευρωπαϊκή Ένωση, για να εξασφαλιστεί η συνεχής πρόσβαση στην αγορά της ΕΕ με ευνοϊκούς όρους. Αντιθέτως, απρόσμενες θετικές επιπτώσεις μπορεί να υπάρξουν το 2021 από το υπέρογκο πακέτο δημοσιονομικών μέτρων στις ΗΠΑ, από μία ταχύτερη, από το αναμενόμενο, οικονομική επανάκαμψη στην ΕΕ και από την πρόοδο στον εμβολιασμό του πληθυσμού.

Λαμβάνοντας υπόψη τη συνεχιζόμενη αβεβαιότητα και τα υπάρχοντα περιθώρια άσκησης δημοσιονομικής πολιτικής, το ΔΝΤ συνιστά τη διατήρηση της στοχευμένης στήριξης της ζήτησης, έως ότου διασφαλιστεί η ανάκαμψη. Λαμβάνοντας υπόψη τις υποτονικές προοπτικές για τον πληθωρισμό, το ΔΝΤ συμβουλεύει, επιπλέον, να διατηρήσει η Ελβετία τη συνέχιση της επεκτατικής νομισματικής πολιτικής της. Σε περίπτωση μεγάλων εισροών κεφαλαίων στην Ελβετία και ισχυρής πίεσης για ανατίμηση του ελβετικού φράγκου, αυτό θα μπορούσε επίσης να περιλαμβάνει παρεμβάσεις στην αγορά συναλλάγματος.

Ο ελβετικός τραπεζικός τομέας εισήλθε στην κρίση Covid-19 με ισχυρά αποθέματα και μέχρι στιγμής υπέστη περιορισμένες απώλειες. Συνιστά επίσης τη συνεχή παρακολούθηση της εξέλιξης των τιμών των ακινήτων, την παρακολούθηση των μέτρων ελέγχου των κινδύνων και των αποσβέσεων που έχουν θεσπιστεί από τους παράγοντες της χρηματοπιστωτικής αγοράς και, εάν είναι απαραίτητο, τη λήψη μέτρων χωρίς καθυστέρηση.

Προκειμένου να διατηρηθούν οι θέσεις εργασίας, το Ταμείο πιστεύει ότι τα μέτρα στήριξης που σχετίζονται με την κρίση στην αγορά εργασίας πρέπει να διατηρηθούν, έως ότου επιτευχθεί ξανά μια συνεχής ανάκαμψη. Ταυτόχρονα, προειδοποιεί ότι η διατήρηση των

μέτρων στήριξης για μεγάλο χρονικό διάστημα μπορεί να εμποδίσει τις απαραίτητες διαρθρωτικές προσαρμογές για την μετά-CoVid εποχή.

Μακροπρόθεσμα, το ΔΝΤ συνιστά την υποστήριξη της ψηφιακής και βιώσιμης ανάπτυξης με αποτελεσματικά και στοχευμένα μέτρα. Για την επίτευξη των στόχων της νέας και φιλόδοξης κλιματικής στρατηγικής της Ελβετίας, οι απαιτούμενες επενδύσεις, συμπεριλαμβανομένων εκείνων στο ενεργειακό σύστημα, στις μεταφορές και στην ανακαίνιση κτιρίων, πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις συνέργειες με τρέχοντα προγράμματα και να εξασφαλίζουν υψηλή αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα των δαπανών.

Τέλος, το ΔΝΤ θεωρεί ότι η Ελβετία πρέπει να υιοθετήσει πιο εκτεταμένες μεταρρυθμίσεις προκειμένου να εξασφαλίσει τη μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση της συνταξιοδότησης, ιδίως ενόψει της αύξησης του προσδόκιμου ζωής. Συνιστά, επομένως και μεταξύ άλλων, τη σημαντική αύξηση της ηλικίας συνταξιοδότησης και τη σύνδεσή της με το προσδόκιμο ζωής.

1.4.2.2 Συνεργασία Ελβετίας - ΔΝΤ για την υποστήριξη των αναπτυσσόμενων χωρών.

Το Ομοσπονδιακό Συμβούλιο της Ελβετίας αποφάσισε, στις 12 Μαΐου 2021, να παρατείνει τη συνεργασία της χώρας με το ΔΝΤ προς στήριξη των αναπτυσσόμενων χωρών διαθέτοντας για το σκοπό αυτό 25 εκατ. CHF στο πλαίσιο διμερούς συνεργασίας, κατά τα επόμενα πέντε χρόνια. Σύμφωνα με το σχετικό δελτίο τύπου της Ελβετικής Κυβέρνησης, η συνεργασία με το ΔΝΤ για την παροχή τεχνικής υποστήριξης στις αναπτυσσόμενες χώρες θα παραταθεί έτσι για πέντε ακόμη χρόνια, επιτρέποντας στην Ελβετία να συνεχίσει την προσαρμοσμένη και ευέλικτη τεχνική βοήθεια που παρέχει σε βασικούς οικονομικούς τομείς.

Η τεχνική βοήθεια του ΔΝΤ βοηθά την οικονομία των ληπτριών χωρών να αναπτύσσεται με βιώσιμο τρόπο, συμβάλλοντας στη δημιουργία λειτουργικών, αποδοτικών και αποτελεσματικών συστημάτων για τη διαχείριση των δημόσιων οικονομικών και την ανάπτυξη ενός σταθερού και αποδοτικού χρηματοοικονομικού τομέα (βλ. Κολομβία, Περού, Τυνησία, Ουκρανία για την εισαγωγή δείκτη τιμών για την ιδιοκτησία κατοικίας ή Αλβανία για τη μείωση των συναλλαγματικών κινδύνων, λόγω της έντονης εξάρτησής της από το ευρώ). Απώτερος σκοπός των παρεμβάσεων αυτών είναι η ενίσχυση της χρηματοοικονομικής σταθερότητας των χωρών αυτών και της ανθεκτικότητάς τους στις χρηματοπιστωτικές κρίσεις.

Από ελβετικής σκοπιάς, το ΔΝΤ είναι ένας από τους σημαντικότερους παγκόσμιους παρόχους συμβουλευτικών υπηρεσιών για την οικονομική πολιτική. Επομένως, η στενή συνεργασία με το Ταμείο προσφέρει στην Ελβετία σημαντική προστιθέμενη αξία και εδραιώνει το προφίλ της μεταξύ των διεθνών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων.

1.4.3 Ελβετία - ΠΟΕ

Η Ελβετία εντάχθηκε στην GATT σχετικά αργά (1966) με κύρια συνεισφορά της την ανάληψη της ηγεσίας της. Δύο Γενικοί Δ/ντές της GATT, 1968-80 και 1980-93, ήταν Ελβετοί

(Olivier Long και Arthur Dunkel). Πέραν τούτου, η Ελβετία ήταν αρκετά δραστήρια, ιδιαίτερα στον Γύρο της Ουρουγουάης, συμμετέχοντας σε διαπραγματεύσεις, πάντοτε με σκοπό την επίλυση των ζητημάτων, μέσω της δημιουργίας συνασπισμών και της επίτευξης συναίνεσης.

Μετά την ίδρυση του ΠΟΕ, το 1993, η Ελβετία είναι λιγότερο ενεργή και έχει παραμείνει σε πιο παθητικό ρόλο, με αποτέλεσμα να εμφανίζεται «κάπως απομονωμένη».

Στις διαπραγματεύσεις η Ελβετία εμφανίζεται με ιεράρχηση των προτεραιοτήτων της, από τις πιο άμεσες (υπηρεσίες, Non-Agricultural Market Access-NAMA, λιγότερο η γεωργία), στις πιο ουδέτερου ενδιαφέροντος (διανοητική ιδιοκτησία, δημόσιες προμήθειες, κρατικές επιδοτήσεις, ανταγωνισμός, επενδύσεις), σε εκείνες που δεν την ενδιαφέρουν (διορθωτικά μέτρα εμπορίου, anti-dumping, επιδοτήσεις στην αλιεία). Σημειωτέον, ότι η Ελβετία δεν διαθέτει νομοθεσία anti-dumping, ενώ υφίστανται περιθώρια για μια πιο ενεργή παρουσία σε θέματα περιβαλλοντικών προϊόντων και ηλεκτρονικού εμπορίου.

Εντός των επιτροπών, ο εκάστοτε Πρέσβυς της Ελβετίας στον ΠΟΕ, με την ομάδα του, ασκούν έντονη δραστηριότητα, ενώ η Ελβετία δεν εκμεταλλεύεται πλήρως τη δυνατότητα που διαθέτει να αντλεί με ευκολία υψηλή τεχνογνωσία και εξαιρετικούς εμπειρογνώμονες από την, κυριολεκτικά, γειτονική Βέρνη, το οποίο αποτελεί συγκριτικό της πλεονέκτημα.

Έλαβε μέρος 35 φορές συνολικά στον Μηχανισμό Επίλυσης Διαφορών, 4 φορές ως ενάγων, εκ των οποίων μόνο τη μία δεν επετεύχθη συμφωνία μέσω διαβουλεύσεων ή Αμοιβαίως Συμφωνημένη Λύση (MAS), αλλά ακολούθησε όλη τη διαδικασία μέχρι τέλους [DS253 (2002), United States — Definitive Safeguard Measures on Imports of Certain Steel Products]. Η Ελβετία δεν βρέθηκε ποτέ κατηγορούμενη.

Υπάρχουν λίγοι Ελβετοί στην Γραμματεία του ΠΟΕ, σπάνια σε κάποια διαπραγματευτική ομάδα - με εξαίρεση τη NAMA, όπου είναι επικεφαλής ο Ελβετός Πρέσβυς στον ΠΟΕ - και κανένας στα Συμβούλια (TRIPS, GATS κτλ.) ή στο Εφετείο του ΠΟΕ (Appellate Body). Αντιθέτως, υπάρχουν αρκετοί στα πάνελ.

Η Ελβετία δείχνει, επίσης, μεγάλη δραστηριότητα στο πλαίσιο του “Ottawa Group” και του “Multi-Party Interim Appeal Arbitration (MPIA)” .

Τέλος, σχολιάζεται γενικώς πως η Ελβετία πολλές φορές μοιάζει να κρύβεται πίσω από την ΕΕ, όταν υπάρχει ταύτιση απόψεων, το οποίο μοιάζει με «έξυπνη» στρατηγική για μια μικρή χώρα, τη στιγμή που πολλές φορές, άλλωστε, η ύπαρξη πολλών απόψεων δυσκολεύει την επίτευξη συναίνεσης. Σε κάθε περίπτωση, ο ΠΟΕ είναι οργανισμός κεντρικής σημασίας για την ανοικτή οικονομία της Ελβετίας, η οποία δεν ανήκει σε κάποιον ευρύτερο συνασπισμό χωρών, όταν μάλιστα φαίνεται πως έχει εξαντλήσει πλέον τα περιθώρια επιλογών που της δίνουν οι πολυάριθμες Συμφωνίες Ελευθέρου Εμπορίου (FTA) που έχει συνάψει.

Ομοίως, περί της φαινομενικής ταύτισης απόψεων της Ελβετίας με ΗΠΑ και Κίνα, γεγονός είναι πως με τις ΗΠΑ υπάρχουν σαφείς διαφορές (βλ. GMOs, διαφορές στο διεθνές εμπόριο ατσαλιού και χάλυβα – βλ. 2002 και 2019), ενώ με την Κίνα η Ελβετία ήταν από τις πρώτες χώρες που σύναψαν FTA μαζί της, όμως επειδή ακριβώς η Ελβετία δεν είναι ενταγμένη σε κάποια ευρύτερη πολιτική ή οικονομική συμμαχία, «πρέπει να κινείται έξυπνα».

1.4.4 Ελβετία – Ευρωπαϊκή Ένωση

Η ΕΕ παραμένει μακράν ο σημαντικότερος εμπορικός εταίρος της Ελβετίας, ακόμη και μετά την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου.

Τρεις από τους πέντε σημαντικότερους εμπορικούς εταίρους της Ελβετίας είναι οι γείτονές της Γερμανία, Ιταλία και Γαλλία. Σχεδόν το ήμισυ του συνολικού εξωτερικού εμπορίου της Ελβετίας πραγματοποιείται με την ΕΕ. Το 47% των ελβετικών εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών κατευθύνθηκε στην ΕΕ το 2021 και το 57% των αντίστοιχων εισαγωγών προήλθε από την ΕΕ. Το 50% των ελβετικών εξαγωγών αγαθών και το 39% των ελβετικών εξαγωγών υπηρεσιών κατευθύνθηκαν στην ΕΕ. Το 68% των εισαγόμενων αγαθών προέρχεται από την ΕΕ και το 42% των εισαγόμενων υπηρεσιών προέρχεται από την ΕΕ.

Παρά την αυξανόμενη σημασία του εξωτερικού εμπορίου εκτός ΕΕ (Κίνα, Νοτιοανατολική Ασία, ΗΠΑ) για την Ελβετία, το επίπεδο του εμπορίου μεταξύ της Ελβετίας και της ΕΕ παρέμεινε σταθερό σε υψηλό επίπεδο τα τελευταία 10 χρόνια. Κάθε εργάσιμη ημέρα, αγαθά αξίας άνω του 1 δισ. ελβετικών φράγκων διασχίζουν τα σύνορα μεταξύ της Ελβετίας και της ΕΕ.

Η στρατηγικά ευνοϊκή θέση στην καρδιά της Ευρώπης και η αξιόπιστη σχέση Ελβετίας-ΕΕ αποτελούν τον πυρήνα της ανταγωνιστικότητας και της ευημερίας της Ελβετίας. Υπό αυτή την έννοια, η πρόσβαση στην εσωτερική αγορά είναι ουσιώδης για την ελβετική οικονομία και το εμπορικό της άνοιγμα είναι μια πτυχή για την οποία η χώρα αποτελεί ελκυστικό επιχειρηματικό χώρο.

Όπως προκύπτει από τη μελέτη του Ιδρύματος Bertelmann (Μάιος 2019), τα μεγαλύτερα εισοδηματικά κέρδη από αυτή την πρόσβαση ανά άτομο και χώρα καταγράφονται στην Ελβετία, παρόλο που η χώρα δεν είναι μέλος της ΕΕ ή του ΕΟΧ. Από το συνολικό ελβετικό εργατικό δυναμικό των 5,1 εκατ. ατόμων, περίπου το 25% είναι πολίτες της ΕΕ (εκ των οποίων 343.809 είναι διασυννοριακά εργαζόμενοι). Η συμφωνία για την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων διασφαλίζει ότι οι ελβετικές επιχειρήσεις μπορούν να καλύψουν τη ζήτηση εξειδικευμένων εργαζομένων με ευελιξία στην ευρύτερη αγορά εργασίας των κ-μ της ΕΕ (εκτός του εθνικού συστήματος ποσοστώσεων για άλλα τρίτα κράτη) και συμβάλλει σημαντικά στην ελκυστικότητα της Ελβετίας ως τόπου εγκατάστασης επιχειρήσεων. Το 2020, το 37% των γιατρών και των ειδικών ιατρών που εργάζονται στην Ελβετία προέρχονταν από το εξωτερικό (ή έχουν ξένο δίπλωμα) και το ένα τρίτο των εργαζομένων στον τομέα της πληροφορικής και της επικοινωνίας είναι μη Ελβετοί πολίτες. Εκτός από την ανάγκη για εργαζόμενους με υψηλά προσόντα, ο κλάδος της φιλοξενίας (45% μη Ελβετοί εργαζόμενοι), οι κατασκευές (35%) και οι μεταποιητικές βιομηχανίες (30%) βασίζονται επίσης σε μεγάλο βαθμό σε ξένους εργαζόμενους, κυρίως από την ΕΕ.

Για την ΕΕ, η Ελβετία είναι ο τέταρτος σημαντικότερος εμπορικός εταίρος (μετά την Κίνα, τις ΗΠΑ και το Ηνωμένο Βασίλειο). Η Ελβετία έχει παραδοσιακά εμπορικό έλλειμμα με την ΕΕ, λόγω του γεγονότος ότι εξαρτάται από τα πρωτογενή προϊόντα της ΕΕ για τις παγκόσμιες εξαγωγές της σε προϊόντα υψηλής προστιθέμενης αξίας, όπως τα φαρμακευτικά προϊόντα, τα χημικά προϊόντα, τα μηχανήματα και τα όργανα ακριβείας. Η Ελβετία εξαρτάται από τις

εισαγωγές από την ΕΕ στους τομείς των οχημάτων, του πετρελαίου, των γεωργικών προϊόντων, της ένδυσης, των μηχανών γραφείου, των οικιακών συσκευών και των μετάλλων.

Η πρόσβαση στην εσωτερική αγορά της ΕΕ είναι επομένως απαραίτητη για την Ελβετία όχι μόνο για τις εξαγωγές αγαθών της, αλλά και για να μπορούν να εισέρχονται στη χώρα, χωρίς προστριβές, οι απαραίτητες πρώτες ύλες (μέταλλα, γεωργικές πρώτες ύλες, πετρέλαιο), τα ενδιάμεσα προϊόντα (μηχανολογία, χημικά-φαρμακευτικά προϊόντα) και τα αγαθά που απλώς δεν παράγονται στην Ελβετία.

1.4.4.1 Διακοπή των διαπραγματεύσεων με την ΕΕ

Η Ελβετία επωφελείται από την "αξιόπιστη σχέση της με την ευρωπαϊκή ήπειρο", ιδίως τη σχέση με την ΕΕ που διασφαλίζεται από "διμερείς συμφωνίες ευρείας βάσης" για την προσέλκυση δυνητικών ξένων επενδυτών και οικονομικών φορέων. Στο πλαίσιο των διαπραγματεύσεων για τη Συμφωνία Θεσμικού Πλαισίου ΕΕ-Ελβετίας (International Framework Agreement-IFA), αυτή η αξιόπιστη σχέση αμφισβητήθηκε έντονα ως αποτέλεσμα των συνεχών παλινδρομήσεων γύρω από την υπογραφή της Συμφωνίας.

Τελικά, το Ομοσπονδιακό Συμβούλιο, διακόπτοντας στις 26.05.2021 τις διαπραγματεύσεις για τη IFA, παρέτεινε και ενίσχυσε την αβεβαιότητα που υπήρχε από την έναρξη των διαπραγματεύσεων το 2014. Ο διχασμός, υπέρ ή κατά της IFA, εντός της ελβετικής κοινωνίας και των πολιτικών κομμάτων προκάλεσε τελικά διχασμό και ανομοιογενή επικοινωνία, ακόμη και μεταξύ των ελβετικών επιχειρηματικών ενώσεων και της επιχειρηματικής κοινότητας που για μεγάλο χρονικό διάστημα υποστήριζαν επί της αρχής τη Συμφωνία.

Οι άμεσες επιπτώσεις του τέλους των διαπραγματεύσεων για τη IFA στην ελβετική οικονομία είναι δύσκολο να εκτιμηθούν και να προβλεφθούν. Ωστόσο, ο αυξημένος βαθμός μη προβλεψιμότητας και η έλλειψη εναλλακτικού οδικού χάρτη εκ μέρους της ελβετικής κυβέρνησης δυσχεραίνουν ήδη το κλίμα για τις διασυνοριακές επιχειρήσεις. Οι συνέπειες για τις επηρεαζόμενες ελβετικές επιχειρήσεις είναι πιθανό να διαφέρουν σημαντικά ανάλογα με τον τομέα και το μέγεθος τους, αλλά και το βαθμό έκθεσής τους και των αλυσίδων αξίας τους στην αγορά της ΕΕ. Ενώ οι ελβετικές επιχειρήσεις θα επηρεαστούν συνολικά περισσότερο, οι αντίστοιχες επιχειρήσεις της ΕΕ θα υποστούν επίσης διάφορες επιπτώσεις. Αυτή η αυξανόμενη αβεβαιότητα στην αγορά τόσο στην Ελβετία, όσο και στην ΕΕ εντείνεται από το γεγονός ότι η εφαρμογή των διμερών συμφωνιών είναι σε πολλούς τομείς αρμοδιότητα των καντονιών και δεν υπάρχει μηχανισμός επίλυσης διαφορών.

Μεταξύ των προβλημάτων πρόσβασης στην ελβετική αγορά που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις της ΕΕ για να εισέλθουν στην ελβετική αγορά, η επιδείνωση των προβλημάτων που συνδέονται με τα Συνοδευτικά Μέτρα (προστασία των μισθών), όσον αφορά τους αποσπασμένους εργαζομένους και τις υπηρεσίες από την ΕΕ, είναι ένα από τα σημαντικότερα. Με στόχο τη διασφάλιση της προστασίας των μισθών στην Ελβετία, το ελβετικό σύστημα για την εφαρμογή των Συνοδευτικών Μέτρων είναι ιδιαιτέρως πολύπλοκο. Ο εξέχων ρόλος των ελβετικών συνδικάτων στην εφαρμογή του συστήματος αυτού δεν μπορεί εδώ να παραβλεφθεί. Περαιτέρω σημαντικά εμπόδια για την πρόσβαση

στην ελβετική αγορά εντοπίζονται ειδικότερα στον αγροτικό τομέα και στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων.

Μεγάλη μερίδα της επιχειρηματικής κοινότητας και των επιχειρηματικών ενώσεων των πλέον θιγόμενων κλάδων (Economie Suisse, Swiss Mem, Swiss MedTech και Interpharma) άσκησε έντονη κριτική στην αιφνίδια απόφαση του Ομοσπονδιακού Συμβουλίου να τερματίσει μονομερώς τις διαπραγματεύσεις για την IFA χωρίς να υπάρχει ένα εναλλακτικό "σχέδιο Β". Έχουν επισημάνει τις επερχόμενες προκλήσεις για την ανταγωνιστικότητα των ελβετικών εταιρειών και το δυναμικό της αγοράς, λόγω μιας πιθανής "διάβρωσης" με το χρόνο του διμερούς συμβατικού πλαισίου που θα δυσχεράνει την πρόσβαση στην εσωτερική αγορά της ΕΕ.

Οι συγκεκριμένες ανησυχίες αναφέρονται στην απώλεια της μεσοπρόθεσμης προβλεψιμότητας για τον προγραμματισμό του εμπορίου και των επενδύσεων, συμπεριλαμβανομένων των διασυνοριακών αλυσίδων αξίας της μεταποίησης, και στο πρόσθετο διοικητικό κόστος και το κόστος προσωπικού που θα συσσωρευθεί σε περίπτωση αποτυχίας της αμοιβαίας αναγνώρισης των προτύπων (standards) στο πλαίσιο της σχετικής Συμφωνίας Αμοιβαίας Αναγνώρισης (Mutual Recognition Agreement-MRA), η οποία είναι ήδη αισθητή στον τομέα των ιατρικο-τεχνολογικών προϊόντων ή στην αναγνώριση από την ΕΕ, π.χ. της ισοδυναμίας του ελβετικού χρηματιστηρίου ή της ισοδυναμίας της προστασίας προσωπικών δεδομένων. Εκτός από τους τομείς που αναφέρθηκαν, η έλλειψη μιας IFA οδηγεί επίσης σε αναξιοποίητο δυναμικό όσον αφορά στη διμερή συμφωνία για το ευρωπαϊκό δίκτυο ηλεκτρικής ενέργειας και τη συναφή αγορά του.

1.4.5 Ελβετία – Κίνα

Τα τελευταία χρόνια λαμβάνει χώρα μία σταδιακή αλλαγή της αντίληψης περί Κίνας στην Ελβετία. Το 2015/16 ήταν διαδεδομένη η αντίληψη πως η Κίνα επενδύει διεθνώς σε στρατηγικούς τομείς, γεγονός που έδειχνε να επιβεβαιώνεται από την τότε εξαγορά περ. 50 ελβετικών εταιρειών από κινεζικές εταιρείες. Το 2017 και μετά την ομιλία του Κινέζου Προέδρου στο Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ στο Νταβός (απόντος του αμερικανού ομολόγου του) εδραιώνεται η αντίληψη πως η Κίνα επιδιώκει την παγκόσμια πολιτική ηγεσία ("global political leadership"). Το 2018, μετά την απόφαση του Πεκίνου για κατάργηση του ορίου των δύο θητειών για τον Κινέζο Πρόεδρο και μετά την αναφορά των ΗΕ για την δυσμενή κατάσταση των Ουιγούρων στο εσωτερικό της Κίνας, διαμορφώνεται η εικόνα μιας αυταρχικής Κίνας στην Ελβετία. Το 2020 και ένθεν γίνεται σαφές, πλέον, πως η Κίνα επιδιώκει την επέκταση της επιρροής της, εν μέσω της πανδημίας.

Άξιο αναφοράς είναι πως στο παρελθόν, κατά την περίοδο του Ψυχρού Πολέμου, η έννοια της «εξωτερικής πολιτικής» για την Ελβετία ισοδυναμούσε με την έννοια της «εξωτερικής εμπορικής πολιτικής» και διέπονταν από τις δύο αρχές της «οικουμενικότητας» (universality) και «ουδετερότητας» (neutrality). Μετά το 1990, σημειώνεται μια αλλαγή, καθώς συμπεριλαμβάνονται πλέον περισσότερες «αρχές» (principles) στην διαμόρφωση της ελβετικής εξωτερικής πολιτικής, όπως τα «ανθρώπινα δικαιώματα» και η

«δημοκρατία». Κατά τη θητεία του τ. Ελβετού ΥΠΕΞ Calmy-Rey (2003-2011) ακολουθείται πλέον η «ενεργός ουδετερότητα» (“active neutrality”).

Η διμερής Συμφωνία Ελευθέρου Εμπορίου (FTA) Ελβετίας-Κίνας ολοκληρώθηκε το 2013 και τέθηκε σε ισχύ την 1.7.2014, προβλέποντας τη σταδιακή απάλειψη των δασμών στις μεταξύ τους εμπορικές συναλλαγές, έως το 2028, με υπολογιζόμενο συνολικό όφελος για τις ελβετικές εταιρείες άνω των 500 εκατ. CHF. Ωστόσο, το 2015, μόλις έναν χρόνο μετά την εφαρμογή της Συμφωνίας και τους διθυράμβους που απέσπασε, ιδιαίτερα από τους ελβετικούς επιχειρηματικούς φορείς, το κλίμα μεταστράφηκε σε αρνητικό με τους ίδιους φορείς να καταλογίζουν στην κινεζική πλευρά «αύξηση των εμποδίων και των διαδικασιών», «προβλήματα που παραμένουν στην πρόσβαση της κινεζικής αγοράς» και, εν τέλει, «μόνο μικρή αύξηση των εμπορικών συναλλαγών».

Αξιοσημείωτο ήταν πως στην περίοδο της υλοποίησης του FTA (2013-2015) η Κινέζοι εξαγωγείς προσαρμόστηκαν πολύ γρήγορα στο νέο δασμολογικό καθεστώς της Συμφωνίας. Κατά μέσον όρο, όμως, στα χρόνια εφαρμογής της Συμφωνίας, μόνο το 42,2% των κινεζικών εξαγωγών προς την Ελβετία εντάχθηκαν στις διατάξεις της, με τους τομείς των μηχανολογικών εξοπλισμών να ξεπερνούν το 50%. Οι ελβετικές εξαγωγές προς την Κίνα που έκαναν χρήση των προβλέψεων του FTA ανέρχονται σε παρόμοιο ποσοστό, περ. 44%. Λεπτομερή σχετικά στατιστικά δεν υφίστανται, δυστυχώς, από κινεζικής πλευράς.

Οι αιτίες για την περιορισμένη εφαρμογή του διμερούς FTA, σύμφωνα με δειγματοληπτικές έρευνες στις ελβετικές εταιρείες, αναζητούνται στις γραφειοκρατικές διαδικασίες που προβλέπει η Συμφωνία, στο υψηλό συναφές κόστος που δημιουργείται, στην αυξημένη μέριμνα που απαιτεί η Πιστοποίηση της Ονομασίας Προέλευσης, σε καθυστερήσεις στις μεταφορές των αγαθών εξαιτίας σχετικών προβλέψεων (π.χ. υποχρέωση «απευθείας» μεταφορών μόνο μέσω Σιγκαπούρης, εξαιτίας σχετικών προτιμησιακών δασμών) και στην οριακή μείωση των δασμών, εν συγκρίσει με λοιπούς φόρους που απομένουν (ΦΠΑ, luxury tax κτλ.).

Η εξέλιξη αυτή είχε ως αποτέλεσμα να αυξηθεί η κριτική ενάντια στη Συμφωνία, ιδιαίτερα εκ μέρους του Κοινοβουλίου, χαρακτηρίζοντάς την ως «ανισόρροπη και αφελής προσέγγιση» στις σχέσεις Ελβετίας-Κίνας, η οποία υπολείπεται και στον «απαραίτητο συντονισμό». Ως εκ τούτου, το 2019 κατατέθηκε στο Κοινοβούλιο, επισήμως, αίτημα προς το Ομοσπονδιακό Συμβούλιο για εκπόνηση μιας «Συνεκτικής Προσέγγισης της Κίνας» (“Coherent China Approach”).

Στο εν λόγω πλαίσιο, αναζητείται ο εκ νέου προσδιορισμός των ενδιαφερόντων και προτεραιοτήτων της Ελβετίας έναντι της Κίνας (οικονομικά συμφέροντα, ανθρώπινα δικαιώματα, ζητήματα [εγχώριας] πολιτικής ασφάλειας, ζητήματα ελευθερίας και δημοκρατικής τάξης κ.ο.κ.). Εν τέλει, στις 19.3.2021, το Ομοσπονδιακό Συμβούλιο της Ελβετίας υιοθέτησε την νέα ελβετική «Στρατηγική για την Κίνα 2021-2024»², μία «ισορροπημένη, συνεκτική και συντονισμένη προσέγγιση της Κίνας», οποία προσπαθεί να δώσει ολοκληρωμένη απάντηση στις εν λόγω προκλήσεις για την ελβετική πλευρά.

² <https://www.eda.admin.ch/eda/en/fdfa/fdfa/aktuell/newsuebersicht/2021/03/china-strategie-2021-2024.html>

Δεν παραβλέπεται, επίσης, πως ο διάλογος αυτός λαμβάνει χώρα στην Ελβετία, εν μέσω ενός τοπίου μεταβαλλόμενων γεωπολιτικών συσχετισμών για την ίδια, το οποίο διακρίνεται για την επιστροφή της «γεωπολιτικής» εις βάρος της πολυμερούς, και οικονομικής, διπλωματίας και τη διαμόρφωση ενός νέου στρατηγικού περιβάλλοντος, όπου οι έννοιες της «Δύσης» και της «Ευρώπης» πρέπει να επαναπροσδιοριστούν. Σε αυτό το πλαίσιο θα πρέπει και η Ελβετία να επανεξετάσει εάν αποτελεί ακόμα στρατηγική επιλογή η «πολιτική θέσεων» (niche politics) που διαχρονικά ακολουθεί. Σε κάθε περίπτωση, το μονοπάτι αυτό έχει καταστεί δυσχερέστερο. Την ίδια στιγμή, στρατηγική πρόκληση αποτελεί για την Ελβετία και η ασαφής της σχέση με την ΕΕ, με πολλούς να διερωτώνται μήπως θα έπρεπε η Ελβετία να επιλέξει την ΕΕ ως στρατηγικού πόλου στήριξής της.

Σε ότι αφορά στην εμπλοκή της Ελβετίας στην Πρωτοβουλία BRI (Belt & Road Initiative) της Κίνας, υφίσταται σχετικό διμερές Μνημόνιο Συνεργασίας (MoU) που υπεγράφη το 2019, το οποίο περιέχει αρκετά ακριβείς διατυπώσεις για τη συνεργασία μεταξύ των δύο χωρών. Η Ελβετία είχε περισσότερο κατά νου να προσφέρει μία πλατφόρμα για τις ιδιωτικές της εταιρείες να συμμετάσχουν στα αναρίθμητα έργα που περιλαμβάνονται στην Πρωτοβουλία αυτή. Ωστόσο, όσες ελβετικές εταιρείες συμμετέχουν έχουν ήδη εταιρική παρουσία στην Κίνα, ενώ από τις υπόλοιπες οι περισσότερες δεν μπορούν να ανταποκριθούν, λόγω του μικρού τους μεγέθους. Η κινεζική πλευρά, όμως, αποδίδει στην Ελβετία ξεχωριστή σημασία ως κέντρο παροχής χρηματοοικονομικών υπηρεσιών, αναφέροντας ως αναλογία τη σχέση Σιγκαπούρης-ΝΑ Ασίας. Επίσης, από τους μεγάλους ελβετικούς ομίλους, η Swiss Re, ένας από τους μεγαλύτερους ομίλους αντασφάλισης παγκοσμίως, φαίνεται να έχει, τη στιγμή αυτή, την καλύτερη Task Force για τα θέματα της BRI, ακόμα και σε σύγκριση με αντίστοιχες κρατικές ομάδες εργασίας.

1.4.6 Συμμετοχή σε περιφερειακές οικονομικές / τελωνειακές Ενώσεις

1.4.6.1 ΕΖΕΣ

Η Ευρωπαϊκή Ζώνη Ελεύθερων Συναλλαγών (ΕΖΕΣ) ιδρύθηκε το 1960 με την υπογραφή της Σύμβασης της Στοκχόλμης. Ο αρχικός στόχος αυτού του διακυβερνητικού οργανισμού ήταν η κατάργηση των δασμών στα βιομηχανικά προϊόντα στο εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών.

Τα σημερινά μέλη της ΕΖΕΣ είναι η Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, η Νορβηγία και η Ελβετία. Σε αντίθεση με την ΕΕ, η ΕΖΕΣ δεν είναι τελωνειακή ένωση. Αυτό σημαίνει, μεταξύ άλλων, ότι τα επιμέρους κράτη της ΕΖΕΣ μπορούν κατ' αρχήν να καθορίζουν τα δικά τους δασμολόγια και άλλα μέτρα εξωτερικής εμπορικής πολιτικής έναντι των κρατών που δεν είναι μέλη της ΕΖΕΣ (τρίτες χώρες).

Τα κράτη της ΕΖΕΣ Ισλανδία, Λιχτενστάιν και Νορβηγία είναι μέλη της Συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (ΕΟΧ). Μια Εποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ και ένα Δικαστήριο του ΕΟΧ έχουν συσταθεί για την εφαρμογή των υποχρεώσεων του ΕΟΧ.

Τέλος, από τη δεκαετία του 1990, τα κράτη-μέλη της ΕΖΕΣ χρησιμοποίησαν την ΕΖΕΣ ως πλατφόρμα για την από κοινού διαπραγμάτευση συμφωνιών ελεύθερου εμπορίου με τις

λεγόμενες τρίτες χώρες εκτός ΕΕ. Επί του παρόντος, έχουν συναφθεί 22 τέτοιες συμφωνίες και άλλες βρίσκονται υπό διαπραγμάτευση σε συνεχή βάση.

1.4.7 Συμμετοχή σε διεθνή φόρα και ομάδες χωρών

1.4.7.1 G20

Παρά την πολυετή συμμετοχή της Ελβετίας σε προπαρασκευαστικές ομάδες εργασίας της G20, ειδικά με αντικείμενο θέματα χρηματοοικονομικής και νομισματικής πολιτικής (“Finance Track”), από το 2020 συμμετέχει για πρώτη φορά σε όλες τις ομάδες εργασίας και Υπουργικές Συναντήσεις του G20 και στη Σύνοδο Κορυφής, κατόπιν προσκλήσεως της τότε Προέδρου Σαουδικής Αραβίας. Παρά το γεγονός ότι το ΑΕΠ της Ελβετίας ξεπερνά εκείνο της Νότιας Αφρικής, της Αργεντινής και της Σαουδικής Αραβίας, δεν κλήθηκε ποτέ ως τακτικό μέλος του G20, γεγονός που εκλαμβάνεται στη Βέρνη και ως έλλειμμα διεθνούς διπλωματικού κεφαλαίου. Με τη βοήθεια και στήριξη της Γαλλίας και της Ρωσίας, αρχές της προηγούμενης δεκαετίας, η Ελβετία κλήθηκε επανειλημμένως να συμμετάσχει σε προπαρασκευαστικές ομάδες εργασίας χρηματοοικονομικού αντικειμένου. Εκπεφρασμένος πολυετής στόχος της ελβετικής Ομοσπονδιακής Κυβέρνησης είναι η συμμετοχή αυτή στη G20 να παγιωθεί και να επεκταθεί, με τις προσπάθειές της να δρέπουν, για πρώτη φορά φέτος, καρπούς, στην έκταση αυτή.

1.4.7.2 ΟΟΣΑ

Σύμφωνα με το αρμόδιο ελβετικό Υφυπουργείο Οικονομικών Υποθέσεων (SECO), τα οφέλη της Ελβετίας από τη συμμετοχή της στον ΟΟΣΑ συνοψίζονται στα ακόλουθα σημεία:

- Αποτελεί διεθνή πλατφόρμα για την υπεράσπιση των συμφερόντων της Ελβετίας
- Προσφέρει την ευκαιρία να συμμετάσχει στην ανάπτυξη διεθνών προτύπων
- Ομότιμη μάθηση (Peer learning)
- Προσφέρει επιχειρήματα υπέρ διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων που είναι απαραίτητες, αλλά πολιτικά δύσκολο να εφαρμοστούν
- Τομείς ιδιαίτερου ενδιαφέροντος: επενδύσεις, ανταγωνισμός, φορολόγηση, ανάπτυξη, υγεία και καινοτομία

Στο ερώτημα για το πώς βλέπει η Ελβετία το μέλλον του Οργανισμού, διαπιστώνει, κατ’ αρχάς, τον κίνδυνο της απώλειας επιρροής και οικονομικής σημασίας του, έναντι νέων δρώντων στην παγκόσμια οικονομία. Στόχος είναι ο ΟΟΣΑ να καταστεί κόμβος για την παγκοσμιοποίηση. Υπάρχει μία υποψήφια προς ένταξη χώρα, η Κόστα Ρίκα, ενώ οι συζητήσεις με τη Ρωσία αναβάλλονται. Θεωρεί επιβεβλημένη την ενισχυμένη συνεργασία με τους «παγκόσμιους παίκτες» του αύριο: Βραζιλία, Κίνα, Ινδία, Ινδονησία και Νότια Αφρική

1.4.7.3 Ανταλλαγή χρηματοοικονομικών & τραπεζικών πληροφοριών

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπέγραψε (27/5/2015) ξεχωριστή συμφωνία για ανταλλαγή τραπεζικών στοιχείων με την Ελβετία, η οποία λειτουργεί παράλληλα προς τη Σύμβαση του

ΟΟΣΑ για την Αυτόματη Ανταλλαγή Πληροφοριών σε Φορολογικά Θέματα. Με την εν λόγω διμερή συμφωνία, Βρυξέλλες και Βέρνη δεσμεύτηκαν να ανταλλάσσουν αυτομάτως πληροφορίες για τραπεζικούς λογαριασμούς κατοίκων (η πρώτη αυτόματη ανταλλαγή πληροφοριών με πληροφορίες αναφορικά με το έτος 2017, μεταξύ των Αρμόδιων ελληνικών και ελβετικών Αρχών πραγματοποιήθηκε Σεπτέμβριο 2018).

Στο πλαίσιο της Σύμβασης του ΟΟΣΑ για την Αυτόματη Ανταλλαγή Πληροφοριών για Φορολογικά Θέματα, η Ελβετία προέβησε ανταλλαγή πληροφοριών με 86 χώρες, με 66 εκ των οποίων η ανταλλαγή υπήρξε αμοιβαία. Τον Δεκέμβριο 2019, η Άνω Βουλή κύρωσε την Συμφωνία Αυτόματης Ανταλλαγής Τραπεζικών Δεδομένων. Τον Οκτώβριο 2019, το Υφυπουργείο Διεθνών Οικονομικών (SECO) της Ελβετίας δημοσίευσε ανακοίνωση για την οριστική αφαίρεση της Ελβετίας από την «γκρίζα λίστα» της Ε.Ε., δηλ. τον κατάλογο των κρατών που δεν πληρούν τα κριτήρια συνεργασίας σε φορολογικά θέματα.

2 Οικονομικές σχέσεις Ελλάδας – Ελβετίας

2.1 Διμερές εμπόριο

2.1.1 Εμπόριο αγαθών

Το 2021 οι ελληνικές εξαγωγές προς την Ελβετία ανήλθαν σε 211 εκατ. ευρώ (αγαθά χωρίς χρυσό), οι ελληνικές εισαγωγές από την Ελβετία ανήλθαν σε 661 εκατ. ευρώ, με το εμπορικό ισοζύγιο να κυμαίνεται στα 450 εκατ. ευρώ εις βάρος της Ελλάδας, όπως άλλωστε συμβαίνει διαχρονικά στο διμερές εμπόριο των δύο χωρών.

Μετά από μία περίοδο των τελευταίων ετών ακόμα και διψήφιας ετήσιας αύξησης των ελληνικών εξαγωγών, (2018: +14,4%, 2019: +19,1%, 2020: +16,1%, αγαθά χωρίς χρυσό), το 2021 σημειώθηκε μείωσή τους κατά -4,9%, διατηρώντας όμως γενικότερα το υψηλό επίπεδο που είχαν ανέλθει το 2020, σε μία ιδιαιτέρως δύσκολη συγκυρία για το διεθνές εμπόριο. Από την άλλη οι εισαγωγές από Ελβετία σημείωσαν αντίθετη αρνητική πορεία τα τελευταία έτη, οδηγώντας σε σημαντική συρρίκνωση το αρνητικό μεταξύ μας ισοζύγιο. Το 2021 η μείωση των εισαγωγών (-1,1%) ήταν μικρότερη από την αντίστοιχη μείωση των εξαγωγών, οδηγώντας σε ελαφρά αριθμητική αύξηση του αρνητικού ισοζυγίου κατά +0,8%.

Πίνακας 16: Εμπορικό ισοζύγιο Ελλάδας – Ελβετίας, αγαθά με χρυσό*

(αξία σε €)	2017	2018	2019	2020	2021
Εξαγωγές αγαθών	147,820,999	161,798,880	195,614,294	226,695,108	215,742,658
Εισαγωγές αγαθών	759,083,255	726,759,503	675,585,443	670,633,463	668,642,309
Εμπορικό ισοζύγιο	-611,262,256	-564,960,623	-479,971,148	-443,938,356	-452,899,650

Πηγές: Eidgenössische Zollverwaltung EZV

* Χρυσός σε ράβδους, πολύτιμα μέταλλα, νομίσματα, πολύτιμοι λίθοι, έργα τέχνης και αντικές.

Πίνακας 17: Εμπορικό ισοζύγιο Ελλάδας – Ελβετίας, αγαθά χωρίς χρυσό

(αξία σε €)	2017	2018	2019	2020	2021
Εξαγωγές αγαθών	140,276,196	160,452,684	191,066,344	221,842,769	211,061,368
Εισαγωγές αγαθών	752,871,583	719,825,770	670,060,204	668,237,682	660,868,902
Εμπορικό ισοζύγιο	-612,595,387	-559,373,086	-478,993,860	-446,394,913	-449,807,534

Πηγές: Eidgenössische Zollverwaltung EZV

Η εν λόγω τάση των τελευταίων ετών επιβεβαιώνει την γενικότερη τάση που σημειώνεται στο διμερές μας εμπόριο κατά την τελευταία δεκαετία, 2011-2021, όπως φαίνεται πιο καθαρά στον Πιν. 18 και την Εικ. 1. Οι ελληνικές εξαγωγές έχουν σχεδόν διπλασιαστεί στο διάστημα αυτό (+87,7%), ενώ οι εισαγωγές έχουν απωλέσει το ένα τέταρτο της αξίας τους (-25,7%). Λόγω του υπερτριπλάσιου ρυθμού μεταβολής των ελληνικών εξαγωγών έναντι των εισαγωγών, η συρρίκνωση του αρνητικού για εμάς εμπορικού ισοζυγίου είναι ακόμα πιο έντονη (-41,8%) από εκείνη των εισαγωγών.

Λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός πως, σε γενικές γραμμές και τουλάχιστον κατά την τελευταία δεκαετία, το ένα τρίτο των ελληνικών εξαγωγών και τα δύο τρίτα των ελληνικών εισαγωγών συνιστώνται από την διψήφια κατ. 30 των φαρμακευτικών προϊόντων είναι εύλογο να υποθέσει κανείς πως οι δυναμικές μεταβολές της κατηγορίας αυτής θα βαραίνουν ισχυρά και δυσανάλογα στην εξέλιξη του συνολικού διμερούς μας εμπορίου.

Μελετώντας τα στοιχεία της τελευταίας δεκαετίας αποκλειστικά για την κατ. 30 (βλ. Πιν. 19 και Εικ. 2) η συσχέτιση αυτή επιβεβαιώνεται για τις εισαγωγές με την διαχρονική πτώση τους, η οποία ανακόπτεται προσωρινά τη διετία 2016-2017, για να συνεχιστεί μέχρι το 2021 με εξαίρεση την έναρξη της πανδημίας το 2020. Επιβεβαιώνεται, όμως, και για τις εξαγωγές, όταν αυτές αποκτούν σημαντικό στατιστικό βάρος στο σύνολο των ελληνικών εξαγωγών, δηλ. από 2017 και έπειτα. Κοιτώντας τη μεταβολή των δεδομένων της κατ. 30, σε κλίμακα δεκαετίας, οι τάσεις που παρατηρούνται στο συνολικό διμερές εμπόριο επιβεβαιώνονται, αλλά σε πιο έντονο βαθμό. Οι ελληνικές εξαγωγές φαρμακευτικών πενταπλασιάζονται (+408,1%) το διάστημα 2011-2021, οι εισαγωγές μειώνονται πάνω από ένα τρίτο (-37,4%) και το εμπορικό ισοζύγιο της κατηγορίας συρρικνώνεται σε μεγαλύτερο βαθμό (-43,1%) από τη μείωση των εισαγωγών.

Επισημαίνεται, σε κάθε περίπτωση, η κατάρρευση (-52,4%) στο ήμισυ της προηγούμενης χρονιάς των ελληνικών εξαγόμενων φαρμακευτικών, το 2021, πιθανότατα λόγω ενδοομιλικών διαρθρωτικών ανακατατάξεων στους πολυεθνικούς ελβετικούς, αλλά και ελληνικούς, φαρμακευτικούς ομίλους, καθώς και μικρότερη μείωση των εισαγόμενων φαρμακευτικών (-8,2%).

Αυτομάτως, βεβαίως, προκύπτει το ερώτημα για την εικόνα του υπόλοιπου διμερούς εμπορίου, αφού αφαιρέσουμε την κατ. 30, προκειμένου να ανιχνευθούν κατόπιν με μεγαλύτερη καθαρότητα τάσεις και εξελίξεις στις υπόλοιπες κατηγορίες αγαθών που μπορεί να παρουσιάζουν επίσης αυξημένο ενδιαφέρον από ελληνικής πλευράς. Η εν λόγω εικόνα καταγράφεται και απεικονίζεται στον Πιν. 20 και στην Εικ. 3.

Μία πρώτη παρατήρηση που μπορεί να κάνει κανείς είναι ότι η εικόνα του υπόλοιπου διμερούς εμπορίου Ελλάδας-Ελβετίας είναι αρκετά διαφορετική από εκείνη του συνολικού. Οι λοιπές εισαγωγές από Ελβετία κυμαίνονται, κατά την τελευταία δεκαετία, σταθερά γύρω από τα 250 εκατ. ευρώ (+/- 10%). Αντίθετα, οι λοιπές ελληνικές εξαγωγές μοιάζει να υπόκεινται σε έναν τριετή κύκλο αρχικής αύξησης (2012: +10,2%, 2015: +9,7%, 2018: +8,6%) και κατοπινής διετούς σταθεροποίησης στο επίπεδο εκείνο, με αποκορύφωμα της συνολικής δεκαετίας το άλμα των +25,1% που σημειώθηκε το 2021, εν μέσω πανδημίας και των γνωστών δυσκολιών στις διεθνείς εφοδιαστικές αλυσίδες. Η εξέλιξη αυτή εξηγεί, επίσης, γιατί τελικά η συνολική μείωση των ελληνικών εξαγωγών «συγκρατήθηκε» στο -4,9%, τη στιγμή που η κορυφαία εξαγωγίμη κατηγορία των φαρμακευτικών κατακρημνίστηκε στο ήμισυ.

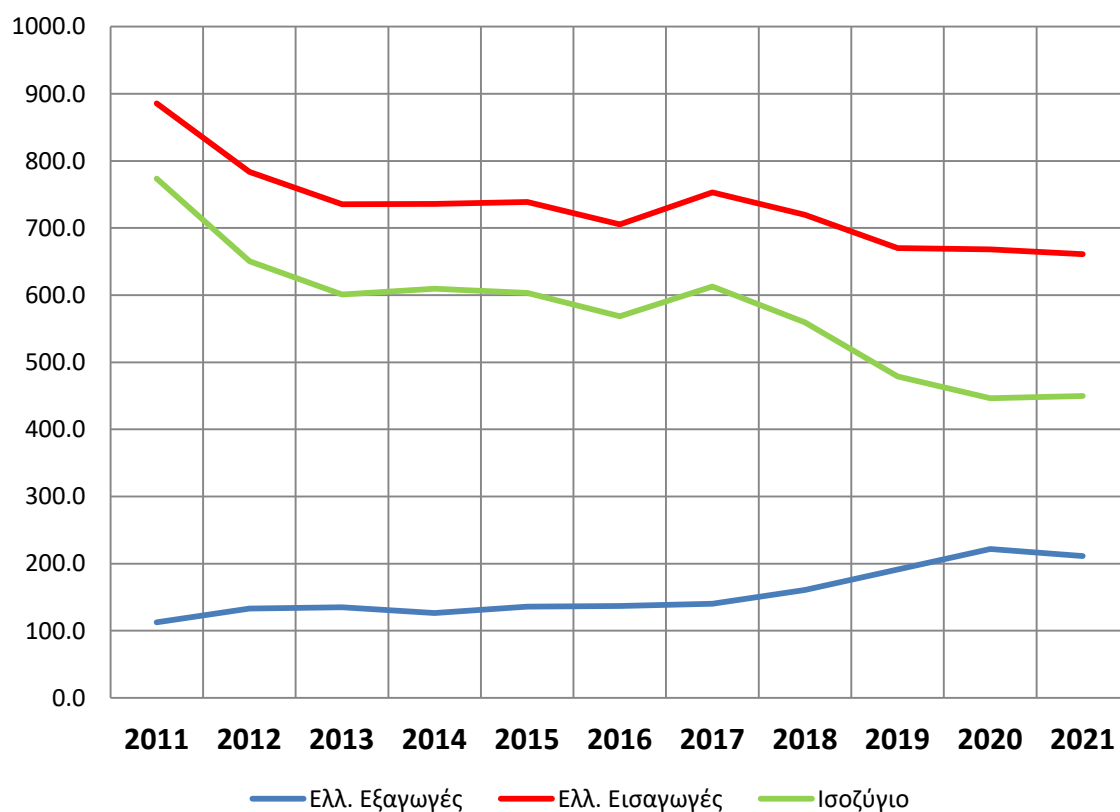
Οι λοιπές ελληνικές εξαγωγές αυξήθηκαν την δεκαετία 2011-2021 κατά +63,0% (+31,1% το 2011-2018, +18,5% το 2011-2015), οι λοιπές εισαγωγές από Ελβετία κατά +4,8% και το εμπορικό ισοζύγιο του διμερούς εμπορίου, πλην της κατ. 30, συρρικνώθηκε κατά -36,4%.

Πίνακας 18: Εμπορικό ισοζύγιο Ελλάδας – Ελβετίας, 2011-2021, αγαθά χωρίς χρυσό

(αξία σε εκατ. €)	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Εξαγωγές αγαθών	112.5	133.1	134.7	126.5	135.6	136.9	140.3	160.5	191.1	221.8	211.1
Μεταβολή %	-29.7	18.4	1.2	-6.1	7.2	0.9	2.5	14.4	19.1	16.1	-4.9
Εισαγωγές αγαθών	885.8	783.7	735.6	735.9	738.7	705.5	752.9	719.8	670.1	668.2	660.9
Μεταβολή %	-4.3	-11.5	-6.1	0.0	0.4	-4.5	6.7	-4.4	-6.9	-0.3	-1.1
Εμπορικό ισοζύγιο	773.4	650.6	600.8	609.4	603.1	568.6	612.6	559.4	479.0	446.4	449.8
Μεταβολή %	1.0	-15.9	-7.7	1.4	-1.0	-5.7	7.7	-8.7	-14.4	-6.8	0.8

Πηγές: Eidgenössische Zollverwaltung EZV

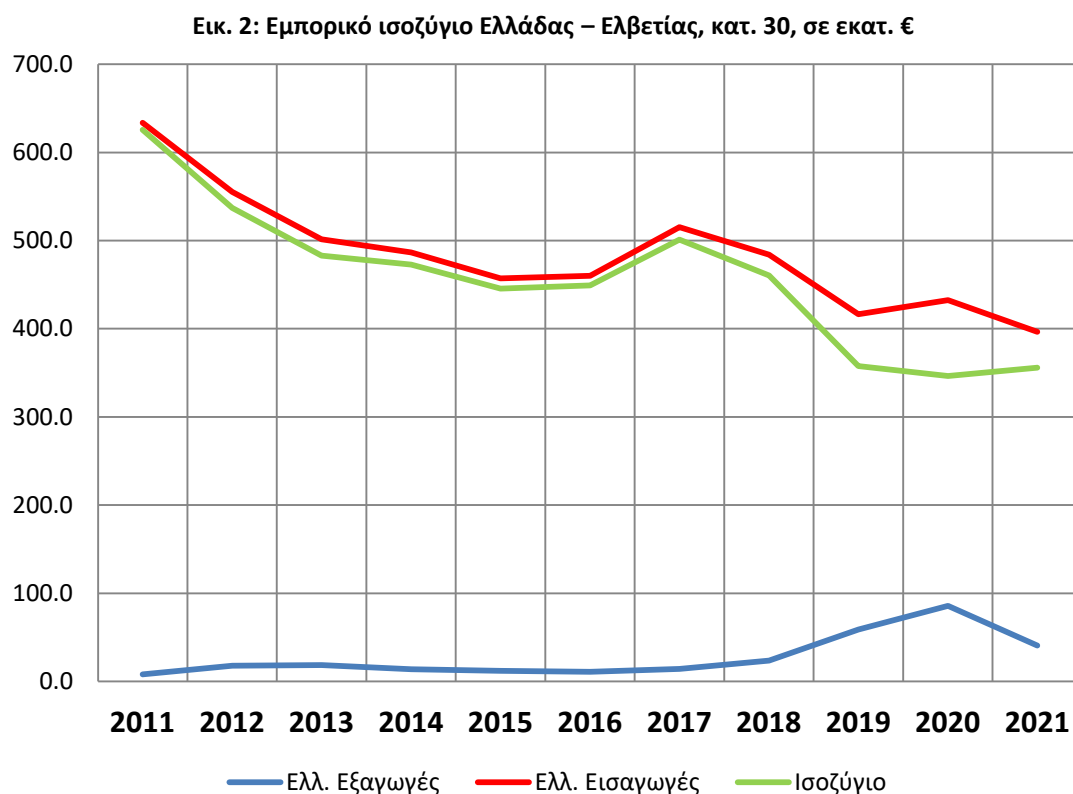
Εικ. 1: Εμπορικό ισοζύγιο Ελλάδας – Ελβετίας 2011-2021, αγαθά χωρίς χρυσό

Πίνακας 19: Εμπορικό ισοζύγιο κατ. 30 Ελλάδα – Ελβετίας, 2011-2021

(αξία σε εκατ. €)	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Εξαγωγές αγαθών	8.0	18.0	18.4	13.7	11.9	10.8	14.2	23.6	58.7	85.8	40.9
Μεταβολή %	-38.3	123.3	2.5	-25.5	-13.3	-8.8	31.5	65.5	149.0	46.2	-52.4
Εισαγωγές αγαθών	633.8	555.0	501.5	486.6	457.3	460.1	515.4	484.0	416.5	432.4	396.7
Μεταβολή %	-3.1	-12.4	-9.6	-3.0	-6.0	0.6	12.0	-6.1	-13.9	3.8	-8.2
Εμπορικό ισοζύγιο	625.7	537.1	483.1	472.9	445.4	449.2	501.2	460.5	357.8	346.6	355.8
Μεταβολή %	-2.4	-14.2	-10.0	-2.1	-5.8	0.9	11.6	-8.1	-22.3	-3.1	2.7

Πηγές: Eidgenössische Zollverwaltung EZV

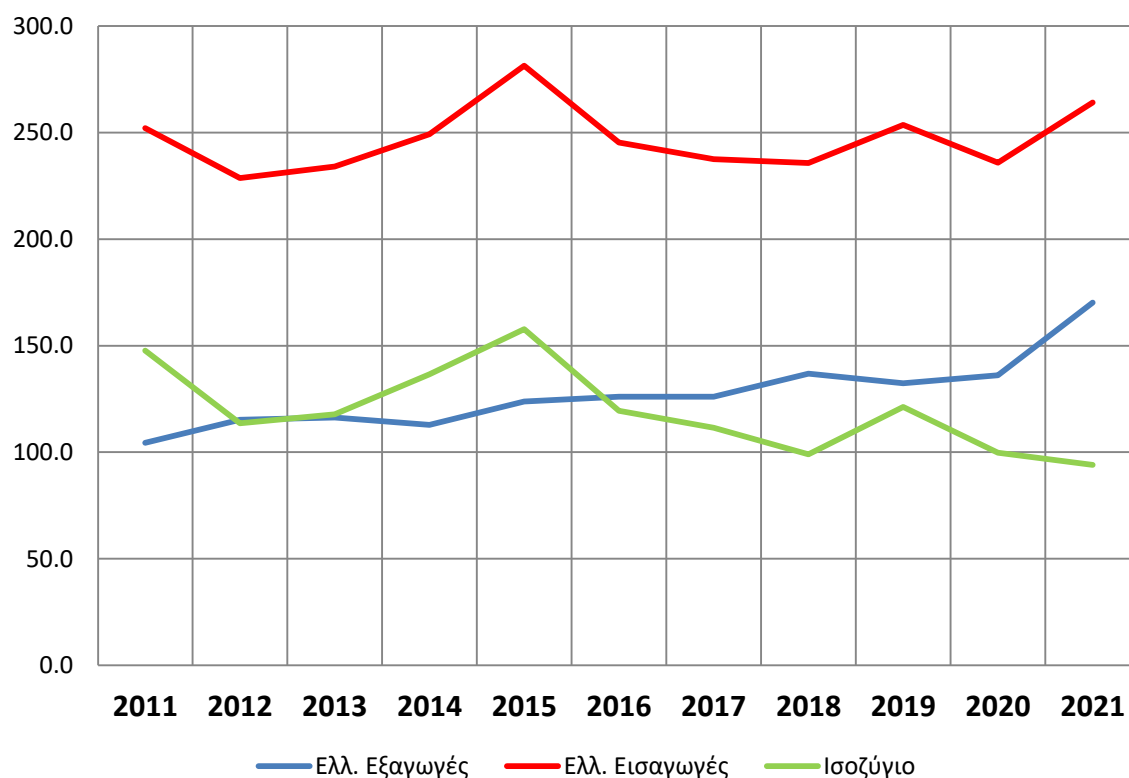

Πίνακας 20: Εμπορικό ισοζύγιο πλην κατ. 30 Ελλάδας – Ελβετίας, 2011-2021, αγαθά χωρίς χρυσό

(αξία σε εκατ. €)	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Εξαγωγές αγαθών	104.4	115.2	116.3	112.8	123.8	126.0	126.0	136.9	132.4	136.0	170.2
Μεταβολή %	---	10.3%	1.0%	-3.1%	9.7%	1.8%	0.0%	8.6%	-3.3%	2.8%	25.1%
Εισαγωγές αγαθών	252.1	228.7	234.1	249.3	281.5	245.4	237.5	235.8	253.5	235.9	264.2
Μεταβολή %	---	-9.3%	2.4%	6.5%	12.9%	-12.8%	-3.2%	-0.7%	7.5%	-7.0%	12.0%
Εμπορικό ισοζύγιο	147.6	113.5	117.7	136.5	157.7	119.4	111.4	98.9	121.2	99.8	94.0
Μεταβολή %	---	-23.1%	3.7%	16.0%	15.5%	-24.3%	-6.7%	-11.2%	22.5%	-17.6%	-5.9%

Πηγές: Eidgenössische Zollverwaltung EZV

Εικ. 3: Εμπορικό ισοζύγιο Ελλάδας-Ελβετίας πλην κατ. 30, αγαθά χωρίς χρυσό

2.1.1.1 Ελληνικές εξαγωγές

Κοιτώντας τις επιμέρους κατηγορίες των ελληνικών εξαγωγών στην Ελβετία, ξεχωρίζει η προαναφερθείσα μείωση κατά -52,4% της κατ. 30, με αποτέλεσμα το μερίδιό της στο σύνολο να πέσει από 37,8% σε 18,9%. Από τις λοιπές κατηγορίες, σημαντικές θέσεις κατέχουν βιομηχανικά προϊόντα και επεξεργασμένα τρόφιμα, τα οποία όλα σημείωσαν αυξήσεις, πλην των ιχθυρών (-7,1%). Ωστόσο, οι αυξήσεις στις κυριότερες εξαγόμενες κατηγορίες βιομηχανικών προϊόντων (μηχανολογικός εξοπλισμός, πλαστικά, προϊόντα αλουμινίου) ξεπερνούν το 50%, ενώ εκείνες στα επεξεργασμένα τρόφιμα (επεξεργασμένα λαχανικά και φρούτα, έλαια, γαλακτοκομικά) είναι της τάξεως του 4% έως 5%. Εξάιρεση τα εδώδιμα φρούτα και ξηροί καρποί, με +18,1%, και η κατ. 21, παρασκευάσματα τροφίμων, με +641,7%, οποία αύξηση οφείλεται κυρίως στην εξαγωγή μαστίχας (chewing gum) και γλυκών χωρίς ζάχαρη (κατ. 2106.9040).

Πίνακας 21: Ελληνικές εξαγωγές στην Ελβετία – μεγάλες κατηγορίες, με χρυσό*

	2020		2021		Μεταβολή στην αξία %
	Αξία σε €	% στο σύνολο	Αξία σε €	% στο σύνολο	
2ψήφιο κεφάλαιο συνδυασμένης ονοματολογίας					
30 - Pharmaceutical products	85,793,411	37.8	40,858,097	18.9	-52.4
90 - Optical, photographic, cinematographic, measuring, checking, precision, medical or surgical instruments and apparatus; parts and accessories thereof	16,145,996	7.1	25,660,908	11.9	58.9
20 - Preparations of vegetables, fruit, nuts or other parts of plants	11,033,169	4.9	12,301,340	5.7	11.5
39 - Plastics and articles thereof	7,704,746	3.4	11,903,467	5.5	54.5
15 - Animal, vegetable or microbial fats and oils and their cleavage products; prepared edible fats; animal or vegetable waxes	10,823,014	4.8	11,597,577	5.4	7.2
04 - Dairy produce; birds' eggs; natural honey; edible products of animal origin, not elsewhere specified or included	10,294,697	4.5	10,846,688	5.0	5.4
61 - Articles of apparel and clothing accessories, knitted or crocheted	9,539,472	4.2	10,568,479	4.9	10.8
76 - Aluminium and articles	6,877,497	3.0	10,491,119	4.9	52.5

thereof					
03 - Fish and crustaceans, molluscs and other aquatic invertebrates	11,229,046	5.0	10,427,142	4.8	-7.1
08 - Edible fruit and nuts; peel of citrus fruit or melons	7,485,407	3.3	8,865,033	4.1	18.4
21 - Miscellaneous edible preparations	674,239	0.3	5,000,650	2.3	641.7
97 - Works of art, collectors' pieces and antiques	2,053,989	0.9	4,486,004	2.1	118.4
84 - Nuclear reactors, boilers, machinery and mechanical appliances; parts thereof	3,430,921	1.5	3,840,749	1.8	11.9
62 - Articles of apparel and clothing accessories, not knitted or crocheted	3,774,197	1.7	3,782,434	1.8	0.2
63 - Other made-up textile articles; sets; worn clothing and worn textile articles; rags	3,002,777	1.3	3,633,120	1.7	21.0
Μερικό Σύνολο	189,862,578	83.7	174,262,807	80.8	-8.2%
Λοιπές κατηγορίες	36,832,530	16.3	41,479,851	19.2	12.6%
Σύνολο	226,695,108	100.0	215,742,658	100.0	-4.8

Πηγές: *Eidgenössische Zollverwaltung EZV*

* Χρυσός σε ράβδους, πολύτιμα μέταλλα, νομίσματα, πολύτιμοι λίθοι, έργα τέχνης και αντίκες.

Πίνακας 22: Ελληνικές εξαγωγές στην Ελβετία (> € 1.000.000) – κυριότερα προϊόντα, με χρυσό*

	2020		2021		Μεταβολή στην αξία
	Αξία σε €	% στο σύνολο	Αξία σε €	% στο σύνολο	
8ψήφιο κεφάλαιο συνδυασμένης ονοματολογίας					
3004.9000 - Medicaments consisting of mixed or unmixed products for therapeutic or prophylactic purposes, put up in measured doses [incl. those for transdermal administration] or in forms or packings for retail sale (excl. containing antibiotics, hormones or steroids used as hormones, alkaloids, provitamins, vitamins, their derivatives, antimalarial active principles and blinded clinical trial kits)	85,080,612	37.5	40,020,287	18.6	-53.0
9013.9080 - Parts and	2,405,845	1.1	12,549,400	5.8	**

accessories for liquid crystal devices "LCD", lasers and other appliances and instruments not elsewhere specified in chapter 90, n.e.s. (excl. parts and accessories of telescopic sights for fitting to arms; of periscopes)					
9028.3000 - Electricity supply or production meters, incl. calibrating meters therefor	8,906,438	3.9	10,213,495	4.7	14.7
0406.9019 - Soft cheese (excl. blue-veined cheese or containing veins, and Brie, Camembert, Crescenza, Italice, Pont-l'Evêque, Reblochon, Robiola, Stracchino)	8,729,932	3.9	9,193,374	4.3	5.3
1509.1091 - Virgin olive oil and its fractions, obtained from the fruit of the olive tree, solely by mechanical or other physical means, under conditions that do not lead to deterioration of the oil, in glass containers holding =< 2 litres (excl. those for animal feeding)	8,008,892	3.5	8,422,686	3.9	5.2
0302.8500 - Fresh or chilled seabream "Sparidae"	6,299,046	2.8	6,453,219	3	2.4
3907.9970 - Saturated polyesters in primary forms (excl. polycarbonates, alkyd resins, poly"ethylene terephthalate" and poly"lactic acid", products from duty-free list of WTO and GATT and thermoplastic liquid crystal aromatic polyester copolymers)	2,867,283	1.3	4,395,089	2	53.3
2106.9040 - Chewing-gum and sweets, tablets, pastilles and the like, not containing sugar	250,869	0.1	3,926,045	1.8	**
2005.7090 - Olives, prepared or preserved otherwise than by vinegar or acetic acid, unfrozen, in containers holding =< 5 kg (excl. products preserved by sugar)	3,883,942	1.7	3,815,288	1.8	-1.8
2005.7010 - Olives, prepared or preserved otherwise than by vinegar or acetic acid, unfrozen, in containers holding > 5 kg (excl. products preserved by sugar)	2,142,244	0.9	3,295,559	1.5	53.8
9705.0000 - Collections and collector's pieces of zoological,	1,531,058	0.7	3,163,516	1.5	106.6

botanical, mineralogical, anatomical, historical, archaeological, palaeontological, ethnographic or numismatic interest					
7606.1200 - Plates, sheets and strip, of aluminium alloy, of a thickness of > 0,2 mm, square or rectangular (excl. expanded plates, sheets and strip)	1,584,978	0.7	3,141,412	1.5	98.2
1509.1099 - Virgin olive oil and its fractions, obtained from the fruit of the olive tree, solely by mechanical or other physical means, under conditions that do not lead to deterioration of the oil (excl. those for animal feeding, and those in glass containers holding =< 2 litres)	2,762,979	1.2	3,066,763	1.4	11.0
0811.9090 - Frozen fruit and nuts, uncooked or cooked by steaming or boiling in water, whether or not containing added sugar or other sweetening matter (excl. strawberries, raspberries, blackberries, mulberries, loganberries, black, white or red currants, gooseberries and tropical fruit and nuts)	2,202,897	1.0	3,034,983	1.4	37.8
0302.8400 - Fresh or chilled seabass "Dicentrarchus spp."	3,232,742	1.4	2,803,623	1.3	-13.3
5407.2000 - Woven fabrics obtained from strip or the like of synthetic filament of heading 5404	2,255,957	1.0	2,714,296	1.3	20.3
0805.1000 - Fresh or dried oranges	1,775,577	0.8	2,272,733	1.1	28.0
8803.1000 - Propellers, rotors and parts thereof, for aircraft, n.e.s.			2,255,647	1	*
7604.1000 - Bars, rods and profiles, of non-alloy aluminium, n.e.s.	423,525	0.2	2,161,998	1	410.5
7606.1100 - Plates, sheets and strip, of non-alloy aluminium, of a thickness of > 0,2 mm, square or rectangular (excl. expanded plates, sheets and strip)	2,657,225	1.2	1,869,376	0.9	-29.6
6109.9000 - T-shirts, singlets and other vests of textile materials,	1,520,052	0.7	1,657,513	0.8	9.0

knitted or crocheted (excl. of cotton)					
2401.1010 - Tobacco, not stemmed / stripped, for the industrial manufacture of cigars, cigarettes, smoking tobacco, chewing tobacco, roll tobacco and snuff	1,323,627	0.6	1,623,009	0.8	22.6
6106.2000 - Women's or girls' blouses, shirts and shirt-blouses of man-made fibres, knitted or crocheted (excl. T-shirts and vests)	1,778,818	0.8	1,614,647	0.7	-9.2
3903.1100 - Expansible polystyrene, in primary forms			1,505,754	0.7	*
2008.7090 - Peaches, incl. nectarines, prepared or preserved, whether or not containing added sugar or other sweetening matter or spirit, n.e.s.	1,380,865	0.6	1,340,908	0.6	-2.9
6110.3000 - Jerseys, pullovers, cardigans, waistcoats and similar articles, of man-made fibres, knitted or crocheted (excl. wadded waistcoats)	1,118,204	0.5	1,298,177	0.6	16.1
7411.1020 - Tubes and pipes of refined copper, surface-treated	473,734	0.2	1,250,420	0.6	163.9
0810.5000 - Fresh kiwifruit	1,336,690	0.6	1,240,405	0.6	-7.2
6302.3110 - Bedlinen of cotton, not embroidered, made of lace, nor containing lace (excl. printed, other than knitted or crocheted)	733,728	0.3	1,172,524	0.5	59.8
6302.1010 - Bedlinen, knitted or crocheted, of vegetable textile fibres	867,439	0.4	1,162,126	0.5	34.0
3304.9900 - Beauty or make-up preparations and preparations for the care of the skin (other than medicaments), incl. sunscreen or suntan preparations (excl. medicaments, lip and eye make-up preparations, manicure or pedicure preparations and make-up or skin care powders, incl. baby powders)	1,034,633	0.5	1,161,671	0.5	12.3
7113.1900 - Articles of jewellery and parts thereof, of precious metal other than silver, whether or not plated or clad with precious metal (excl. articles >	581,501	0.3	1,154,724	0.5	98.6

100 years old)					
2005.9941 - Vegetables, prepared or preserved otherwise than by vinegar or acetic acid, unfrozen, in containers holding =< 5 kg (excl. homogenised vegetables, tomatoes, mushrooms and truffles, potatoes, sauerkraut, peas "Pisum sativum", beans "Vigna and Phaseolus spp.", asparagus, olives, sweet corn "Zea Mays var. saccharata", bamboo shoots, mixtures of vegetable and products preserved by sugar)	1,179,536	0.5	1,079,161	0.5	-8.5

Πηγές: *Eidgenössische Zollverwaltung EZV*

* Χρυσός σε ράβδους, πολύτιμα μέταλλα, νομίσματα, πολύτιμοι λίθοι, έργα τέχνης και αντικές.

2.1.1.2 Ελληνικές εισαγωγές

Οι ελβετικές εξαγωγές στην Ελλάδα εμφανίζουν μια πολύ περιορισμένη βάση με πέντε μόνο κατηγορίες να καλύπτουν το 81,4% των συνολικών ελβετικών εξαγωγών, εκ των οποίων η κατ. 30 μόνη της αντιστοιχεί, το 2021, στο 59,3%, από 64,5% την προηγούμενη χρονιά, καταγράφοντας μείωση -8,2%. Μείωση κατέγραψαν και ο μηχανολογικός εξοπλισμός (-18,6%) και τα όργανα ακριβείας (-12,2%). Ισχυρή αύξηση κατέγραψε αντιθέτως η δεύτερη μεγαλύτερη κατηγορία, ρολόγια, με +37,4% και τα ροφήματα, κυρίως καφές (ελέω Nestle), με +32,9%.

Πίνακας 23: Ελληνικές εισαγωγές από την Ελβετία – μεγάλες κατηγορίες, με χρυσό*

	2020		2021		Μεταβολή στην αξία %
	Αξία σε €	% στο σύνολο	Αξία σε €	% στο σύνολο	
2ψήφιο κεφάλαιο συνδυασμένης ονοματολογίας					
30 - Pharmaceutical products	432,373,464	64.5	396,703,573	59.3	-8.2
91 - Clocks and watches and parts thereof	60,087,072	9.0	82,558,122	12.3	37.4
84 - Nuclear reactors, boilers, machinery and mechanical appliances; parts thereof	32,911,518	4.9	26,792,683	4.0	-18.6
90 - Optical, photographic, cinematographic, measuring, checking, precision, medical or surgical instruments and apparatus; parts and accessories thereof	22,705,972	3.4	19,941,606	3.0	-12.2
09 - Coffee, tea, maté and spices	14,988,535	14.9	19,920,770	3.0	32.9
Μερικό Σύνολο	563,066,561	84.0	545,916,754	81.6	-3.0%
Λοιπές κατηγορίες	107,566,902	16.0	122,725,555	18.4	14.1%
Σύνολο	670,633,463	100.0	668,642,309	100.0	-0.3%

Πηγές: *Eidgenössische Zollverwaltung EZV*

* Χρυσός σε ράβδους, πολύτιμα μέταλλα, νομίσματα, πολύτιμοι λίθοι, έργα τέχνης και αντικές.

Πίνακας 24: Ελληνικές εισαγωγές από την Ελβετία (> € 2.000.000) – κυριότερα προϊόντα, με χρυσό*

	2020		2021		Μεταβολή στην αξία
	Αξία σε €	% στο σύνολο	Αξία σε €	% στο σύνολο	
8ψήφιο κεφάλαιο συνδυασμένης ονοματολογίας					
3004.9000 - Medicaments consisting of mixed or unmixed products for therapeutic or prophylactic purposes, put up in measured doses [incl. those for transdermal administration] or in forms or packings for retail sale (excl. containing antibiotics, hormones or steroids used as hormones, alkaloids, provitamins, vitamins, their derivatives, antimalarial active principles and blinded clinical trial kits)	264,338,457	39.4	232,794,719	-11.9	34.8
3002.1500 - Immunological products, put up in measured doses or in forms or packings for retail sale (excl. diagnostic reagents)	144,401,679	21.5	144,019,165	-0.3	21.5
9102.2100 - Wrist-watches, whether or not incorporating a stop-watch facility, with automatic winding (excl. those of precious metal or of metal clad with precious metal)	38,461,910	5.7	49,516,898	28.7	7.4
9101.2100 - Wrist-watches, whether or not incorporating a stop-watch facility, with automatic winding, with case of precious metal or of metal clad with precious metal (excl. those with backs made of steel)	14,871,457	2.2	22,977,294	54.5	3.4
0901.2100 - Roasted coffee, not decaffeinated	13,722,741	2.0	18,106,831	31.9	2.7
3302.9000 - Mixtures of odoriferous substances and mixtures, including alcoholic solutions, on the basis of one or more of these substances, as raw materials for industry type used (excl. mixtures of a kind used for food or drink industries)	13,627,135	2.0	13,415,478	-1.6	2.0
3004.3900 - Medicaments,	10,658,942	1.6	8,013,768	-24.8	1.2

containing hormones or steroids used as hormones but not containing antibiotics, put up in measured doses, incl. those in the form of transdermal administration systems, or in forms or packings for retail sale (excl. medicaments containing insulin or corticosteroid hormones, their derivatives or structural analogues)					
4808.9000 - Paper and paperboard, creped, crinkled, embossed or perforated, in rolls of a width > 36 cm or in square or rectangular sheets with one side > 36 cm and the other side > 15 cm in the unfolded state (excl. sack kraft and other kraft paper, and goods of heading 4803 oder 4818)	5,668,508	0.8	6,792,066	19.8	1.0
7108.1200 - Gold, incl. gold plated with platinum, in unwrought forms, for non-monetary purposes (excl. gold in powder form) [included in the special trade since 1.1.2012]	1,444,114	0.2	6,674,267	362.2	1.0
3004.2000 - Medicaments, containing antibiotics, put up in measured doses, (incl. those in the form of transdermal administration systems), or in forms or packings for retail sale (excl. medicaments containing penicillins or derivatives thereof with a penicillanic structure, or streptomycins or derivatives thereof)	6,315,777	0.9	5,642,721	-10.7	0.8
9102.1100 - Wrist-watches, whether or not incorporating a stop-watch facility, electrically operated, with mechanical display only (excl. those of precious metal or of metal clad with precious metal)	3,482,878	0.5	5,507,171	58.1	0.8
7113.1900 - Articles of jewellery and parts thereof, of precious metal other than silver, whether or not plated or clad with precious metal (excl. articles > 100 years old)	2,122,152	0.3	3,839,030	80.9	0.6

2202.9990 - Non-alcoholic beverages (excl. water, fruit or vegetable juices, milk and beer)	2,510,615	0.4	3,429,473	36.6	0.5
8535.3010 - Isolating switches and make-and-break switches, for a voltage > 1000 V, weighing > 50 kg each	1,192,422	0.2	3,407,555	185.8	0.5
3304.9900 - Beauty or make-up preparations and preparations for the care of the skin (other than medicaments), incl. sunscreen or suntan preparations (excl. medicaments, lip and eye make-up preparations, manicure or pedicure preparations and make-up or skin care powders, incl. baby powders)	1,990,568	0.3	3,123,185	56.9	0.5
2999.9999 - Confidential transactions	2,459,626	0.4	2,860,235	16.3	0.4
3002.9000 - Human blood; animal blood prepared for therapeutic, prophylactic or diagnostic uses	3,338,669	0.5	2,849,501	-14.7	0.4
9018.9000 - Instruments and appliances used in medical, surgical or veterinary sciences, n.e.s.	3,424,823	0.5	2,714,372	-20.7	0.4
8406.9010 - Parts of steam and other vapour turbines, weighing > 5000 kg each, n.e.s.	3,190,305	0.5	2,634,047	-17.4	0.4
9102.2900 - Wrist-watches, whether or not incorporating a stop-watch facility, with hand winding only (excl. those of precious metal or of metal clad with precious metal)	1,235,186	0.2	2,225,811	80.2	0.3
1901.1014 - Food preparations for infant use, meet to the basic criteria of heading 1901, put up for retail sale, containing goods of headings 0401 to 0404, containing > 6 % but =< 12 % by weight of milkfat	2,445,205	0.4	2,182,888	-10.7	0.3
8523.4900 - Optical media for the recording of sound or of other phenomena (excl. unrecorded and goods of chapter 37)	1,474,973	0.2	2,174,298	47.4	0.3

Πηγές: *Eidgenössische Zollverwaltung EZV*

* Χρυσός σε ράβδους, πολύτιμα μέταλλα, νομίσματα, πολύτιμοι λίθοι, έργα τέχνης και αντίκες.

2.1.2 Εμπόριο υπηρεσιών

Το ισοζύγιο υπηρεσιών Ελλάδας-Ελβετίας είναι ελλειμματικό κατά την τελευταία πενταετία, με το έλλειμμα να διευρύνεται προοδευτικά. Το 2021 η Ελλάδα εισέπραξε από την Ελβετία 411 εκατ. ευρώ για την παροχή των υπηρεσιών της και δαπάνησε 574 εκατ. ευρώ για ελβετικές υπηρεσίες, -162 εκατ. ευρώ περισσότερα απ'όσα εισέπραξε.

Πίνακας 25: Ισοζύγιο υπηρεσιών Ελλάδος-Ελβετίας

(σε CHF)	2017	2018	2019	2020	2021
Εισπράξεις (αξία)	545,362,888	561,437,786	542,539,155	439,670,074	411,442,221
Πληρωμές (αξία)	564,729,413	589,353,309	608,306,697	569,452,941	574,351,304
Ισοζύγιο υπηρεσιών (αξία)	-19,366,526	-27,915,523	-65,767,542	-129,782,867	-162,909,084

Πηγές: *Schweizerische Nationalbank (SNB)*

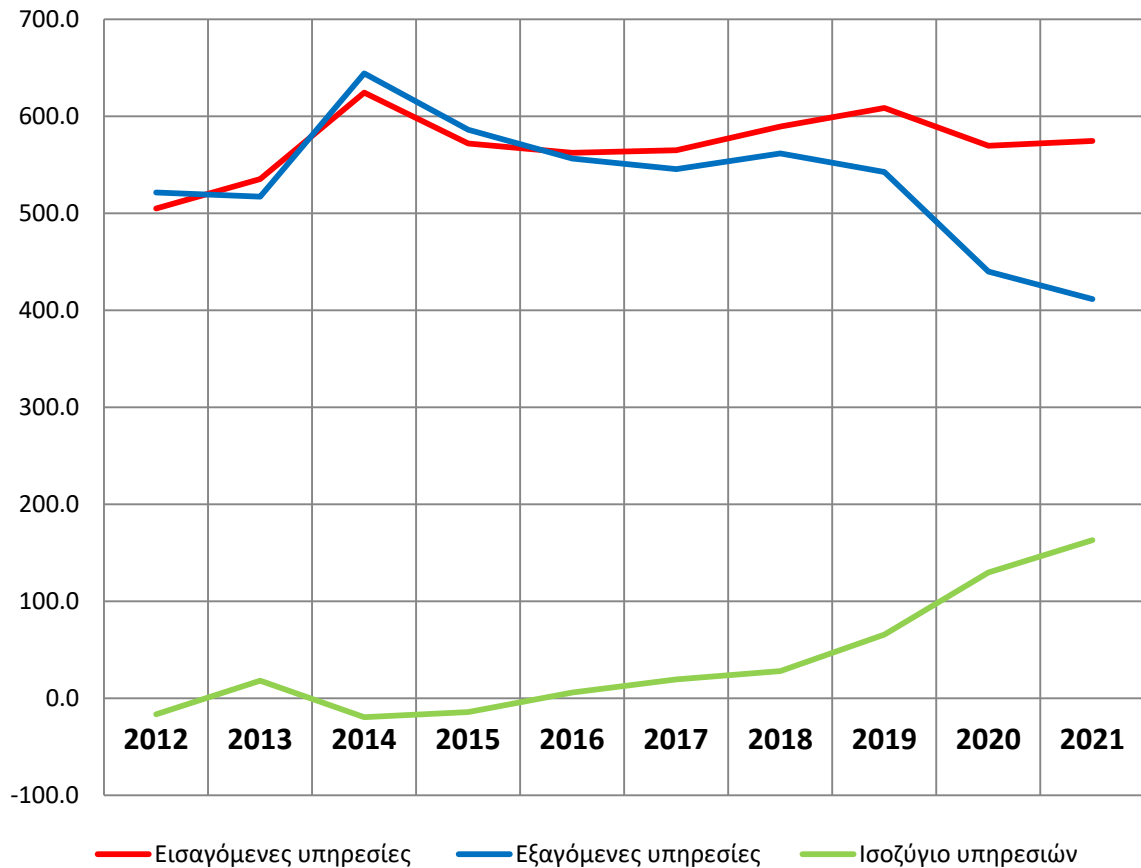
Εξετάζοντας, όπως και στην περίπτωση των αγαθών, την τελευταία (διαθέσιμη) εννιαετία, 2012-2021 (βλ. Πιν. 26 και Εικ. 4), παρατηρεί κανείς ότι η εικόνα αυτή δεν ίσχυε πάντοτε και ότι κάποια έτη, μάλιστα, η εικόνα ήταν και αντεστραμμένη με θετικό ισοζύγιο υπέρ της Ελλάδος (2012: +16,5 εκ. €, 2014: +19,6 εκ. €, 2015: +14,3 εκ. €). Μετά το 2017 το έλλειμμα διευρύνεται διαρκώς, έχοντας περίπου οκταπλασιαστεί από το 2017, με τις ελληνικές εξαγόμενες υπηρεσίες να συρρικνώνονται σημαντικά, ιδίως κατά την τελευταία διετία της πανδημίας.

Πίνακας 26: Ισοζύγιο υπηρεσιών Ελλάδας – Ελβετίας, 2012-2021

(αξία σε εκατ. €)	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Εισπράξεις (αξία)	521.5	517.0	644.0	586.0	556.3	545.4	561.4	542.5	439.7	411.4
Μεταβολή %	---	-0.9%	24.6%	-9.0%	-5.1%	-2.0%	2.9%	-3.4%	-19.0%	-6.4%
Πληρωμές (αξία)	505.0	535.1	624.4	571.7	562.3	564.7	589.4	608.3	569.5	574.4
Μεταβολή %	---	6.0%	16.7%	-8.4%	-1.6%	0.4%	4.4%	3.2%	-6.4%	0.9%
Ισοζύγιο υπηρεσιών (αξία)	+16.5	-18.1	+19.6	+14.3	-6.0	-19.4	-27.9	-65.8	-129.8	-162.9
Μεταβολή %	---	-209.5%	-208.3%	-26.8%	-141.8%	222.9%	44.1%	135.6%	97.3%	25.5%

Πηγές: *Schweizerische Nationalbank (SNB)*

Εικ. 4: Ισοζύγιο υπηρεσιών Ελλάδας-Ελβετίας, 2012-2021, σε εκατ. ευρώ

2.1.2.1 Ελληνικές Εισπράξεις

Παρά τη συνέχιση της πανδημίας το 2021, η πρώτη κατηγορία των Ταξιδιωτικών υπηρεσιών σημείωσε αύξηση +10,7%, επεκτείνοντας το μερίδιό της σε 31,7% από 26,8% την προηγούμενη χρονιά. Την μεγαλύτερη αύξηση σημείωσε η κατηγορία των Τεχνικών, εμπορικών και άλλων επιχειρηματικών υπηρεσιών με +83,3%, ακολουθούμενη από εκείνη των Χρεώσεων για τη χρήση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας (Royalties) με +30,2% και των Συμβουλευτικών υπηρεσιών με +14,9%. Θετικό πρόσημο σημείωσαν οι Υπηρεσίες μεταφορών με +6,5% και οι Χρηματοοικονομικές υπηρεσίες με +2,9%. Αντιθέτως, μεγάλες απώλειες σημείωσαν η δεύτερη, Λοιπές υπηρεσίες, και η τρίτη κατηγορία, Υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών, πληροφορικής και πληροφόρησης, με -22,5% και -43,9%, αντίστοιχα. Αρνητική ήταν και η εξέλιξη στη μικρότερη κατηγορία των ασφαλιστικών και συνταξιοδοτικών υπηρεσιών με -18,2%. Επισημαίνεται, από μέρους μας, η ανυπαρξία παρεχόμενων ελληνικών υπηρεσιών στην Έρευνα και Ανάπτυξη.

Πίνακας 27: Εισπράξεις της Ελλάδας από την Ελβετία

	2020		2021		Μεταβολή στην αξία
	Αξία σε CHF	% στο σύνολο	Αξία σε CHF	% στο σύνολο	
Υπηρεσίες με βάση την κωδικοποίηση BPM6					
Ταξιδιωτικές υπηρεσίες	117,810,635	26.8%	130,449,574	31.7%	10.7%
Λοιπές υπηρεσίες	97,551,592	22.2%	75,559,061	18.4%	-22.5%
Υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών, πληροφορικής και πληροφόρησης	99,868,113	22.7%	56,025,832	13.6%	-43.9%
Συμβουλευτικές Υπηρεσίες	29,752,736	6.8%	34,196,958	8.3%	14.9%
Υπηρεσίες μεταφορών	30,381,139	6.9%	32,364,597	7.9%	6.5%
Χρεώσεις για τη χρήση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας (Royalties)	19,471,109	4.4%	25,343,722	6.2%	30.2%
Τεχνικές, εμπορικές και άλλες επιχειρηματικές υπηρεσίες	8,930,279	2.0%	16,372,786	4.0%	83.3%
Χρηματοοικονομικές	4,618,447	1.1%	4,743,926	1.2%	2.7%
Ασφαλιστικές και συνταξιοδοτικές	1,580,701	0.4%	1,293,369	0.3%	-18.2%
Έρευνα και Ανάπτυξη	0	0.0%	0	0.0%	----
ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΑΓ. ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	439,670,074	100.0%	411,442,221	100.0%	-6.4%

Πηγές: Schweizerische Nationalbank (SNB)

2.1.2.2 Τουριστικές αφίξεις

Η σημαντική αύξηση των ελληνικών εισπράξεων από Ταξιδιωτικές υπηρεσίες απεικονίζεται επιπρόσθετα και στον ακόλουθο πίνακα με τις τουριστικές αφίξεις από Ελβετία. Η επανάκαμψη από το δυσμενές, λόγω πανδημίας, 2020 είναι εντυπωσιακή (+129,7%), με τον αριθμό των Ελβετών τουριστών να φτάνει σχετικά κοντά στο προ πανδημίας επίπεδο. Σημειώνεται ότι τα τελευταία χρόνια (προ πανδημίας) ο αριθμός των ελβετικών αφίξεων κυμαινόταν ετησίως σταθερά πάνω από τις 500.000, το οποίο είναι ιδιαίτερα σημαντικό για μία χώρα των 8,5 εκατ. κατοίκων, επιβεβαιώνοντας πως η Ελλάδα ανήκει στους πιο δημοφιλείς τουριστικούς προορισμούς των Ελβετών.

Το γεγονός αυτό τεκμηριώνεται και από το δεδομένο πως κατά τα δύο έτη της πανδημίας το μερίδιο των Ελβετών τουριστών επί του συνόλου αυξήθηκε κατά 60%, από 1,72% το 2019 σε 2,75% το 2021, το οποίο αποτελεί επίσης δείγμα της ισχυρής εμπιστοσύνης που δείχνουν οι Ελβετοί τουρίστες στη λήψη των ελληνικών ταξιδιωτικών υπηρεσιών.

Πίνακας 28: Τουριστικές αφίξεις στην Ελλάδα από την Ελβετία

	2017	2018	2019	2020	2021
Αφίξεις από την Ελβετία στην Ελλάδα	448.932	520.814	540.488	175.733	403.667
Ποσοστό στο σύνολο των αφίξεων	1.65%	1.73%	1.72%	2.38%	2.75%
Μεταβολή	+2.55%	+16.01%	+3.78%	-67,49%	+129.70%

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

*Τα στοιχεία για την Κρουαζιέρα δεν περιλαμβάνονται

2.1.2.3 Ελληνικές Πληρωμές

Σχετικά σταθερό παρέμεινε το 2021 το επίπεδο των εισαγόμενων, από την Ελβετία, υπηρεσιών σημειώνοντας συνολικά οριακή αύξηση +0,9%. Οι δύο μεγαλύτερες κατηγορίες, Χρηματοοικονομικές υπηρεσίες και Χρεώσεις για τη χρήση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας (Royalties), συγκέντρωσαν μαζί το 58,1% του όγκου των παρεχόμενων, από την Ελβετία, υπηρεσιών, βελτιώνοντας τη θέση τους με αυξήσεις +4,4% και +15,9%, αντίστοιχα. Τις μεγαλύτερες αυξήσεις σημείωσαν οι Συμβουλευτικές υπηρεσίες με +30,0% και οι Λοιπές υπηρεσίες με +28,3%. Η θετική εικόνα συμπληρώνεται από τις Τεχνικές, εμπορικές και άλλες επιχειρηματικές υπηρεσίες με +13,2% και Ασφαλιστικές και συνταξιοδοτικές υπηρεσίες με +3,3%.

Όλη αυτή η θετική εικόνα σχεδόν αντισταθμίστηκε το 2021 από την υποχώρηση κατά -40,1% του τομέα των Υπηρεσιών τηλεπικοινωνιών, πληροφορικής και πληροφόρησης και των Υπηρεσιών μεταφορών κατά -16,8%. Αντίστοιχα σημαντική ήταν και η υποχώρηση των μεριδίων τους επί του συνόλου σε 8,4% από 14,1% και σε 10,0% από 12,2%, αντίστοιχα. Οριακά αρνητικά κατέληξε η λήψη ελβετικών ταξιδιωτικών υπηρεσιών με -1,9%. Και εδώ, επισημαίνεται, από μέρους μας, η ανυπαρξία ληφθεισών ελβετικών υπηρεσιών στην Έρευνα και Ανάπτυξη.

Πίνακας 29: Πληρωμές της Ελλάδας στην Ελβετία

	2019		2020		Μεταβολή στην αξία
	Αξία σε CHF	% στο σύνολο	Αξία σε CHF	% στο σύνολο	
Υπηρεσίες με βάση την κωδικοποίηση BPM6					
Χρηματοοικονομικές	169,585,965	29.8%	177,038,175	30.8%	4.4%
Χρεώσεις για τη χρήση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας (Royalties)	135,360,644	23.8%	156,882,435	27.3%	15.9%
Λοιπές υπηρεσίες	51,411,972	9.0%	65,946,498	11.5%	28.3%
Υπηρεσίες μεταφορών	69,210,635	12.2%	57,594,690	10.0%	-16.8%
Υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών, πληροφορικής και πληροφόρησης	80,160,623	14.1%	47,993,428	8.4%	-40.1%
Ταξιδιωτικές υπηρεσίες	24,702,429	4.3%	24,232,809	4.2%	-1.9%
Τεχνικές, εμπορικές και άλλες επιχειρηματικές υπηρεσίες	20,962,452	3.7%	23,731,989	4.1%	13.2%
Συμβουλευτικές Υπηρεσίες	8,331,340	1.5%	10,833,583	1.9%	30.0%
Ασφαλιστικές και συνταξιοδοτικές	8,999,757	1.6%	9,299,932	1.6%	3.3%
Έρευνα και Ανάπτυξη	0	0.0%	0	0.0%	---
ΣΥΝΟΛΟ ΕΙΣΑΓ. ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	569,452,941	100.0%	574,351,304	100.0%	0.9%

Πηγές: Schweizerische Nationalbank (SNB)

2.2 Άμεσες επενδύσεις

Υφίσταται μεγάλη απόκλιση μεταξύ ελβετικών και ελληνικών στατιστικών στοιχείων που αφορούν στις επενδύσεις εκατέρωθεν, οι οποίες μπορεί να οφείλονται, ξεχωριστά ή σωρευτικά, σε διάφορους λόγους: κάλυψης πληθυσμού, αποτίμησης και μεθοδολογίας.

2.2.1 Επενδύσεις της Ελλάδας στην Ελβετία

Ελβετικά στοιχεία δεν υφίστανται, όμως ο συγκεκριμένος λόγος (βλ. αστερίσκο σχετικού πίνακα) υποδηλώνει πως πρέπει να είναι πολύ πεπερασμένος ο αριθμός των όποιων Ελλήνων επενδυτών στην Ελβετία, με αποτέλεσμα η δημοσίευση σχετικών στοιχείων να αποκαλύψει την ταυτότητά τους, το οποίο απαγορεύεται από την ελβετική νομοθεσία.

Τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος δείχνουν για την τελευταία εξαετία αύξηση του αποθέματος των ελληνικών επενδύσεων στην Ελβετία, μετά το 2017, αλλά με αρνητική ροή από Ελβετία προς Ελλάδα, μετά το 2019, υποδηλώνοντας κινήσεις αποεπένδυσης.

Ωστόσο, κοινό συμπέρασμα είναι πως οι ελληνικές Ξένες Άμεσες Επενδύσεις στην Ελβετία είναι, συγκριτικά με τις ελβετικές στην Ελλάδα, αμελητέες έως ανύπαρκτες.

Πίνακας 30: Επενδύσεις της Ελλάδας στην Ελβετία

	2016	2017	2018	2019	2020
Ροές*	ins	ins	ins	ins	ins
Απόθεμα*	ins	ins	ins	ins	ins

Πηγές: *Schweizerische Nationalbank (SNB)*

*Ο αριθμός των ελληνικών ΑΞΕ στην Ελβετία είναι πολύ μικρός (<5) ή μηδενικός και επομένως η δημοσίευση των στοιχείων αυτών απαγορεύεται από την εγχώρια ελβετική νομοθεσία.

Πίνακας 31α: Επενδύσεις της Ελλάδας στην Ελβετία

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ροές (σε ευρώ)	-735,210	20,032,600	4,486,147	-5,739,306	-1,329,410	-3,630,568
Απόθεμα (σε εκατ. ευρώ)	1	77	86	91	99	n/a

Πηγή: *Τράπεζα της Ελλάδος*

*Προσωρινά στοιχεία

2.2.2 Επενδύσεις της Ελβετίας στην Ελλάδα

Σύμφωνα με τα ελβετικά στοιχεία, το 2020, την πλέον πρόσφατη χρονιά διαθέσιμων στοιχείων, το απόθεμα των ελβετικών ΑΞΕ στην Ελλάδα ανήλθε σε 1,195 δις. ελβετικά φράγκα, επιστρέφοντας σχεδόν στο επίπεδο του 2016, το ελάχιστο της πενταετίας 2016-2020. Το μέγιστο καταγράφηκε το 2017, με απόθεμα ΑΞΕ 1,420 δις. ελβετικά φράγκα. Οι ροές είναι επίσης αρνητικές από το 2018 και μετά, όχι όμως στον βαθμό παλαιότερων ετών. Τα ελβετικά στοιχεία ενδεχομένως καταδεικνύουν πως οι ελβετικές ΑΞΕ στην Ελλάδα πιθανώς βαίνουν μειούμενες, καθώς η πτωτική τάση προηγείται της πανδημίας.

Τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος δείχνουν διαρκή αύξηση των τελευταίων ετών του αποθέματος των ελβετικών ΑΞΕ στην Ελλάδα, με εξαίρεση το 2020, όταν το απόθεμα αξίας 2,644 δις. ευρώ μειώθηκε κατά -16,6% από το προηγούμενο έτος. Οι ροές ανήλθαν, το 2020, σε 468,6 εκατ. ευρώ και το 2021 μειώθηκαν οριακά, κατά -1,9%, σε 459,6 εκατ. ευρώ. Οι αυξομειώσεις των ροών είναι διαχρονικά πιο ακανόνιστες.

Υπάρχουν δεκάδες ελβετικών επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα. Ενδεικτικά, ορισμένες από αυτές είναι: Novartis, UBS, Credit Suisse, Roche, Kraft/Suchard, Atel, Nestlé, Alpiq, Egon Zehnder, Atel. Aco, Frnake, Sika, Schindler, Serono, Syngenta, ABB, Kuoni, Landis & Gyr, Publicitas, Roche, SGS, The Swatch Group.

Πίνακας 32: Επενδύσεις της Ελβετίας στην Ελλάδα

(σε CHF)	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ροές	-376,999,885	184,665,694	-46,231,911	-52,983,319	-15,315,449	n/a
Απόθεμα*	1,144,320,370	1,419,591,003	1,344,165,993	1,228,990,955	1,195,012,419	n/a

Πηγές: Schweizerische Nationalbank (SNB)

*Μειωμένες τιμές σε σύγκριση με τα προηγούμενα έτη κατόπιν αναθεώρησης, το 2020, των στοιχείων της περιόδου 2008-2018.

Πίνακας 33α: Επενδύσεις της Ελβετίας στην Ελλάδα

(σε ευρώ)	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ροές	137,684,816	753,444,494	468,375,012	196,525,776	468,606,832 ⁺	459,555,456 ⁺
Απόθεμα*	1,829,841,620	2,841,882,456	3,106,049,540	3,169,274,872	2,643,632,075	n/a

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

⁺Προσωρινά στοιχεία

*Στα αποθέματα ΞΑΕ 2017, 2018 και 2019 προστέθηκαν και οι επενδύσεις σε ακίνητη περιουσία. Ο υπολογισμός έγινε βάσει των σωρευτικών ροών που ανατιμήθηκαν σύμφωνα με τους διαθέσιμους δείκτες τιμών των ακινήτων.

2.3 Θεσμικό πλαίσιο οικονομικής συνεργασίας Ελλάδας – Ελβετίας

2.3.1 Διμερές θεσμικό πλαίσιο

- Αεροπορικές Γραμμές Α.Ν. 937/ΦΕΚ Α΄/95/20.04.1949 (Αθήνα, 26.05.1948).
- Συμφωνία Απαλλαγής Διπλής Φορολογίας Εισοδημάτων πλοίων ή αεροσκαφών (Αθήνα, 12.06.1962) Ν.4296/ΦΕΚ 70/27.05.1963.
- Συμφωνία αφορούσα τις διεθνείς οδικές μεταφορές Ελλάδος–Ελβετίας (Αθήνα, 08.08.1970), Ν.Δ.945/ΦΕΚ 162/01.01.1971.
- Σύμβαση για την αποφυγή της διπλής φορολογίας αναφορικά με τους φόρους εισοδήματος (Βέρνη, 16.06.1983) Ν1502/ΦΕΚ192/28.11.1984.
- Την 27η Δεκεμβρίου 2011, το υπογραφέν στη Βέρνη την 4η Νοεμβρίου 2010 Πρωτόκολλο Ελλάδας–Ελβετίας, το οποίο τροποποιεί την από 16ης Ιουνίου 1983

Σύμβαση Αποφυγής Διπλής Φορολογίας, ετέθη, δι' ανταλλαγής εκατέρωθεν επιστολών, σε ισχύ. Κατόπιν πρότασης της ελβετικής πλευράς προς το Υπουργείο Οικονομικών υιοθετήθηκε δι' ανταλλαγής επιστολών ερμηνευτικός κανόνας αναφορικά με τη νέα διάταξη (παρ. 4, εδάφιο β' του Πρωτοκόλλου της ΣΑΔΦ) περί ανταλλαγής πληροφοριών, προκειμένου να μην υφίσταται απόκλιση από τους κανόνες του ΟΟΣΑ. Το Πρόσθετο Πρωτόκολλο κυρώθηκε και από τις δύο πλευρές και ετέθη σε ισχύ την 17.01.2013, αλλά με αναδρομική εφαρμογή των διατάξεων από 01.01.2012.

- Μνημόνιο Κατανόησης διμερούς συνεργασίας Ελλάδος–Ελβετίας σε θέματα ενέργειας και περιβάλλοντος (2012).

2.3.2 Εισαγωγές/εξαγωγές με την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ)

Το εξωτερικό εμπόριο μεταξύ της Ελβετίας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) διέπεται από Συμφωνία Ελεύθερου Εμπορίου (FTA). Η συμφωνία αυτή συμπληρώθηκε το 1999 και το 2004 από τις Διμερείς Συμφωνίες I και II.

[Πλήρης κατάλογος \(στην γερμανική\) του διμερούς συμβατικού πλαισίου ΕΕ-Ελβετίας](#)

Οι Συμφωνίες Ελεύθερου Εμπορίου μεταξύ της Ελβετίας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης επιτρέπουν στις ελβετικές εταιρείες να εισάγουν ή να εξάγουν ορισμένα βιομηχανικά προϊόντα χωρίς δασμούς. Οι εισαγωγές και εξαγωγές γεωργικών προϊόντων αποτελούν αντικείμενο πολλών διμερών συμφωνιών.

- **Συμφωνίες Ελεύθερου Εμπορίου μεταξύ της Ελβετίας και της ΕΕ**

Η Συμφωνία Ελεύθερου Εμπορίου του 1972 μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελεύθερων Συναλλαγών (ΕΖΕΣ), της οποίας η Ελβετία είναι μέλος, και της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (ΕΟΚ) επιτρέπει στις ελβετικές εταιρείες να εξάγουν ορισμένα βιομηχανικά προϊόντα στην ΕΕ και να τα εισάγουν από αυτήν ατελώς.

[Συμφωνία ελευθέρων συναλλαγών της 22ας Ιουλίου 1972 μεταξύ της Ελβετίας και της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας \(PDF, 152 kB, 13.11.2019\)](#)

Ο κανονισμός εφαρμόζεται μόνο στα εμπορεύματα που πληρούν τις απαιτήσεις καταγωγής που ορίζονται στη συμφωνία και συνοδεύονται από πιστοποιητικό κυκλοφορίας. Έτσι, ένα προϊόν που κατασκευάζεται στην Κίνα και εισάγεται στη Γαλλία και στη συνέχεια μεταπωλείται στην Ελβετία από τον Γάλλο προμηθευτή υπόκειται σε δασμούς όταν εισάγεται στην Ελβετία.

- **Διμερείς συμφωνίες για γεωργικά προϊόντα**

Τα γεωργικά προϊόντα εξαιρούνται από τη Συμφωνία Ελεύθερων Συναλλαγών μεταξύ της ΕΕ και της Ελβετίας του 1972. Ωστόσο, το εμπόριο των προϊόντων αυτών διευκολύνεται από τη συμφωνία της 21ης Ιουνίου 1999, η οποία υπογράφηκε στο πλαίσιο των Διμερών Συμφωνιών I. Η συμφωνία προβλέπει ιδίως τα εξής:

- Εισαγωγικές ποσοστώσεις και απαλλαγές από δασμούς, κυρίως στους τομείς των τυριών, των οπωροκηπευτικών, των κηπευτικών, του κρέατος και των οινικών προϊόντων.

- Η άρση των τεχνικών εμποδίων στο εμπόριο για ομάδες προϊόντων όπως ο οίνος και τα οινοπνευματώδη ποτά, τα προϊόντα βιολογικής καλλιέργειας, τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα, οι ζωοτροφές, τα τρόφιμα ζωικής προέλευσης και οι σπόροι. Επιπλέον, οι κτηνιατρικοί έλεγχοι στα σύνορα καταργήθηκαν το 2009.

[Συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας σχετικά με τις Συναλλαγές Γεωργικών Προϊόντων \(PDF, 1 MB, 13.11.2019\)](#)

- **Συμφωνία ελευθέρων συναλλαγών για μεταποιημένα γεωργικά προϊόντα**

Η τελωνειακή μεταχείριση των μεταποιημένων γεωργικών προϊόντων, όπως η σοκολάτα ή ο καφές, ρυθμίζεται στο πρωτόκολλο αριθ. 2 της Συμφωνίας Ελεύθερων Συναλλαγών μεταξύ της Ελβετίας και της ΕΕ του 1972. Το πρωτόκολλο αριθ. 2 προβλέπει απαλλαγή από δασμούς για μεγάλο αριθμό αυτών των προϊόντων. Περισσότερες πληροφορίες για το θέμα αυτό μπορείτε να βρείτε στο κείμενο της συμφωνίας.

[Πρωτόκολλο αριθ. 2 της 22ας Ιουλίου 1972 για ορισμένα μεταποιημένα γεωργικά προϊόντα\(PDF, 184 kB, 13.11.2019\)](#)

- **Συμφωνία για τη διευκόλυνση των τελωνείων και την τελωνειακή ασφάλεια**

Την 1η Ιανουαρίου 2011, η ΕΕ εξέδωσε διαταγή που απαιτεί από τις τρίτες χώρες να κοινοποιούν εκ των προτέρων τις εισαγωγές και εξαγωγές αγαθών για λόγους ασφαλείας (κανόνας 24 ωρών). Ωστόσο, οι ελβετικές εταιρείες δεν δεσμεύονται από αυτούς τους νέους κανόνες χάρη στην αναθεώρηση της συμφωνίας του 1990 για τη διευκόλυνση και την ασφάλεια των τελωνείων.

[Συμφωνία της 25ης Ιουνίου 2009 μεταξύ της Ελβετικής Συνομοσπονδίας και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας για τη διευκόλυνση των ελέγχων και διατυπώσεων στις εμπορευματικές μεταφορές και για τα τελωνειακά μέτρα ασφαλείας](#)

- **MRA Ελβετίας - ΕΕ**

Η [Συμφωνία Αμοιβαίας Αναγνώρισης \(MRA\) σχετικά με την αξιολόγηση της πιστότητας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας](#) τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιουνίου 2002 ως μέρος της δέσμης επτά Διμερών Συμφωνιών Ι. Το MRA είναι ένα μέσο για τη μείωση των τεχνικών εμποδίων στο εμπόριο στην εμπορία πολλών βιομηχανικών προϊόντων μεταξύ της Ελβετίας και της ΕΕ. Ισχύει για τους σημαντικότερους τομείς προϊόντων (π.χ. μηχανήματα, ηλεκτρικές συσκευές, δομικά προϊόντα, ανελκυστήρες, βιοκτόνα). Σε όρους αξίας, η συμφωνία καλύπτει περίπου τα δύο τρίτα του εμπορίου βιομηχανικών προϊόντων μεταξύ της Ελβετίας και της ΕΕ. Μετά τη διακοπή στο 26.5.2021 των διαπραγματεύσεων ΕΕ-Ελβετίας για την Θεσμική Συμφωνία Πλαίσιο (IFA), η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αρνείται την ανανέωση μεμονωμένων διμερών Συμφωνιών με την Ελβετία, με αποτέλεσμα η συγκεκριμένη να εκπνεύσει, χωρία να ανανεωθεί, προσδίδοντας στην Ελβετία καθεστώς τρίτης χώρας στο ζήτημα αυτό.

2.4 Απολογισμός δράσεων οικονομικής διπλωματίας 2021

Το Γραφείο ΟΕΥ Βέρνης επαναλειτούργησε ξανά στις 11.07.2020, μετά από 12 έτη αναστολής της λειτουργίας του. Αυτό σημαίνει ότι κατά τη διάρκεια του 2021 οι δράσεις εστίασαν κυρίως στη δημιουργία και επικαιροποίηση αξιόπιστων βάσεων δεδομένων με στοιχεία επικοινωνίας εδώ ελληνικών ή ελβετικών εταιρειών, καθώς και επίκαιρα στοιχεία επικοινωνίας θεσμικών συνομιλητών του Γραφείου (υπουργεία, υπηρεσίες, επιμελητήρια, φορείς, σύνδεσμοι κτλ.). Άρα, η απαραίτητη δικτύωση του Γραφείου, που θα οδηγήσει και στην επιτυχημένη υλοποίηση μελλοντικών σχεδιασμών, συνεχίζει να οικοδομείται συστηματικά. Για το 2021, η παραπάνω δράση κατέλαβε το μεγαλύτερο μέρος του σχεδιασμού και των δραστηριοτήτων του Γραφείου, καθώς η πανδημία του κορονοϊού με την απαγόρευση της κυκλοφορίας που επικράτησε, κατέστησε τις δια ζώσης επαφές ανύπαρκτες.

2.4.1 Ενέργειες για την υποστήριξη των Κλάδων Ενδιαφέροντος που δηλώθηκαν στον Προγραμματισμό

A/A	Κλάδοι Ενδιαφέροντος	Τρόπος υποστήριξης
1	Φαρμακευτικά Προϊόντα	- Εθνική συμμετοχή HBIO σε SWISS BIOTECH DAY (7.9.2021). - Εξαιτίας της πανδημίας ακυρώθηκαν οι περισσότερες εμπορικές εκθέσεις και επιχειρηματικές αποστολές του κλάδου εκατέρωθεν.
2	Ιατρικά Μηχανήματα & Συσκευές	- Εξαιτίας της πανδημίας ακυρώθηκαν οι περισσότερες εμπορικές εκθέσεις και επιχειρηματικές αποστολές του κλάδου εκατέρωθεν.
3	Τρόφιμα – Ποτά	- Στήριξη δράσης προώθησης ελληνικών οίνων (Ι. ΠΑΠΑΔΟ-ΠΟΥΛΟΣ-Ι.ΚΑΛΑΪΤΥΙΔΗΣ Ο.Ε., 8.7.2021). Αποστολή Έκθεσης Υλοποίησης Δράσης προς ΥΠΑΑΤ. - Εξαιτίας της πανδημίας ακυρώθηκαν οι περισσότερες εμπορικές εκθέσεις και επιχειρηματικές αποστολές εκατέρωθεν. - Παρά το ως άνω γεγονός, συνεχίζεται η συλλογή δεδομένων

		(βλ. και σημείο 2.1.3 “Berner Weinmesse”) για την σύνταξη μελέτης για την οινική αγορά στην Ελβετία εντός του 2022.
--	--	---

2.4.2 Δράσεις που πραγματοποιήθηκαν για προσέλκυση Επενδύσεων και επιχειρηματική συνεργασία

Στο πλαίσιο διαμόρφωσης δικτύου επαφών με ελληνικές και ελβετικές εταιρείες και φορείς με δράση στους συναφείς κλάδους σημείου 2.4.1 και με σκοπό α) την προβολή της ελληνικής έρευνας και τεχνολογίας, β) την εξεύρεση συνεργασιών με ελβετικές εταιρείες είτε για χρηματοδότηση ελληνικών καινοτομικών προϊόντων, είτε για αξιοποίηση αποτελεσμάτων αυτής από την ελβετική παραγωγή, είτε δημιουργίας κοινών επιχειρήσεων και γ) τη διασύνδεση έρευνας με ελβετικούς φορείς και πανεπιστήμια, το Γραφείο προέβη στις ακόλουθες δράσεις, παρά τις δυσχερείς συνθήκες λόγω πανδημίας:

- ✓ Διαμόρφωση δικτύου επαφών με ελληνικές και ελβετικές εταιρείες και φορείς με δράση στους συναφείς κλάδους.
 - Συνάντηση με Head International Programmes, INNOSUISSE - Swiss Innovation Agency.
 - Συνάντηση με Head of start-up and innovation programs, FONGIT.
 - Επί τόπου στήριξη συμμετοχής HBIO και δικτύωση με συναφείς ελβετικούς φορείς στην SWISS BIOTECH DAY 2021.
 - Στήριξη της πρώτης επίσημης συμμετοχής (διαδικτυακά) του SWISSBIO στο 2ο HBIO Forum (Αθήνα, 4-5.11.2021).
 - Συνάντηση με Senior Project Manager Foreign Investment, Bern Economic Development Agency, Kanton Bern.
 - Προετοιμασία συνάντησης με Γραφείο Αντιπροέδρου Switzerland – Global Enterprise. (Εν λόγω προγραμματισμένη συνάντηση για τον Δεκ 2021, αναβλήθηκε λόγω πανδημίας για το α' τρίμηνο 2022)
- ✓ Προβολή της ελληνικής έρευνας και τεχνολογία και εξεύρεση συνεργασιών με ελβετικές εταιρείες είτε για χρηματοδότηση ελληνικών καινοτομικών προϊόντων, είτε για αξιοποίηση αποτελεσμάτων αυτής από την ελβετική παραγωγή, είτε δημιουργίας κοινών επιχειρήσεων. Διασύνδεση έρευνας με ελβετικούς φορείς και πανεπιστήμια.
 - Συνάντηση με VP Strategic Relations, CSEM.
 - Συναντήσεις με SWISSBIO για προετοιμασία Εθνικής Συμμετοχής HBIO στην SWISS BIOTECH DAY 2021.

2.4.3 Επιχειρηματικές Αποστολές που πραγματοποιήθηκαν

- ✓ Συμμετοχή στη διοργάνωση τυχόν προγραμματιζόμενων επιχειρηματικών αποστολών ελληνικών φορέων στην Ελβετία, ειδικά στους ανωτέρω κλάδους.
 - Συναντήσεις με SWISS BIO για προετοιμασία εθνικής συμμετοχής HBIO στην SWISS BIOTECH DAY 2021.
- ✓ Συμμετοχή στην ενδεχόμενη διοργάνωση επιχειρηματικής αποστολής της Hbio στην “Swiss Biotech Day 2021” (Q2 2021).
 - Επί τόπου στήριξη εθνικής συμμετοχής HBIO και δικτύωση με συναφείς ελβετικούς φορείς στην SWISS BIOTECH DAY 2021 (Βασιλεία, 7.9.2021).
- ✓ Συμμετοχή στην ενδεχόμενη διοργάνωση επιχειρηματικής αποστολής της Swiss Biotech Association στην Ελλάδα (Q4 2021).
 - Στήριξη της πρώτης επίσημης συμμετοχής (διαδικτυακά) του SWISSBIO στο 2ο HBIO Forum (Αθήνα, 4-5.11.2021).
- ✓ Υποστήριξη επισκέψεων ενδιαφερομένων ελληνικών επιχειρήσεων εντός του 2021 με προγραμματισμό επαφών με αρμόδιους κατά περίπτωση φορείς και εγχώριες επιχειρήσεις.
 - Στήριξη δράσης προώθησης ελληνικών οίνων (Ι. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ-Ι.ΚΑΛΑΪΤΥΙΔΗΣ Ο.Ε., 8.7.2021). Αποστολή Έκθεσης Υλοποίησης Δράσης προς ΥΠΑΑΤ.

2.4.4 Λοιπές δράσεις για την Προώθηση Εξαγωγών

- ✓ Δημόσιες σχέσεις με μεγάλες εισαγωγικές επιχειρήσεις.
 - Καλλιέργεια προσωπικών επαφών και επικοινωνίας με όλες τις ελληνικές εισαγωγικές εταιρείες και μεγάλες εισαγωγικές εταιρίες οίνων.
- ✓ Προσπάθεια άμβλυνσης των εμποδίων που αντιμετωπίζουν οι ελληνικές επιχειρήσεις στην εξαγωγική τους προσπάθεια στην Ελβετία, διμερώς ή σε συνεργασία με εδώ Αντιπροσωπεία ΕΕ.
 - (βλ. σημείο 2.4.5)
- ✓ Πρόσκληση επιλεγμένων εγχώριων εισαγωγικών οίκων σε διεθνείς εκθέσεις στην χώρα μας, μερίμνη HELEXPO.
 - Πρόσκληση επιλεγμένων εγχώριων εισαγωγικών οίκων στην έκθεση DETROP Boutique - ARTOZYMA 2022 (26-28/02/2022), μερίμνη HELEXPO.

- ✓ Πρόσκληση επιλεγμένων εγχώριων εισαγωγικών οίκων στις εκθέσεις ATHENS INTERNATIONAL TOURISM & CULTURE EXPO 2021, Build Expo Greece, Διεθνούς Έκθεσης Γούνας Καστοριάς, FOODTECH 2021, ARTOZA 2021.
- ✓ Δημιουργία επαφών με ελβετικές ψηφιακές πλατφόρμες και εκθεσιακούς χώρους για την ένταξη και προώθηση ελληνικών προϊόντων.
 - Διαπραγμάτευση εθνικής συμμετοχής ως “Exclusive Host Country” στην πρώτη διαδικτυακή έκθεση τουρισμού της Ελβετίας “Land in Sicht” (22-25.4.2021).
 - Συνάντηση με διοργανωτές μεγαλύτερης έκθεσης οίνων Κεντρικής Ελβετίας, “Bernese Weinmesse” (Βέρνη, 15-24.10.2021), για προοπτικές και συνθήκες μελλοντικής ελληνικής συμμετοχής.

2.4.5 Δράσεις για την Άρση των Εμποδίων Πρόσβασης στην Αγορά

- ✓ Τυχόν σχετικές δράσεις πραγματοποιούνται πάντοτε σε συνεργασία με την εδώ Αντιπροσωπεία της ΕΕ.
- ✓ Συντονισμός με εδώ Έλληνες εισαγωγείς και επιχειρηματίες για εντοπισμό και καταγραφή επιπλέον εμποδίων πρόσβασης.
- ✓ Συμμετοχή στην πρωτοβουλία Φινλανδίας, Ελλάδας, Βελγίου για τη διερεύνηση και τη διενέργεια συναντήσεων με τον Αναπλ. Γεν. Γραμματέα της Διεθνούς Ταχυδρομικής Ένωσης (UPU) και διευθυντικών στελεχών της Swiss Post για την αδικαιολόγητα χαμηλότερη χρέωση τελών (customs handling fees) από την Swiss Post επί δεμάτων με προέλευση από τις γειτονικές χώρες (DE, FR, IT, AT), εν συγκρίσει με τα λοιπά κ-μ της ΕΕ.
- ✓ Συντονισμός με MA Γενεύης για την επισήμανση του δυσανάλογα μεγάλου ποσοστού λήψης έργων και προμηθειών από ελβετικές εταιρείες, στην έδρα του ΟΗΕ στη Γενεύη.
- ✓ Καταγραφή και επικαιροποίηση εντός του 2021 του καταλόγου Εμποδίων Πρόσβασης στην ελβετική αγορά στο πλαίσιο των τακτικών συναντήσεων των εδώ EU Trade Counselors.

2.4.6 Άλλες ενέργειες, πέραν αυτών που δηλώθηκαν στα κεφάλαια 2.4.1-2.4.5

- ✓ Επίσημη επίσκεψη κ. Υπουργού Εξωτερικών στην Ελβετία (Βέρνη, 11.11.2021)
- ✓ Συντονισμός με ελβετικό ομοσπονδιακό Υφυπουργείο Συγκοινωνιών για την παραλαβή των αναλογούντων ελβετικών αδειών διέλευσης εμπορευματικών μεταφορών.
- ✓ Εκπροσώπηση Ελλάδος στη Γενική Συνέλευση Διακυβερνητικού Οργανισμού Διεθνών Σιδηροδρομικών Μεταφορών (OTIF).
- ✓ Παρουσία Γραφείου σε Διάσκεψη South East European International Institute for Sustainable Technologies (SEEIIST).

3 Συμπεράσματα – προτάσεις

3.1 Προοπτική ανάπτυξης διμερούς εμπορίου αγαθών και υπηρεσιών και προσέλκυσης επενδύσεων

A/A	Κλάδοι ενδιαφέροντος	Ανάλυση – Αιτιολόγηση
1	Καινοτόμος Επιχειρηματικότητα	Χαρτογράφηση του παγκοσμίου κορυφαίου ελβετικού οικοσυστήματος καινοτομίας. Σύσταση, καλλιέργεια και ανάπτυξη δικτύου σε συναφείς τομείς. Κατάλληλη υποστήριξη των ελληνικών συνεργατικών σχηματισμών και επιχειρήσεων, καθώς και οργάνωση στοχευμένων δράσεων για την περαιτέρω προώθησή τους.
2	Βιοτεχνολογία	Δυναμικά αναπτυσσόμενος κλάδος των ελβετικών επιστημών υγείας, ο οποίος μαζί με τα φαρμακευτικά προϊόντα συνεισφέρει σημαντικά στο 44% των ελβετικών εξαγωγών του 2021. Κατάλληλη υποστήριξη των ελληνικών συνεργατικών σχηματισμών και επιχειρήσεων, καθώς και οργάνωση στοχευμένων δράσεων για την περαιτέρω προώθησή τους.
3	Τρόφιμα-Ποτά	Ο κλάδος παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον από πλευράς ελληνικών επιχειρήσεων. Αντιμετωπίζει σημαντικούς περιορισμούς και ανταγωνισμό στην Ελβετία, ωστόσο αποτελεί πεδίο δραστηριότητας με ξεκάθαρα περιθώρια περαιτέρω διεύρυνσης.

3.2 Προτάσεις δράσεων ενίσχυσης εξωστρέφειας

3.2.1 Δράσεις για Επενδύσεις και Επιχειρηματική Συνεργασία

- Ιδιαίτερη έμφαση στην υποστήριξη διασύνδεσης και συνεργασίας του Enterprise Greece με τον ομόλογο ελβετικό φορέα Switzerland Global Enterprise.
- Υποστήριξη συμμετοχής Enterprise Greece σε εκθέσεις στην περιοχή αρμοδιότητας του Γραφείου.
- Διαμόρφωση δικτύου επαφών με ελληνικές και ελβετικές εταιρείες και φορείς με δράση στους συναφείς κλάδους.
- Προβολή της ελληνικής έρευνας και τεχνολογία και εξεύρεση συνεργασιών με ελβετικές εταιρείες είτε για χρηματοδότηση ελληνικών καινοτομικών προϊόντων,

είτε για αξιοποίηση αποτελεσμάτων αυτής από την ελβετική παραγωγή, είτε δημιουργίας κοινών επιχειρήσεων. Διασύνδεση έρευνας με ελβετικούς φορείς και πανεπιστήμια.

3.2.2 Δράσεις για Επιχειρηματικές Αποστολές

- Συμμετοχή στη διοργάνωση τυχόν προγραμματιζόμενων επιχειρηματικών αποστολών ελληνικών φορέων στην Ελβετία, ειδικά στους ανωτέρω κλάδους.
- Συμμετοχή στη διοργάνωση εκδήλωσης “partnering” των μελών της Hbio στην Ελβετία (Q1 2022).
- Συμμετοχή στην διοργάνωση επιχειρηματικής αποστολής της Hbio στην “Swiss Biotech Day 2022” (Q2 2022).
- Συμμετοχή στην ενδεχόμενη διοργάνωση επιχειρηματικής αποστολής της Swiss Biotech Association στην Ελλάδα (Q3 2022).
- Υποστήριξη επισκέψεων ενδιαφερομένων ελληνικών επιχειρήσεων εντός του 2022 με προγραμματισμό επαφών με αρμόδιους, κατά περίπτωση, φορείς και εγχώριες επιχειρήσεις.
- Συμμετοχή στη διοργάνωση τυχόν προγραμματιζόμενων ελβετικών επιχειρηματικών αποστολών στην Ελλάδα κατά τη διάρκεια του 2022.

3.2.3 Λοιπές δράσεις για την Προώθηση Εξαγωγών

- Υποστήριξη διοργάνωσης και υλοποίησης στην Ελβετία των δράσεων προώθησης ελληνικού οίνου από το Enterprise Greece και την ΕΔΟΑΟ.
- Υποστήριξη συμμετοχής Enterprise Greece στις εκθέσεις περιοχής αρμοδιότητας Γραφείου ΟΕΥ.
- Δημόσιες σχέσεις με μεγάλες εισαγωγικές επιχειρήσεις.
- Προσπάθεια άμβλυνσης των εμποδίων που αντιμετωπίζουν οι ελληνικές επιχειρήσεις στην εξαγωγική τους προσπάθεια στην Ελβετία, διμερώς ή σε συνεργασία με εδώ Αντιπροσωπεία ΕΕ.
- Πρόσκληση επιλεγμένων εγχώριων εισαγωγικών οίκων σε διεθνείς εκθέσεις στην χώρα μας, μερίμνη HELEXPO.
- Δημιουργία επαφών με ελβετικές ψηφιακές πλατφόρμες και εκθεσιακούς χώρους για την ένταξη και προώθηση ελληνικών προϊόντων.
- Εκδήλωση (εβδομάδα ελληνικών προϊόντων) για την προβολή ελληνικών προϊόντων.
- Εκδηλώσεις in-store promotions σε super market σε μεγάλες πόλεις της Ελβετίας.

3.2.4 Δράσεις για την Άρση των Εμποδίων Πρόσβασης στην Αγορά

- Τυχόν δράσεις πραγματοποιούνται πάντοτε σε συνεργασία με την εδώ Αντιπροσωπεία της ΕΕ.
- Συντονισμός με εδώ Έλληνες εισαγωγείς και επιχειρηματίες για εντοπισμό και καταγραφή επιπλέον εμποδίων πρόσβασης.

4 Παράρτημα

4.1 Χρήσιμες διευθύνσεις

1. Τηλέφωνα Έκτακτης Ανάγκης στην Ελβετία

Ο πιο σημαντικός αριθμός έκτακτης ανάγκης στην Ελβετία, όπως και στην ΕΕ, είναι ο **112**. Αυτός ο γενικός αριθμός μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε όλες τις καταστάσεις έκτακτης ανάγκης.

Εάν καλέσετε το 112, θα συνδεθείτε με τα επείγοντα περιστατικά της αστυνομίας. Μπορείτε επίσης να καλέσετε τον αριθμό χρησιμοποιώντας μια ξένη κάρτα SIM ή όταν χρησιμοποιείτε ένα προπληρωμένο κινητό τηλέφωνο χωρίς υπόλοιπο πίστωσης.

Υπάρχουν και οι ακόλουθοι ελβετικοί αριθμοί έκτακτης ανάγκης, οι οποίοι μπορούν να κληθούν από κινητό ή δημόσιο τηλέφωνο:

Υπηρεσία	Αριθμός Τηλεφώνου
Αστυνομία	117
Πυροσβεστική	118
‘Helping Hand’ Συμβουλευτική γραμμή	143 (CHF 0.20 ανά κλήση)
Ασθενοφόρο	144
Δηλητηριάσεις-Τοξικολογικό Κέντρο Πληροφόρησης (σε περίπτωση υποψίας δηλητηρίασης)	145 ή +41 44 251 51 51
Συμβουλευτική γραμμή για παιδιά και νεαρούς (Pro Juventute)	147
Αστυνομία Οργανισμού Ελβετικών Σιδηροδρόμων (SBB Transport Police)	0800 117 117

2. Ελληνικές Αρχές στην Ελβετία

Πρεσβεία Βέρνης	Τηλ.: (004131) 3561414 Fax: (004131) 3681272	E-mail: gremb.brn@mfa.gr Web-Site: www.mfa.gr/bern	Δ/ση: Weltpoststrasse 4, 3015 Bern Weltpoststrasse 4, Postfach, 3000 Bern 16 (ταχυδρομική διεύθυνση)
Προξενικό Γραφείο Βέρνης	Τηλ.: (004131) 3561414 Fax: (004131) 3681272 Τηλ. Έκτακτης Ανάγκης: 0041 795 543 071	E-mail: grcon.brn@mfa.gr Web-Site: www.mfa.gr/bern	Δ/ση: Weltpoststrasse 4, 3015 Bern Weltpoststrasse 4, Postfach, 3000 Bern 16 (ταχυδρομική διεύθυνση)
Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας Βέρνης	Τηλ.: (004131) 3561410 Fax: (004131) 3681272	E-mail: ecocom-bern@mfa.gr Web-Site: https://bit.ly/3dWy0dJ https://bit.ly/3gJfPKz	Δ/ση: Weltpoststrasse 4, 3015 Bern Weltpoststrasse 4, Postfach,

			3000 Bern 16 (ταχυδρομική διεύθυνση)
Γενικό Προξενείο Γενεύης	Τηλ.: (004122) 7353747, 7357390 Fax: (004122) 7869844 Τηλ. Έκτακτης Ανάγκης: 0041794176938	E-mail: grgencon.gnv@mfa.gr Web-Site: www.mfa.gr/geneva	Δ/ση: 1, Rue Pedro Meylan, 1208 Genève, Suisse
Μόνιμη Αντιπροσωπεία Γενεύης	Τηλ.: (004122) 9098940 Fax: (004122) 7322150 Τηλ. Έκτακτης Ανάγκης: 0041794176938	E-mail: grdel.gva@mfa.gr Web-Site: https://www.mfa.gr/permanent-mission-geneva	Δ/ση: 4, Rue du Leman, 1201 Genève, Suisse
Αμισθο Γενικό Προξενείο Ζυρίχης (Επίτιμος Γενικός Πρόξενος: κ. Δημήτριος Παπαδόπουλος)	Τηλ.: (004144) 3885577 Fax: (004144) 3885570	E-mail: grconszh@mpx.ch Web Site: www.mfa.gr/bern	Δ/ση: Bellerivestrasse 67, 8034 Zurich, Switzerland
Αμισθο Προξενείο Lugano (Επίτιμος Πρόξενος: κ. Αλέξανδρος Παπαδάτος-Μπέης)	Τηλ.: (004191) 9211601 Fax: (004191) 9211071	E-mail : consolatodigrecia@bluewin.ch Web Site: www.mfa.gr/bern	Δ/ση: Consolato Onorario Repubblica di Grecia, Via Pineta 59, 6979 Brè sopra Lugano

3. Μέρη που μπαίνει η Σφραγίδα της Χάγης στα καντόνια αρμοδιότητας του Γ.Π. Γενεύης

Γενεύη (Genève):	Service des légalisations, Route de Chancy 88, 1213 Onex, +41 22 546 48 60
Βω (Vaud):	Chancellerie d'État du Canton de Vaud, Place du Château, 1014 Lausanne, +41 21 316 4040
Βαλαί (Valais):	Chancellerie d'État du Canton de Valais, Palais du Gouvernement, 1951 Sion, +41 27 606 21 00

4. Ελληνικοί Σύλλογοι στην Ελβετία

Ελληνική Κοινότητα Γενεύης:	http://www.communaute-hellenique-geneve.ch/index.php info@communaute-hellenique-geneve.ch
Σύλλογος Ελλήνων Γενεύης:	www.genevagreeks.ch info@genevagreeks.ch
Σύλλογος Ελλήνων Λωζάννης "ΕΣΤΙΑ":	https://estia-lausanne.ch/fr
ΕΕΦΛ - Ένωση Ελλήνων Φοιτητών Λωζάννης:	https://www.epfl.ch/en/contact.aegel@epfl.ch
Ελληνική Κοινότητα Βέρνης:	www.grgb.ch

	griechischegemeindebern@gmail.com
Σύλλογος Φίλων της Ελλάδος, Βέρνη	www.hellasfreunde.ch/Ellinika.html hellasfreunde.bern@bluewin.ch
Ελληνική Κοινότητα Λουκέρνης:	griechischegemeindeluzern.ch kalfidis@bluewin.ch
Ελληνική Κοινότητα Τιτσίνο:	comunitaellenicaticino.blogspot.com comunitaellenicaticino@gmail.com
Ελληνική Κοινότητα Ζυρίχης:	www.kinotita.ch info@kinotita.ch
ΣΕΕΕ - Σύλλογος Ελλήνων Επιστημόνων Ελβετίας::	www.seeel.org info.seeel@gmail.com
ΕΦΣΖ - Ελληνικός Φοιτητικός Σύλλογος Ζυρίχης:	www.efszechz.ch efszechz@ethz.ch
Πολιτιστικός Κύκλος των Φίλων της Ελλάδας στη Βασιλ	https://kulturverein-griechenland.ch/?lang=el info@kulturverein-griechenland.ch
Ένωση Ποντίων Ελβετίας:	www.opontos.ch mail@opontos.ch
Ένωση Ελλήνων Ηπειρωτών Ελβετίας:	www.ipiros.ch info@ipiros.ch
Όρθόδοξο Κέντρο του Οικουμενικού Πατριαρχείου:	www.centreorthodoxe.org/language/el , centreorthodoxe@gmail.com

5. ΕΛΒΕΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ – ΦΟΡΕΙΣ

Der Bundesrat	Ομοσπονδιακό Συμβούλιο της Ελβετικής Συνομοσπονδίας	https://www.admin.ch
Schweizerische Nationalbank (SNB)	Κεντρική Τράπεζα Ελβετίας	https://www.snb.ch
Bundesamt für Statistik (BFS)	Ομοσπονδιακή Στατιστική Υπηρεσία	https://www.bfs.admin.ch
Eidgenössisches Departement für Wirtschaft, Bildung und Forschung (WBF)	Ομοσπονδιακό Υπουργείο Οικονομίας, Παιδείας και Έρευνας	https://www.wbf.admin.ch
Staatssekretariat für Wirtschaft (SECO)	Ομοσπονδιακό Υφυπουργείο Οικονομίας	https://www.seco.admin.ch

Eidgenössisches Finanzdepartement (EFD)	Ομοσπονδιακό Υπουργείο Οικονομικών	https://www.efd.admin.ch
Eidgenössische Finanzverwaltung (EFV)	Ομοσπονδιακή Διοίκηση Οικονομικών Υποθέσεων	https://www.efv.admin.ch
Eidgenössische Steuerverwaltung (ESTV)	Ομοσπονδιακή Διοίκηση Φορολογικών Υποθέσεων	https://www.estv.admin.ch
Eidgenössische Zollverwaltung (EZV)	Ομοσπονδιακή Διοίκηση Τελωνειακών Υποθέσεων	https://www.ezv.admin.ch
Kantonale Migrations- und Arbeitsmarktbehörden	Καντονιακές Υπηρεσίες Μετανάστευσης και Εργασίας	https://www.sem.admin.ch/sem/de/home/ueberuns/kontakt/kantonale_behoerden/adressen_kantone_und.html
Handelsregisterämter der Schweiz	Εμπορικά Μητρώα Καντονιών	https://www.zefix.ch/en/hra
Swiss Import Promotion Programme (SIPPO)	phone +41 31 555 99 60	E-mail info@sippo.ch website www.sippo.ch
Switzerland Global Enterprise (S-GE)	phone +41 44 365 51 51	E-Mail info@s-ge.com website https://www.s-ge.com/en

6. Εμπορικά & Βιομηχανικά Επιμελητήρια

Chamber of Commerce and Industry of Switzerland (CCIS) (Κεντρική Ένωση Επιμελητηρίων)	phone +41 91 911 51 11	E-mail info@cc-ti.ch website https://www.sihk.ch	Corso Elvezia 16 Casella postale 5399 6901 Lugano
Aargau Chamber of Commerce and Industry	phone +41 62 837 18 18 fax +41 62 837 18 19	E-mail info@aihk.ch website www.aihk.ch	Entfelderstrasse 11 PO Box 5001 Aarau
Chamber of Commerce and Industry of the Canton of Friborg	phone +41 26 347 12 20 fax +41 26 347 12 39	E-mail info@ccif.ch website www.ccif.ch	37b, route du Jura Case postale 304 1701 Friborg
Chamber of Commerce and Industry of Jura	phone +41 32 421 45 45 fax +41 32 421 45 40	E-mail ccjura@ccij.ch website www.ccij.ch	23, rue de l'Avenir Case postale 274 2800 Delémont
Chambre de commerce, d'industrie et des services de Genève	phone +41 22 819 91 11 fax +41 22 819 91 00	E-mail cci@ccig.ch website www.ccig.ch	4, boulevard du Théâtre Case postale 5039 1211 Genève
Chambre valaisanne de commerce et d'industrie	phone +41 27 327 35 35 fax +41 27 327 35 36	E-mail info@cci-valais.ch website www.cci-valais.ch	6, rue Pré-Fleuri Case postale 288 1951 Sion

Glarus Chamber of Commerce	phone +41 55 640 61 21 fax +41 55 640 61 22	E-mail glhk@althauslegal.ch website www.glhk.ch	Schweizerhofstrasse 14 Postgasse 27 8750 Glarus
Chamber of Commerce of both Basel	phone +41 61 270 60 60 fax +41 61 270 60 65	E-mail hkbb@hkbb.ch website www.hkbb.ch	St. Jakobs-Strasse 25 PO Box 4010 Basel
Chamber of Commerce and Employers' Association Winterthur	phone +41 52 213 07 63 fax +41 52 208 99 34	E-mail office@haw.ch website www.haw.ch	Schwalmenackerstrasse 4 P.O. Box 1891 8401 Winterthur
Chamber of Commerce and Industry Thurgau	phone +41 71 622 19 19 fax +41 71 622 62 57	E-mail info@ihk-thurgau.ch website www.ihk-thurgau.ch	Schmidstrasse 9 P.O. Box 396 8570 Weinfelden
Solothurn Chamber of Commerce	phone +41 32 626 24 24 fax +41 32 626 24 26	E-mail info@sohk.ch website www.sohk.ch	Grabackerstrasse 6 PO Box 1554 4502 Solothurn
Chambre neuchâteloise du commerce et de l'industrie	phone +41 32 722 15 15 fax +41 32 722 15 20	E-mail cnci@cnci.ch website www.cnci.ch	4, rue de la Serre Case postale 2012 2001 Neuchâtel
Trade and Industry Association of the Canton of Bern - Bern Chamber of Commerce	phone +41 31 388 87 87 fax +41 31 388 87 88	E-mail info@bern-cci.ch website www.bern-cci.ch	Kramgasse 2 P.O. Box 3001 Bern
Chamber of Commerce and Employers' Association of Graubünden	phone +41 81 254 38 00 fax +41 81 254 38 09	E-mail info@hkgr.ch website www.hkgr.ch	Hinterm Bach 40 P.O. Box 203 7002 Chur
Chamber of Commerce and Industry St. Gallen-Appenzell	phone +41 71 224 10 10 fax +41 71 224 10 60	E-mail info@ihk.ch website www.ihk.ch	Gallusstrasse 16 P.O. Box 9001 St. Gallen
Chamber of Commerce and Industry Central Switzerland	phone +41 41 410 68 65 fax +41 41 410 52 88	E-mail info@ihz.ch website www.ihz.ch	Kapellplatz 2 P.O. Box 2941 6002 Lucerne
Zurich Chamber of Commerce	phone +41 44 217 40 50 fax +41 44 217 40 51	E-mail direktion@zhk.ch website www.zhk.ch	Löwenstrasse 11 P.O. Box 8021 Zurich
Camera di commercio, dell'industria, dell'artigianato e dei servizi del cantone Ticino	phone +41 91 911 51 11 fax +41 91 911 51 12	E-mail info@cc-ti.ch website www.cc-ti.ch	Corso Elvezia 16 Casella postale 5399 6901 Lugano
Liechtenstein Chamber of Commerce	phone +42 3 237 55 11 fax +42 3 237 55 12	E-mail info@lihk.li website www.lihk.li	Altenbach 8 9490 Vaduz Liechtenstein

economiesuisse	phone +41 44 421 35 35 fax +41 44 421 34 34	E-mail info@economiesuisse.ch website www.economiesuisse.ch	Hegibachstrasse 47 P.O. Box 1072 8032 Zurich
----------------	--	---	--

7. Τράπεζες της Ελβετίας (Top 20, έτους 2020, κατά σειρά συνόλου ενεργητικού, σε χιλ. CHF)

Credit Suisse AG	Zürich	548,674,716 (χιλ. CHF)	http://www.credit-suisse.com/	phone +41 31 358 81 11 fax +41 31 358 72 98
UBS AG	Zürich, Basel	450,756,221	http://www.cardcenter.ch/	phone 044 944 91 11
UBS Switzerland AG	Zürich	316,828,546	http://www.ubs.com/1/g/index.html	phone 031 336 21 11
Raiffeisen-Gruppe	St. Gallen	259,653,252	www.raiffeisen.ch	phone 044 723 80 80
Credit Suisse (Schweiz) AG	Zürich	250,366,543	www.credit-suisse.com	phone 044 804 37 11
Zürcher Kantonalbank	Zürich	187,620,393	https://www.zkb.ch/	phone 0844 843 823
PostFinance AG	Bern	117,189,170	https://www.postfinance.ch/	phone 084 888 87 10 fax 058 667 35 64
Bank Julius Bär & Co. AG	Zürich	100,503,112	https://www.juliusbaer.com/	phone 058 888 11 11 fax 058 888 11 22
Banque Cantonale Vaudoise	Lausanne	52,277,802	https://www.bcv.ch/de/	phone 0844 228 228 fax 212 21 28
Migros Bank AG	Zürich	50,769,111	https://www.migrosbank.ch	phone 0848 845 400
Luzerner Kantonalbank AG	Luzern	48,741,231	https://www.lukb.ch/	phone 0844 822 811
St.Galler Kantonalbank AG	St. Gallen	38,354,420	https://www.sgkb.ch/	phone 071 231 31 31
UNION BANCAIRE PRIVEE, UBP SA	Genève	37,407,905	https://www.ubp.com/	phone 058 819 62 00
Berner Kantonalbank AG	Bern	36,421,744	https://www.bekb.ch/	phone 031 666 18 80

Basler Kantonalbank	Basel	35,790,197	https://www.bkb.ch/	phone 061 266 25 55 fax 061 266 29 15
Barclays Capital, Zurich Branch of Barclays Bank PLC, London	Zürich	35,345,087	https://wealth.barclays.com	phone 044 280 04 04
Banque Pictet & Cie SA	Carouge GE	35,320,686	www.group.pictet	phone 058 323 77 77 fax 058 323 77 78
Valiant Bank AG	Bern	33,093,429	www.valiant.ch	phone 031 320 91 11 fax 031 320 91 12
Aargauische Kantonalbank	Aarau	31,777,481	https://www.akb.ch/	phone 062 207 99 99
Graubündner Kantonalbank	Chur	31,194,859	https://www.gkb.ch/	phone 081 256 96 01 fax 081 256 99 42
EFG Bank European Financial Group SA	Genève	1,138,726	http://www.efggroup.com/	phone +41 22 918 7272
EFG Bank AG	Zürich	27,578,532	https://www.efgbank.com/	phone +41 44 226 1717

Πηγή: <https://www.snb.ch/de/mmr/reference/verzbanken/source/verzbanken.de.xlsx>
<https://www.swissbanking.ch/en/bankers-association/membership/members>

8. Διοργανωτές Εκθέσεων

BERNEXPO AG	+41 31 340 11 10 +41 31 340 11 11	info@bernexpo.ch www.bernexpo.ch/en/home.aspx	Mingerstrasse 6 Postfach CH-3000 Bern 22
PALEXPO (Geneva)	T +41 22 761 11 11	https://palexpo.ch/en/contact-us palexpo.ch/en	Route François-Peyrot 30 CH-1218 Grand-Saconnex
MCH Group AG	T +41 58 200 20 20 F +41 58 206 21 82	info@mch-group.com www.mch-group.com	Messeplatz 10 4005 Basel, Switzerland
MCH Messe Schweiz (Basel) AG	T +41 58 200 20 20 F +41 58 206 21 94	info@messe.ch www.messe.ch	Messeplatz 10 4005 Basel, Switzerland
MCH Messe Schweiz (Zürich) AG	T +41 58 206 50 00	info@messe.ch www.messe.ch	Wallisellenstrasse 49 8050 Zürich, Switzerland
MCH Beaulieu Lausanne SA	T +41 58 206 55 55 F +41 58 206 55 66	info@beaulieusa.ch www.beaulieu-lausanne.ch	Av. des Bergières 10 1004 Lausanne, Switzerland

Messe Luzern AG	T +41 41 318 37 00	www.messeluzern.ch/de/unternehmen/team.htm www.messeluzern.ch	Horwerstrasse 87 CH-6005 Luzern
Olma Messen St.Gallen	T +41 71 242 01 01	info@olma-messen.ch https://www.olma-messen.ch/de	Splügenstrasse 12 9008 St.Gallen
Easyfairs Switzerland GmbH	T +41 61 228 10 00	schweiz@easyfairs.com www.easyfairs.com	St. Jakobs-Strasse 170a 4132 Muttentz, Switzerland

9. Ξενοδοχεία στην Ελβετία (ενδεικτική, κατά τόπο, αναφορά)

ZYPIXH	Περισσότερες επιλογές εδώ: https://www.zuerich.com/en/visit/accommodation-in-zurich/business-hotels-in-zurich		
Hyatt Place Zurich Airport The Circle	+41 44 592 1234	https://www.hyatt.com/	The Circle 1, Zurich Airport, Switzerland, 8058
Best Western Plus Hotel	+41 44 269 4444	info@zurcherhof.ch , http://www.zurcherhof.ch/	Zürcherhof Zähringerstrasse 21 8001 Zürich
Hotel Schweizerhof Zürich	+41 44 218 8888	info@hotelschweizerhof.com , http://www.hotelschweizerhof.com/	Bahnhofplatz 7 8001 Zürich
Hotel Tivoli	+41 44 730 2211	https://www.hotel-tivoli.ch/	Zürcherstrasse 26 8952 Schlieren
Savoy Hotel Baur en Ville	+41 44 215 2525	http://www.savoy-zuerich.ch/	Poststrasse 12 8027 Zürich
ΒΑΣΙΛΕΙΑ	Περισσότερες επιλογές εδώ: https://www.basel.com/en/hotels-accommodation		
Airport Hotel Basel	+41 61 327 30 30	http://www.airporthotelbasel.com/	Flughafenstrasse 215 4056 Basel
Grand Hotel Les Trois Rois	+41 61 260 50 50	https://www.lestroisrois.com/en	Blumenrain 8 4001 Basel
Hotel der Teufelhof	+41 61 261 10 10	http://www.teufelhof.com/	Leonhardsgraben 47-49 4051 Basel
Hotel Krafft	+41 61 690 91 30	https://www.krafftbasel.ch/	Rheingasse 12 4058 Basel
Nomad Design & Lifestyle Hotel	+41 61 690 91 60	http://www.nomad.ch/	Brunngässlein 8 4052 Basel
ΓΕΝΕΥΗ	Περισσότερες επιλογές εδώ: https://www.geneve.com/en/plan-a-trip/where-to-stay		

ibis Styles Genève Palexpo Airport Hotel	+41 22 545 45 45	https://all.accor.com/	Route François-Peyrot 28, 1218 Le Grand-Saconnex, Switzerland
The Ritz-Carlton Hotel de la Paix, Geneva	+41 22 909 60 00	https://www.ritzcarlton.com	Quai du Mont-Blanc 11, 1201 Genève, Switzerland
Hilton Geneva Hotel and Conference Centre	+41 22 747 02 02	https://www.hilton.com/en/	Route François-Peyrot 34, 1218 Le Grand-Saconnex, Switzerland
Hôtel Edelweiss	+41 22 544 51 51	https://www.hoteledelweissgeneva.com/	Place de la Navigation 2 bis, 1201 Genève, Switzerland
Hotel Rotary Geneva - MGallery	+41 22 908 80 80	https://all.accor.com/	18-20, Rue du Cendrier, 1201 Genève, Switzerland
BEPNH	Περισσότερες επιλογές εδώ: https://www.bern.com/en/where-to-stay		
Hotel Bellevue Palace	+41 31 320 45 45	http://www.bellevue-palace.ch/	Kochergasse 3/5, 3011 Bern, Switzerland
Hotel Kreuz	+41 31 329 95 95	http://www.kreuzbern.ch/	Zeughausgasse 41 3011 Bern
Hotel NOVOTEL Bern Expo	+41 31 339 09 09	http://www.novotel.com/de/hotel-5009-novotel-bern-expo/index.shtml	Guisanplatz 2 3014 Bern
Hotel City am Bahnhof	+41 31 311 53 77	http://fassbindhotels.ch/hotel/city-am-bahnhof-bern/	Bubenberplatz 7 3011 Bern
Hotel Schweizerhof Bern & Spa	+41 31 326 80 80	http://www.schweizerhofbern.com/	Bahnhofpl. 11, 3001 Bern, Switzerland
ΛΟΥΚΕΡΝΗ	Περισσότερες επιλογές εδώ: https://www.luzern.com/en/bookings/hotels/sent/1/		
Holiday Inn Express Luzern - Kriens, an IHG Hotel	+41415456900	https://www.ihg.com/	Am Mattenhof 16, 6010 Kriens, Switzerland
ibis Luzern Kriens	+41413494949	https://all.accor.com/	Industriestrasse 13, 6010 Kriens, Switzerland
Waldegg	+41413404140	http://gasthaus-waldegg.ch/	Kantonsstrasse 8, 6048 Horw, Switzerland
Renaissance Lucerne Hotel	+4141 226 87 03	http://www.renaissance-luzern.ch/	Pilatusstrasse 15 6002 Luzern
The Hotel Lucerne, Autograph Collection	+41 41 226 86 86	http://www.the-hotel.ch/	Sempacherstrasse 14 6003 Luzern

10. Διπλωματικές Αποστολές

Αντιπροσωπεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης	Τηλ: 031 310 15 30 fax: 031 310 15 49	delegation-bern@eeas.europa.eu , https://eeas.europa.eu/delegations/switzerland_de	Christoffelgasse 6, 1er étage, 3011 Berne
Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας	Τηλ: 031/359 41 11 fax: 031/359 44 44	info@bern.diplo.de , http://www.bern.diplo.de/	Willadingweg 83, Case Postale 250, 3000 Berne 16
Γαλλική Δημοκρατία	Τηλ: 031/359 21 11 fax: 031/359 21 91	chancellerie.berne-amba@diplomatie.gouv.fr , https://ch.ambafrance.org/	Schosshaldenstrasse 46, 3006 Berne
Ιταλική Δημοκρατία	Τηλ: 031/350 07 77 fax: 031/350 07 11	berna.ambasciata@esteri.it , http://www.ambberna.esteri.it/	Elfenstrasse 14, 3006 Berne
Δημοκρατία της Αυστρίας	Τηλ: 031/356 52 52 fax: 031/351 56 64	bern-ob@bmeia.gv.at , http://www.aussenministerium.at/bern	Kirchenfeldstrasse 77/79, Case Postale 266, 3000 Berne 6
Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής (ΗΠΑ)	Τηλ: 031 357 70 11 fax: 031 357 73 20	Bern-protocol@state.gov , BernPA@state.gov , BernACS@state.gov https://ch.usembassy.gov/	Sulgeneckstrasse 19, 3007 Berne
Ρωσική Ομοσπονδία	Τηλ: 031/352 05 66 031/352 05 68 031/352 64 65	rusbotschaft@bluewin.ch , consbern@mid.ru , http://www.switzerland.mid.ru/	Brunnadernrain 37, Postfach, 3000 Bern 16
Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας	Τηλ: 031/351 63 37 fax: 031/351 45 73	dashmishu@hotmail.com , http://ch.china-embassy.org/	Kalcheggweg 10, 3006 Berne
Αυστραλία	Τηλ: 004930/880 08 80	info.berlin@dfat.gov.au , australian.consulate-geneva@dfat.gov.au , http://www.germany.embassy.gov.au/	Wallstrasse 76-79, D-10179 Berlin

Τον πλήρη κατάλογο των Διπλωματικών Αποστολών στην Ελβετική Συνομοσπονδία μπορείτε να τον αναζητήσετε στην ακόλουθη ηλεκτρονική διεύθυνση του ελβετικού Υπουργείου Εξωτερικών, όπου τα στοιχεία επικαιροποιούνται κατά τακτά χρονικά διαστήματα:

<https://www.eda.admin.ch/eda/en/dfa/foreign-policy/diplomatie/diplomatisches-corps.html>

11. Δικηγόροι

Lic. iur. Dimitri Papadopoulos (Επίτιμος Γεν. Πρόξενος Ζυρίχης) Müllhaupt & Partners Attorneys at law	phone + 41 44 388 55 55 fax +41 44 388 50 50	E-mail mail@mpx.ch website www.muellhaupt-partners.ch/index.htm	Bellerivestr. 67 8008 Zürich Postfach 8034 Zürich
Dr. Ilias S. Bissias Attorney at law - Rechtsanwalt (Member of the Athens, Swiss & German Bar Associations)	phone + 41 44 387 76 00 fax + 41 44 387 76 01	E-mail ilias.bissias@wkflegal.com website www.wkflegal.com	Riesbachstrasse 52, Postfach, CH - 8034 Zurich
Lic. iur. Irene Karoussos Rechtsanwältin und Mediatorin SAV	phone + 41 61 261 80 10 Mobile	E-mail website	Spalenberg 62, 4051 Basel

	+41 79 446 72 29 fax +41 61 261 80 11	https://irenekaroussos.wordpress.com/	
Lic. iur. Nikola Bellofatto E.M.B.L.-HSG Lustenberger Rechtsanwälte KLG	phone +41 44 387 19 00 fax +41 44 387 19 66	E-mail bellofatto@lustenberger.pro website https://www.lustenberger.pro/en/	Wiesenstrasse 8, Postfach, CH-8032 Zürich
RAin lic. iur. Anna Papis Müller & Papis	phone +41 43 244 70 20 fax +41 43 244 70 29	E-mail apapis@muellerpapis.ch website https://www.muellerpapis.ch/rechtsanwaelte/#rolf-m%C3%BCller	Bahnhofstrasse 44, 8001 Zürich
Romanos Skandamis SKANDAMIS AVOCATS SA	phone +41 22 316 00 00 fax +41 22 316 00 01	E-mail rskandamis@skandamis.com website http://www.skandamis.com/	Rue du Marché 18, 1204 Genève
Michel Valticos Canonica Valticos de Preux + Associés	phone +41 22 354 12 12	E-mail mvalticos@cvpartners.ch website https://www.cvpartners.ch/	Rue Pierre-Fatio 15, 1204 Genève

12. Λογιστές/Ασφαλιστές

Βασίλειος Υφαντίδης Maximum Value Sàrl	phone 022 735 41 54 076 379 09 39	E-mail v.ifantidis@maximumvalue.ch	Avenue Cardinal-Merillod 46, 1227 Carouge GE
--	---	--	--

13. Μεταφραστές

Eustratios Kambouris	phone +41 61 361 46 72		Unterer Batterieweg 39, 4053 Basel
Foteini Pakou M.A.	phone +41 31 331 86 39		Lagerweg 2, 3013 Bern
lic. phil. Maria Zafon	phone/fax +41 52 202 34 56	E-mail: maria.zafon@freesurf.ch website http://www.zafon.ch	Gätzibrunnenstrasse 12, 8406 Winterthur,
Dr. phil. Dimitris Depountis	phone +41 79 956 92 44	E-mail: uebersetzungen@griechisch-in-zuerich.ch website http://www.griechisch-in-zuerich.ch	Weinbergstrasse 18, 8001 Zürich

Kalliopi Kitsiou	phone +41 78 754 35 26	E-mail: info@neugriechisch.ch website http://www.neugriechisch.ch	Badenerstrasse 41, 8004 Zürich
Maria Christen-Konstantinidis	phone +41 79 760 28 76 fax +41 44 274 20 90	E-mail: info@mkonstantinidis.ch website http://www.mkonstantinidis.ch	
Ioanna Spilioti	phone +41 78 96 750 42	E-mail: ioannaspilioti@hotmail.com	Tannenrauchstrasse 77, 8038 Zürich
Maria Papathanasopoulou	phone +41 79 913 43 34	E-mail: info@onaji.eu	Schädritstrasse 32, 6006 Luzern
Ουρανία Μυτρώ Ναυπλιώτου	phone +41 22 321 91 26 +41 79 459 05 58	E-mail u3mutrux@gmail.com	Route de Jussy 372A, 1254 Jussy
Στυλιανή Γεωργάνα Κοχ	phone +41 22 349 94 49 +41 79 281 51 43	liana.georgana@gmail.com	Chemin Falletti 8, 1224 Chêne-Bougeries

14. Εξουσιοδοτημένοι Αντιπρόσωποι (Treuhänder/-Innen) και Εμπειρογνώμονες

TREUHAND SUISSE Schweizerischer Treuhänderverband (EN: Trustees, FR: Fiduciaires)	phone +41 31 380 64 30 fax +41 31 380 64 31	E-mail info@treuhandswis.ch website www.treuhandswis.ch	Monbijoustrasse 20, Postfach 3001 Bern
EXPERTsuisse Expert association for auditing, tax and fiduciary services	phone +41 58 206 05 05 (Zürich) phone +41 58 206 05 55 (Lausanne)	E-mail info@expertsuisse.ch website https://www.expertsuisse.ch/dynasite.cfm?dsmid=521720	Stauffacherstrasse 1, CH-8004 Zürich Chemin des Croisettes 28 CH-1066 Épalinges (Lausanne)